

M.A. (Sem.-1) Examination

Core 401

Persian (Mathnavi-Bostan)

Time : 2-30 Hours]

March 2019

[Max. Marks : 70

નોંધ: બધાજ પ્રશ્નોના ગુણ સરખા છે. પ્રશ્નપત્રમાં છપાયેલ પ્રશ્નોનો નંબર ઉત્તરવહીમાં લખો.

પ્રશ્ન : 1 (અ) નીચેની ફરસી પંક્તિઓનું માઘયમની ભાષામાં અનુવાદ કરો. (કોઈ પણ સાત)

14

બે عصیان در رزق بر کس نیست	ولیکن خدا وند بالا و پست	(1)
چه دشمن بر این خوان یغما، چه دوست	ادیم زمین، سفر بی عام اوست	(2)
که از دست قهر اش امان یافتی	وگر بر جفا پیشه بشتافتی	(3)
غنی، ملکش از طاعت جن و انس	بری، ذاتش از تهمت ضد و جنس	(4)
بنی آدم و مرغ و مور و مگس	پرستار امرش همه چیز و کس	(5)
که مکش قدیم است و ذاتش غنی	چنان پهن خوان کرم گسترد	(6)
یکی را به خاک اندر آرد ز تخت	یکی را به سر بر نهد تاج بخت	(7)
گدایم شقاوت یکی در پرش	کلاه سعادت یکی بر سرش	(8)
گر و هی بر آتش برد ز آب نیل	گلستان کند آتشی بر خلیل	(9)
ور این است ، توقع فرمان اوست	گر آن است ، منشور احسان اوست	(10)
همو پرده پوشد به آلائی خود	پس پرده ببند عملها ی باد	(11)
بما نندد کر و بیان صم و بکم	به تهدید اگر بر کشد تیغ حکم	(12)

પ્રશ્ન : 1 (બ) નીચે આપેલા કોઈ પણ ચાર (૪) પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો.

4

- (1) "شیخ سعدی" એ "ગલ્સ્તાન" કોને સમર્પિત કરી છે ?
- (2) "બોસ્તાન" ના અનુકરણમાં લખાયેલ બે પુસ્તકોના નામ આપો.
- (3) "શીખ સુદી" ની સમાધી કયા નામથી પ્રખ્યાત છે ?
- (4) "બોસ્તાન" શિવાય નિતિ વિષયક બે પુસ્તકોના નામ આપો.
- (5) "બોસ્તાન" નું બીજો પ્રકરણ કયા વિષય પર આધારિત છે ?
- (6) "સુદી" કોના મુરીદ બન્યા હતા ?

પ્રશ્ન : 2 (અ) ની વ્યાખ્યા આપી તેના નિયમો અને પ્રકારો પર વિગતે ચર્ચા કરો.

14

(અથવા)

ફરસી સાહિત્યની પ્રખ્યાત મસ્નવીઓમાં "બોસ્તાન" નું સ્થાન નક્કી કરો.

(P.T.O.)

- પ્રશ્ન : 2 (બ) નીચે આપેલા કોઈ પણ ચાર (૪) પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો. 4
- (1) “شیخ سعدی” એ પોતાનો ઉપનામ કોના પરથી રાખ્યો છે?
 - (2) પ્રાથમિક શિક્ષણમાં પ્રવેશની સાથે પિતાએ “شیخ سعدی” ને શું ભેટ આપી?
 - (3) નૈતીકવાદ પર આધારિત “خارستان” પુસ્તકના રચેતાકોણ છે?
 - (4) નૈતીકવાદ પર આધારિત “پرستان” પુસ્તકના રચેતાકોણ છે?
 - (5) “شیخ سعدی” જે مدرسه نظامیه માં શિક્ષણ પ્રાપ્ત કર્યું તે કયાં આવેલું છે?
 - (6) “شیخ سعدی” એ સુફીવાદના માર્ગદર્શન માટે કોનાથી મેળવ્યું?
- પ્રશ્ન : 3 (અ) “شیخ سعدی” ની સાહિત્યિક રચનાઓ કૃતિઓ વર્ણવી તેમની શૈલીની ચર્ચા કરો. 14
- (અથવા)
- “شیخ سعدی” નું જીવન ચરિત્રની વિસ્તૃત માહિતી આપો.
- પ્રશ્ન : 3 (બ) નીચે આપેલા કોઈ પણ ચાર (૪) પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો. 03
- (1) “مثنوی شاه نامه” કેટલી પંક્તિઓ પર આધારિત છે?
 - (2) “شیخ سعدی” ના પિતા કોના દરબારમાં નોકરી કરતા હતા?
 - (3) “شیخ سعدی” એ કયા મદ્રસામાં શિક્ષણ પ્રાપ્ત કર્યું?
 - (4) બાળપણમાં “سعدی” ના પ્રથમ આશ્રયદાતાનું નામ શું છે?
 - (5) “سعدی” એ “حدیث اور تفسیر” નું શિક્ષણ કોની પાસેથી પ્રાપ્ત કર્યું?
- પ્રશ્ન : 4 (અ) નીચેમાંથી કોઈ પણ બે પર ટૂંક નોંધ લખો. 14
- (૧) “بوستان” ની વિશેષતાઓ
 - (૨) “شیخ سعدی” ની લોકપિર્યતા અને ભાષા શૈલી
 - (૩) “شیخ سعدی” ની સમયની રાજકીય,સમાજિક અને સાહિત્યિક પરિસ્થિતિ
 - (૪) “عهد سامانی” માં મરુનવી કાવ્યનો વિકાસ
- પ્રશ્ન 4 (બ) નીચે આપેલા કોઈ પણ ચાર (૪) પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો. 03
- (૧) “مثنوی نه سپهر” નું બીજું નામ શું છે?
 - (૨) “جامی” કૃત “مثنوی” કયા નામથી ઓળખાય છે?
 - (૩) “شیخ سعدی” ને કયા સ્થળે દફન કરવામાં આવ્યા છે?
 - (૪) “مولانا جامی” એ “بهارستان” માં સાદીને કયો લકબથી સંબોધ્યો છે?
 - (૫) “بغداد” માં પ્રાથમિક શિક્ષણ પ્રાપ્ત કર્યા પછી સાદી કયારે “شیراز” પરત થયા?

نوٹ: تمام سوالات کے جوابات لازمی ہیں اور ان کے مارکس بائیں جانب درج ہیں۔ سوال نامے میں درج نمبر ہی جوابی پر تحریر کریں۔

سوال: ۱ [الف] جدیدیت کیا ہے؟ دور جدید میں ۱۹۶۰ کے بعد کے اردو ادب پر اظہارِ خیال کیجئے۔

۱۴

(یا)

مندرجہ ذیل میں سے کسی دو (۲) موضوع پر لکھئے۔

(۱) محمد علوی (۲) بلراج کول (۳) مظہر امام

۴

سوال: ۱ [ب] مندرجہ ذیل سوالات کے جوابات دیجئے۔ (کوئی چار)

(۱) ڈاکٹر لطف الرحمن نے کس دور کو ”عبوری دور“ سے تعبیر کیا ہے۔

(۲) ”جدیدیت ترقی پسندی کی توسیع (Extension) ہے۔“ کس نے کہا ہے؟

(۳) پاکستان میں ”آدم جی“ ایوارڈ کو لینے سے کس نے انکار کر دیا؟

(۴) ”روشنی کی رفتار“ کی صنف کیا ہے؟

(۵) ”خالی مکان“ کس شاعر کا شعری مجموعہ ہے؟

(۶) ”اردو ادب کی تنقیدی تاریخ“ کے خالق کون ہیں؟

۱۴

سوال: ۲ [الف] مندرجہ ذیل میں سے کسی دو (۲) موضوع پر لکھئے۔

(۱) وارث علوی کی تنقید نگاری

(۲) قرۃ العین حیدر کی ادبی خدمات

(۳) رام لعل کی ادبی خدمات

۴

سوال: ۲ [ب] مندرجہ ذیل سوالات کے جوابات دیجئے۔ (کوئی چار)

(۱) ”ستمبر کا چاند“ کی صنف کیا ہے؟

(۲) رام لعل کی پہلی کہانی ”تھوک“ کہاں سے شائع ہوئی؟

(۳) ”انکار“ کس کا شعری مجموعہ ہے؟

(۴) ”کلشن کی تنقید کا المیہ“ کتاب کے خالق کون ہیں؟

(۵) کس شعری مجموعے کی اشاعت پر بشیر بدر کو اردو اکادمی کا انعام ملا؟

(۶) ابراہیم جلیس کہاں مدفن ہیں؟

سوال: ۳ [الف] مندرجہ ذیل میں سے کسی دو (۲) موضوع پر لکھئے۔

۱۴

(۱) شکیب جلالی (۲) ابراہیم جلیس (۳) عادل منصور

۳

سوال: ۳ [ب] مندرجہ ذیل سوالات کے جوابات دیجئے۔ (کوئی تین)

- (۱) ”زر دچہرے“ کس کا پہلا افسانوی مجموعہ ہے؟
- (۲) بشیر بدر کی پیدائش کس سن میں ہوئی؟
- (۳) کس شعری مجموعے کی اشاعت پر بشیر بدر کو اردو اکادمی کا انعام ملا؟
- (۴) ابراہیم جلیس کے تخلیق کردہ ”رپور تاژ“ کا نام کیا ہے؟
- (۵) ”حالی مقدمہ اور ہم“ کتاب کے خالق کون ہیں؟

۱۴

سوال: ۴ [الف] پروین شاکر کی ادبی خدمات پر سیر حاصل بحث کیجئے۔

(یا)

ناصر کاظمی کی ادبی خدمات کا ایک طائرانہ جائزہ لیجئے۔

۳

سوال: ۴ [ب] مندرجہ ذیل سوالات کے جوابات دیجئے۔ (کوئی تین)

- (۱) ”رشتہ گونگے سفر کا“ شعری مجموعے کے خلاق کون ہیں؟
- (۲) ترقی پسند تحریک کا المیہ کیا ہے؟
- (۳) ”نئی دھرتی پرانے لوگ“ کس کا مجموعہ ہے؟
- (۴) ”صد برگ“ کس کا شعری مجموعہ ہے؟
- (۵) ”ختیام“ کس کی تصنیف ہے؟

--- پایان ---

3/33

0503M801

Candidate's Seat No : _____

M.A. (Sem.-1) Examination

PHI 401 (Old-New)

Philosophy (Indian Logic and Epistemology-I)

March 2019

Time : 2-30 Hours]

[Max. Marks : 70

સૂચના: જમણી બાજુના અંક પૂરા ગુણ દર્શાવે છે.

Que.1 (A) ભારતીય જ્ઞાનમીમાંસામાં જ્ઞાનનું વર્ગીકરણ સ્પષ્ટ કરો. 14

OR

Que.1 (A) ભારતીય જ્ઞાનમીમાંસામાં જ્ઞાન મેળવવાના સાધનોનું વિશ્લેષણ કરો.

Que.1 (B) નીચેના પ્રશ્નોના એક-બે વાક્યમાં ઉત્તર જણાવો. (કોઈ પણ ચાર) 4

- 1 નૈયાયીકો અનુસાર સ્મૃતિ એટલે શું?
- 2 નૈયાયીકો અનુસાર યથાર્થ જ્ઞાનના બે પ્રકારો જણાવો.
- 3 નૈયાયીકો અનુસાર અયથાર્થ જ્ઞાનના પ્રકારો જણાવો.
- 4 અર્થાવ્યભીચારી એટલે શું?
- 5 અર્થવ્યભિચારી એટલે શું?
- 6 તર્કસંગ્રહ અનુસાર યથાર્થ અનુભવનું લક્ષણ શું છે?

Que.2 (A) ન્યાય દર્શનનો પ્રત્યક્ષ અંગેનો ખ્યાલ સમજાવો. 14

OR

Que. 2 (A) મહાયાન બૌદ્ધોનો પ્રત્યક્ષ અંગેનો ખ્યાલ સમજાવો.

Que. 2 (B) નીચેના પ્રશ્નોના એક-બે વાક્યમાં ઉત્તર જણાવો.(કોઈ પણ ચાર) 4

- 1 અર્થ ક્રિયાકારી એટલે શું?
- 2 નૈયાયીકો કેટલા પ્રમાણોને સ્વીકારે છે?
- 3 પ્રમાણસંપ્લવ એટલે શું?
- 4 પ્રમાણવ્યવસ્થા એટલે શું?
- 5 ન્યાય દર્શન અનુસાર ઇન્દ્રિયોનું પ્રાપ્ચકારીત્વ એટલે શું?
- 6 ગૌતમે આપેલું પ્રત્યક્ષનું લક્ષણ જણાવો.

Que.3 (A) ન્યાય દર્શન અનુસાર અનુમાનના પ્રકારો સમજાવો. 14

OR

Que.3 (A) અદ્વૈત વેદાંતનો અનુમાન અંગેનો ખ્યાલ સમજાવો.

Que.3 (B) નીચેના પ્રશ્નોના એક-બે વાક્યમાં ઉત્તર જણાવો. (કોઈ પણ ત્રણ) 3

- 1 તત્ત્વચિંતામણી ગ્રંથના લેખક કોણ છે?
- 2 અલૌકિક પ્રત્યક્ષના પ્રકારો જણાવો.
- 3 હીનયાન બૌદ્ધની શાખાઓ જણાવો.
- 4 મહાયાન બૌદ્ધની શાખાઓ જણાવો.
- 5 યોગાચાર અનુસાર સત્ય જ્ઞાનની ત્રિવિધ કક્ષાઓ જણાવો.

Que. 4 (A) શબ્દપ્રમાણનું લક્ષણ સ્પષ્ટ કરો. 14

OR

Que. 4 (A) શબ્દ અને અર્થની સમજૂતી આપો.

Que. 4 (B) નીચેના પ્રશ્નોના એક-બે વાક્યમાં ઉત્તર જણાવો. (કોઈ પણ ત્રણ) 3

- 1 અનધીગતનો અર્થ શું છે?
- 2 પક્ષધર્મતાજ્ઞાન એટલે શું?
- 3 વ્યાપ્તિ એટલે શું?
- 4 દ્વિપક્ષી વ્યાપ્તિ એટલે શું?
- 5 અન્વય વ્યાપ્તિ એટલે શું?

.....
ENGLISH VERSION

Instruction: Figure to the right indicate full marks.

Que.1 (A) Clarify the Classification of knowledge in Indian Epistemology. 14

OR

Que.1 (A) Explain the means of valid knowledge in Indian Epistemology.

Que.1 (B) Answer the following Questions in one or two lines only. (Any Four) 4

- 1 What is Smriti according to Naiyayikas?
- 2 State the two types of valid knowledge according to Naiyayikas?
- 3 State the types of Invalid knowledge according to Naiyayikas?
- 4 What is Arthaavyabhichari?
- 5 What is Arthavyabhichari?
- 6 What is the definition of valid experience according to Tarkksangrah?

Que.2 (A) Explain Nyaya's view on Perception. 14

Or

Que. 2(A) Explain Mahayan Buddhist's view on Perception.

Que. 2(B) Answer the following Questions in one or two lines only. (Any Four) 4

- 1 What is Arthkriyakari?
- 2 How many pramana's are accepted by Naiyayikas?
- 3 What is Pramansamplav?
- 4 What is Praman Vyavastha?
- 5 What is Indriya Prapyakarittva according to Nyaya Darshan?
- 6 State Gautama's definition of perception.

Que.3 (A) Explain the kinds of Inference according to Nyaya Darshan. 14

Or

Que.3 (A) Explain Advaita Vedanta's view on Inference

Que.3 (B) Answer the following Questions in one or two lines only. (Any Three) 3

- 1 Who is the author of Tattvachintamani?
- 2 State the types of Alaukik Pratyaksha.
- 3 State the branches of Hinayan Buddhism.
- 4 State the branches of Mahayan Buddhism
- 5 State the three categories of true knowledge according to Yogachar.

Que.4 (A) Clarify the definition of testimony . 14

Or

Que.4 (A) Explain the word and meaning.

Que.4 (B) Answer the following Questions in one or two lines only. (Any Three) 3

- 1 What is the meaning of Anadhigat?
- 2 What is Pakshdharmatajnan?
- 3 What is Vyapti
- 4 What is Dvipakshi Vyapti?
- 5 What is Anvay Vyapti?

.....

1. A. ભૂમિસ્વરૂપોના વિકાસને અસર કરતા આંતરિક પરિબલો ઉદાહરણ સહીત સમજાવો 14

Or

1. A ભુરૂપરચનાશાસ્ત્રનો અર્થ આપી તેના વિષયવસ્તુ ની ચર્ચા કરો. 14

1. B નીચેઆપેલ છ પ્રશ્નો પૈકી ચારનાં જવાબ આપો. 04

1. નીચેનામાંથી કયું બંદર લેગુન(Lagoon) ઉપર વિકસિત કરવામાં આવ્યું છે?

- ચેન્નાઈ
- મુંબઈ
- કોચી
- વિશાખાપટનમ

2. નીચેનામાંથી કયાં એક પર્વતોની રચના વલયકાર પ્રક્રિયાથી થઈ છે?

- Satpura Mountain
- Himalaya Mountain
- Drakensberg Mountain
- Mount Popa Mountain

3. દક્ષિણ થી ઉત્તર સુધી હિમાલયની શ્રેણીઓના નીચેઆપેલ ક્રમાંકોમાંથી કયો સાચો છે?

- કારાકોરમ-લદાખ-ઝાસ્કર-પીર પંજાલ
- પીર પંજાલ-કારાકોરમ-લદાખ-ઝાસ્કર
- પીર પંજાલ-ઝાસ્કર-લદાખ-કારાકોરમ
- પીર પંજાલ-લદાખ-ઝાસ્કર-કારાકોરમ

4. નીચેનામાંથી કઈ એક સ્થળાકૃતિની રચના અંતઃજાત બળો દ્વારા થાય છે?

- Esker
- Fakolith
- Hanging Valley
- Tombolo

5. વ્યવહારુ ભૂ-આકૃતિ વિજ્ઞાનનાં ઉદ્દેશ્યો કયાં છે?

- શહેરી આયોજન
- પુર વ્યવસ્થાપન
- જમીન ઘસારણ માટે આયોજન
- ભૂમિ ઉપયોગ

Codes:

P.T.O

- a) Only 1
 b) Only 1 and 3
 c) 1, 2, 3, 4
 d) Only 2
6. નીચેનામાંથી કયો ભાગ લોરેસીયાનો હતો?
- a) દક્ષિણ અમેરિકન પ્લેટ
 b) યાઇનીઝ પ્લેટ
 c) ઈરાનીયન પ્લેટ
 d) આફ્રીકાન પ્લેટ

2. A પર્વતોનાં વર્ગીકરણને યોગ્ય ઉદાહરણો સાથે વિગતે સમજાવો. 14

Or

2. A 'વેગનરનાં ખંડ પ્રવહન સિધ્ધાંત'ને સાથે રાખી મહાસાગરો અને ખંડોનું વિતરણ વિગતે સમજાવો. 14

2. B નીચેઆપેલ છ પ્રશ્નો પૈકી ચારનાં જવાબ આપો. 04

1. 'Geosynclines' સંકલ્પના કોને આપી?
- a) જેમ્સ હોલ અને દાના
 b) હેંગ
 c) સ્ટિર્સ
 d) હોમ્સ
2. નીચેનામાંથી કયાં એકની રચના વિવર્તનિક બળોનાં પરિણામસ્વરૂપ થઈ છે?
- a) આંધળી ખીણ
 b) ફાટખીણ
 c) નિલંબી ખીણ
 d) વી- આકારની ખીણ
3. નીચેનામાંથી કયાં કઈ એક પર્વતમાળાની રચના એક સમુદ્રી અને એક ભૂમિ પ્લેટનાં અભિસરણ થવાથી થઈ છે?
- a) યુરાલ
 b) અપ્પોલેચિયન
 c) એન્ડીઝ
 d) આલ્પ્સ
4. વેગનરનો અપવાહન સિધ્ધાંત મુખ્યત્વે જોડાયેલ છે?
- a) હિમ યુગ
 b) મુખ્ય આબોહવાકીય બદલાવ
 c) ભૂમિસ્વરૂપોના વિતરણ

- d) કિનારાનાં પ્રદેશોની ભૂસ્તરીય સમાનતાઓ
5. પ્લેટ ટેક્ટોનિક સંકલ્પના કોને આપી?
- a) લી પિયોન
b) હૈરી હેન
c) ડબલ્યુ. જે. મોર્ગન
d) તુજો વિલ્સન
6. નીચેનામાંથી કયું એક ભૂમિસ્વરૂપ નદીથી સંબંધિત નથી?
- a) વી આકારની ખીણ
b) રોસેમ્યુટેન
c) ધોધ
a) આપકાર સરોવર

3. A ખવાણ એટલે શું ? તેનો અર્થ આપી ખવાણને અસર કરતા પરિબળો યોગ્ય ઉદાહરણ સહીત સમજાવો 14

Or

3. A પવનનું કાર્ય સમજાવી તેના દ્વારા નિર્મિત ઘસારાત્મક અને નિક્ષેપાત્મક ભૂમિઆકારો ઉદાહરણ સહીત સમજાવો 14

3. B નીચેઆપેલ પાંચ પ્રશ્નો પૈકી ત્રણનાં જવાબ આપો. 03

1. કાર્ટ્સ પ્રદેશોમાં ખડકોનાં ખવાણ માટે નીચેનામાંથી કઈ પ્રક્રિયા જવાબદાર છે?
- a) Scree Formation
b) Carbonation
c) Oxidation
d) Hydrolysis
2. કાયાકલ્પ શીર્ષ(Knickpoint)કોની સાથે સંબંધિત છે?
- a) નદીય કાયાકલ્પન
b) હિમનદીય ઘસારણ
c) પવનકૃત નિક્ષેપ
d) કાર્ટ્સ સ્થાલાકૃતિ
3. નીચેનામાંથી કોણે "ભુદ્રશ્ય એ પ્રક્રિયાની સંરચના અને અવસ્થાનું કાર્ય છે" સંકલ્પના આપી?
- a) W. M. Davis
b) L. C. King
c) A. N. Strahler
d) Thornbury
4. સાગર-તળ પ્રસરણ સિંધ્યાંત કોને આપ્યો?
- a) Holmen and Davis
b) Airy and Pretts
c) Hess and Dietz
d) Wagner and Ratzal

5. નીચેનામાંથી કયું એક ભૂમિસ્વરૂપ હિમનદિય-નદીય નિક્ષેપથી સંબંધિત નથી?

- Horn
- Esker
- Kame
- Drumlin

4. A નદીય વ્યવહારુ ભૂરૂપરચનાશાસ્ત્ર એટલે શું? ઉદાહરણ સાથે ટૂંકમાં સમજાવો. 14

Or

4. A વ્યવહારુ ભૂરૂપરચનાશાસ્ત્રનાં સ્વરૂપ અને ઉદેશ્યોની યોગ્ય ઉદાહરણો સાથે વિવેચનાત્મક ચર્ચા કરો. 14

4. B નીચેઆપેલ પાંચ પ્રશ્નો પૈકી ત્રણનાં જવાબ આપો. 03

1. નીચેનામાંથી કયો ક્રમ સાચો છે?

- ઘાટ , અરેટ , યુ આકારની ખીણ , હિમઅશમાંવલી , સર્ક
- યુ આકારની ખીણ , સર્ક , હિમઅશમાંવલી , ઘાટ , અરેટ
- સર્ક , ઘાટ , હિમઅશમાંવલી , યુ આકારની ખીણ , અરેટ
- યુ આકારની ખીણ , સર્ક , અરેટ , ઘાટ , હિમઅશમાંવલી

2. નીચેનામાંથી કઈ જોડ સાચી નથી?

- A textbook of Geomorphology- Strahler
- Geomorphology Longmans - Spark
- Principle of geomorphology - Thornberry
- Physical geography - Arthur Holmes

3. નીચેનામાંથી કયો એક પ્રદેશ રાસાયણિક ઘસારણથી વધુ પ્રભાવિત છે?

- રણપ્રદેશ
- ટુન્ડ્ર પ્રદેશ
- વિષુવવૃત્તીય પ્રદેશ
- ઉપરોક્તમાંથી એકપણ નહિ

4. નીચેનામાંથી કઈ જોડ બંધ બેસતી નથી.

- ભૌતિક ખવાણ - કણ વિભંજન
- રાસાયણિક ખવાણ - ઓક્સીકરણ
- જૈવિક ખવાણ - પડ ખવાણ

5. નીચેનામાંથી કયાં ભૂમિ સ્વરૂપોનો સમાવેશ ભૂમિગત જળના કાર્યમાં થાય છે?

- ટાર્ન
- ઇન્સેલબર્ગ
- U આકારની ખીણ
- આંધળી ખીણ

M 802-5

Candidate's Seat No. _____

Gujarat University
MA / MSc Sem. I - Examination 2018
GEO401: Advanced and Applied Geomorphology

[Time: 02:30 Hours]

[Max. Marks: 70]

1. A Explain the endogenetic factors controlling landform development with proper example. 14
- Or
- 1.A Detailed discuss the meaning and scope of geomorphology. 14
1. B Any four out of six. 04
1. Which one the following Port has been developed on a Lagoon?
 - a) Chennai
 - b) Mumbai
 - c) Kochi
 - d) Visakhapatnam
 2. Which one of the following mountains is formed by folding process?
 - a) Satpura Mountain
 - b) Himalaya Mountain
 - c) Drakensberg Mountain
 - d) Mount Popa Mountain
 3. Which of the following sequences of the Himalayan ranges from South to North is correct?
 - a) Karakoram – Ladakh – Zaskar – Pir Panjal
 - b) Pir Panjal - Karakoram – Ladakh – Zaskar
 - c) Pir Panjal – Zaskar – Ladakh – Karakoram
 - d) Pir Panjal –Ladakh – Zaskar – Karakoram
 4. Which of the following topography formed by endogenetic forced?
 - a) Esker
 - b) Fakolith
 - c) Hanging Valley
 - d) Tombolo
 5. Objectives of the applied geomorphology is?
 1. Urban Planning
 2. Flood management
 3. Planning for control soil erosion
 4. Land UseCodes:
 - a) Only 1
 - b) Only 1 and 3
 - c) 1, 2, 3, 4
 - d) Only 2
 6. Which of the following was a part of Laurasia?
 - a) South American Plate
 - b) Chinese Plate
 - c) Iranian Plate
 - d) African Plate

12. 7. 0

2. A Detailed critically discuss the mountains classification with suitable illustration. **14**

Or

2. A Detailed discuss the distribution of Oceans and Continents based on Wegner's continental drift theory. **14**

2. B Any four out of six. **04**

1. The concept of geosynclines was given by?
 - a) James Hall and Dana
 - b) Hang
 - c) Steers
 - d) Holmes
2. Which of the following is formed as a result of tectonic forces?
 - a) Blind Valley
 - b) Rift Valley
 - c) Hanging Valley
 - d) V-Shaped Valley
3. Which one of the following mountains is formed due to convergence of one oceanic and one continental plate?
 - a) Ural
 - b) Appalachian
 - c) Andes
 - d) Alps
4. The drift theory of Wegner was postulated mainly to explain?
 - a) Ice Age
 - b) Major Climate Changes
 - c) Distribution of landforms
 - d) Geological Similarities of coastal regions
5. Who postulated the concept of plate tectonic?
 - a) Le Pichon
 - b) Harry Hess
 - c) W. J. Morgan
 - d) Tuzo Wilson
6. Which one of the following landforms is not formed by River?
 - a) 'V' shape valley
 - b) Rosemutane
 - c) Falls
 - a) Oxbow lake

3. A What is weathering? Give their meaning and explain controlling factors of weathering process with example **14**

Or

3. A Explain the aeolian work and state their erosional and depositional landform with example. **14**

3. B Any three out of five. **03**

1. Which of the following process is responsible for weathering of rocks in the Karst region?
 - a) Scree Formation
 - b) Carbonation
 - c) Oxidation
 - d) Hydrolysis
2. Knick points are associated with?

- a) River Rejuvenation
 - b) Glacial Erosion
 - c) Aeolian Deposits
 - d) Karst Topography
3. Which of the following phrased the concept "landscape is function of process structure and stage"?
- a) W. M. Davis
 - b) L. C. King
 - c) A. N. Strahler
 - d) Thornbury
4. The theory of Sea-Floor Spreading was proposed by?
- a) Holmen and Davis
 - b) Airy and Pretts
 - c) Hess and Dietz
 - d) Wagner and Ratzal
5. Which of the following is not a glacio-fluvial depositional landform?
- a) Horn
 - b) Esker
 - c) Kame
 - d) Drumlin

4. A What is the applied fluvial geomorphology? Explain in briefly with examples. 14

Or

4. A Critically discuss the nature and objectives of applied geomorphology with illustration. 14

4. B Any three out of five. 03

1. Which one of the following is in correct sequence in the development of landform by glacier work?
 - a) Pass, Arete, U shaped valley, Moraines, Cirque
 - b) U shaped valley, Cirque, Moraines, Pass, Arete
 - c) Cirque, Pass, Moraines, U shaped valley, Arete
 - d) U shaped valley, Cirque, Arete, Pass, Moraines
2. Which one of the following pairs does not match correctly?
 - a) A textbook of Geomorphology- Strahler
 - b) Geomorphology Longmans - Spark
 - c) Principle of geomorphology - Thornberry
 - d) Physical geography - Arthur Holmes
3. Which one of the following regions is more affected to the Chemical Erosion?
 - a) Desert Region
 - b) Tundra Region
 - c) Tropical Region
 - d) None of the above
4. Which one of the following pairs does not match correctly?
 - a) Physical weathering- Disintegration
 - b) Chemical weathering- Oxidation
 - c) Biological weathering- Exfoliation
5. Which one of the following landforms includes underground water process?
 - a) Tarn
 - b) Inselberg
 - c) U shaped valley
 - d) Blind valley

M.A. (Sem.-1) Examination
POL 401

Indian Political System

March 2019

Time : 2-30 Hours]

[Max. Marks : 70

- Q1(A). વિકાસશીલ અને વિકસિત દેશોનાં રાજકારણ વચ્ચેનો તફાવત સમજાવો. 14
અથવા
- Q1(B). વિકાસશીલ દેશોનાં રાજકારણની મુખ્ય લાક્ષણિકતાઓની વિગતે ચર્ચા કરો. 04
ટૂંકમાં જવાબ આપો. (કોઈપણ ચાર)
1. ચાર વિકસિત દેશોનાં નામ આપો.
 2. અલ્પવિકસિત દેશ એટલે શું?
 3. ભારતમાં કેટલા રાજ્યો આવેલા છે?
 4. વિકાસશીલ દેશો ક્યાં ખંડોમાં છે?
 5. વિકાસશીલ દેશોના મુખ્ય પ્રશ્નોની યાદી આપો.
 6. ભારતનાં મુખ્ય હાર્દ પ્રદેશો ક્યાં ક્યાં છે?
- Q2(A). ભારતીય રાજકારણનાં ભૂ-રાજકીય પાયા વિશે વિગતે નોંધ લખો. 14
અથવા
- Q2(B). ભારતનાં રાજકારણમાં એનિહિસ્ટોરિક પાયાની અસર વર્ણવો. 04
ટૂંકમાં જવાબ આપો. (કોઈપણ ચાર)
1. મિશ્ર અર્થતંત્ર એટલે શું?
 2. બિનસાંપ્રદાયિકતા એટલે શું?
 3. વિકાસશીલ અને વિકસિત દેશોની સંસ્કૃતિ વચ્ચે શું તફાવત છે?
 4. ભારતીય સમવાયતંત્ર ને સમજાવો.
 5. ભારતમાં કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશ કેટલા છે?
 6. બંધારણીય ઈલાજનાં અધિકારનું શું મહત્વ છે?
- Q3(A). ભારતની રાજકીય પ્રથાનાં ચાર લક્ષણો વિગતે ચર્ચો. 14
અથવા
- Q3(B). ભારતીય બંધારણમાં થી ભારતની રાજકીય પ્રથાનાં ક્યાં મહત્વનાં લક્ષણો વ્યક્ત થાય છે. સમજાવો. 03
ટૂંકમાં જવાબ આપો. (કોઈપણ ત્રણ)
1. ભારતમાં ક્યાં ભોગોલીક પ્રદેશોનો રાજકીય પ્રભાવ વધારે રહ્યો છે?
 2. ભારતીય બંધારણમાં આમુખનું શું મહત્વ છે?
 3. રાજ્યનીતિનાં માર્ગદર્શક સિદ્ધાંતોની મર્યાદાઓ જણાવો.
 4. મૂળભૂત અધિકારોની વ્યાખ્યા આપો.
 5. સાર્વત્રિક મતાધિકાર એટલે શું?
- Q4(A). મૂળભૂત અધિકારો અંગે ટૂંકમાં ચર્ચા કરો. 14
અથવા
- Q4(B). ભારતીય બંધારણની મુખ્ય લાક્ષણિકતાઓ વર્ણવો. 03
ટૂંકમાં જવાબ આપો. (કોઈપણ ત્રણ)
1. રાજ્યનીતિનાં માર્ગદર્શક સિદ્ધાંતો શા માટે છે?
 2. મૂળભૂત અધિકારો કઈ કઈ કલમોમાં આવેલાં છે?
 3. મૂળભૂત અધિકારો અને રાજ્યનીતિનાં માર્ગદર્શક સિદ્ધાંતો વચ્ચેનો એક તફાવત જણાવો.
 4. ભારતનાં રાજકીય પક્ષોની ખામીઓ જણાવો.
 5. બંધારણનાં આમુખનાં ત્રણ મુદ્દો જણાવો.

Q1(A). Explain the distinction between politics of developing and developed countries. 14

OR

Discuss in detail the main features of politics of developing countries.

Q1(B). Answer in Brief (Any Four) 04

1. Give the names of four developed countries.
2. What is under-developed state?
3. How many states are there in India?
4. Developing countries are of which continents.
5. Give a list of main problems of developing countries.
6. Which are major heart lands in India?

Q2(A). Write a detail note on the Geo-Political foundation of Indian politics. 14

OR

Describe the impact of historical foundation in Indian politics.

Q2(B). Answer in Brief (Any Four) 04

1. What is mixed economy?
2. What is secularism?
3. What is different between cultures of developing and developed Countries?
4. Explain the Indian federalism.
5. How many Union territories are there in India?
6. What is the importance of right to remedy?

Q3(A). Discuss in detail four characteristics of political system of India. 14

OR

Explain which important features of Indian political systems does express from Indian Constitution?

Q3(B). Answer in Brief (Any Three) 03

1. In India which geo-graphical regions have dominated more?
2. What is the importance of the preamble.
3. State the limitations of directive principles of state policy.
4. Define the term fundamental rights?
5. What is universal adult franchise?

Q4(A). Discuss in brief on the main fundamental rights. 14

OR

Describe the main characteristics of Indian constitution.

Q4(B). Answer in Brief (Any Three) 03

1. Why directive principles of state policy incorporated in Constitution.
2. In which articles fundamental rights have been incorporated?
3. State main one difference between fundamental rights and directive principles of state policy.
4. State the main drawbacks of political parties in India.
5. Write three values of preamble of constitution.

M.A. (Sem.-1) Examination
INCL 401
Indian Culture (Indology)

Time : 2-30 Hours]

March 2019

[Max. Marks : 70

પ્રશ્ન-૧. (અ) માનવવિદ્યાનું કાર્યક્ષેત્ર સમજાવો અથવા	18
પ્રશ્ન-૧. અ (૧) માનવવિદ્યાનો સમાજજ્ઞાત સાથેનો સંબંધ જણાવો	09
પ્રશ્ન-૧. અ (૨) માનવવિદ્યાનો પુરાતત્વ સાથે સંબંધ વર્ણવો.	09
પ્રશ્ન-૧. (બ) છ માંથી ક્રેઈપણ ચારનાં જવાબ એક કે બે લીટીમાં લખો. ૧. ઇતિહાસવિદોના મતે માનવવિદ્યા. ૨. માનવજાતિ શેનો અભ્યાસ કરે છે ? ૩. સાંસ્કૃતિક માનવજ્ઞાતની પેટા શાખાઓમાં શેનો સમાવેશ થાય છે ? ૪. પુરાતત્વ શાસ્ત્ર એટલે શું ? ૫. માનવજ્ઞાતીય જર્નલનો આરંભ કોણે અને ક્યારે કર્યો? ૬. માનવજ્ઞાત એટલે શું?	08
પ્રશ્ન-૨. (અ) માનવવિદ્યાની મુખ્ય શાખાઓ વર્ણવો. અથવા	18
પ્રશ્ન-૨. અ (૧). માનવવિદ્યાની વ્યાખ્યાઓ વર્ણવો.	09
પ્રશ્ન-૨. અ (૨) માનવવિદ્યાનું તાત્પર્ય સ્પષ્ટ કરો	09
પ્રશ્ન-૨. (બ) છ માંથી ક્રેઈપણ ચારનાં જવાબ એક કે બે લીટીમાં લખો. ૧. ભૌતિક માનવજ્ઞાત શેનો અભ્યાસ કરે છે ? ૨. માનવજ્ઞાતનો ગ્રીક શબ્દ જણાવો. ૩. આદિમ સમાજ કઈ વૃત્તિને કમજોરી માને છે? ૪. દ્વાઈબલ એટલે શું ? ૫. માનવ જીવન રક્ષણ માટેની કઈ આદિમ પ્રથા હતી? ૬. સભ્યતા એટલે શું ?	08
પ્રશ્ન-૩. (અ) માનવવિદ્યાના વિષય-વસ્તુ વિશે નોંધ લખો. અથવા	18
પ્રશ્ન-૩. અ (૧) સંસ્કૃતિની વિવિધ વ્યાખ્યાઓની ચર્ચા કરો.	09
પ્રશ્ન-૩. અ (૨) સંસ્કૃતિ અને સભ્યતા વચ્ચેનો ભેદ સમજાવો.	09
પ્રશ્ન-૩. (બ) પાંચમાંથી ક્રેઈપણ ત્રણનાં જવાબ એક કે બે લીટીમાં લખો. ૧. ભાષા એટલે શું ? ૨. સંસ્કૃતિના પ્રકારો જણાવો. ૩. ધર્મ એટલે શું ? ૪. 'લગ્ન' એટલે શું ? ૫. આદિમ સમાજમાં જમીનનો માલિક કોણ હતો ?	03
પ્રશ્ન- ૪. (અ) સંસ્કૃતિને ઘડનારા પરિબળો જણાવો. અથવા	18
પ્રશ્ન- ૪. અ (૧). સંસ્કૃતિ અને ભાષા વચ્ચેનો સંબંધ સમજાવો.	09
પ્રશ્ન- ૪. અ (૨) સંસ્કૃતિ અને ધર્મ વચ્ચેનો સંબંધ વર્ણવો.	09
પ્રશ્ન-૪. (બ) પાંચમાંથી ક્રેઈપણ ત્રણનાં જવાબ એક કે બે લીટીમાં લખો. ૧. આદિમ સમાજને ઓજારો બનાવવાની સુવિધા કોણે પૂરી પાડી. ૨. દાસપ્રથાની ઉત્પત્તિના મુખ્ય કારણો કયા છે ? ૩. આદિમ સમાજમાં શ્રમ કયા અંગોમાં વિભાજિત થયું. ૪. આદિમ સમાજમાં કઈ બે સ્ત્રીઓનું સાસન હતું. ૫. આદિમ સમાજમાં કાનૂનનો જન્મ શેના આધારે થયો.	03

ENGLISH VERSION

- 1 A. Explain the work area of Anthropology. 14
Or
- 1.A (1). Describe the Sociological relationship with Anthropology. 07
- 1.A (2). Describe relationships between Archeology and Anthropology. 07
- 1.(B). (Any Four out of six) (Answer in one or two lines only) 04
1. What is meaning of anthropology according Historian?
 2. Which study of human science?
 3. Which sub-departments are included in cultural anthropology?
 4. What is 'Archeology'?
 5. Who started general of Anthropology and when?
 6. What is meaning of Anthropology?
- 2 A. Describe the importance of main branches of Anthropology. 14
Or
2. A(1). Describe its various definitions of Anthropology. 07
2. A (2). Explain the purpose of Anthropology. 07
- 2.(B). (Any Four out of six) (Answer in one or two lines only) 04
1. What study is done in physical anthropology?
 2. What is Greek word for Anthropology?
 3. Which activity believe that the weakness in Primitive society?
 4. What is meaning of 'Tribal'?
 5. Which was early practice for the protection if human life?
 6. What is Civilization?
3. A. Write a brief note about the theme of Anthropology. 14
Or
3. A (1). Discuss on the various definition of Culture. 07
3. A (2). Explain the difference between Culture and Civilization. 07
3. (B) (Any Three out of five) (Answer in one or two lines only) 03
1. What is language?
 2. Describe the elements of culture.
 3. What is religion?
 4. What is 'Marriage'?
 5. Who was the owner of land in Primitive society?
4. A. Narrate the various factors of Culture. 14
Or
4. A (1). Describe the relation between culture and language. 07
4. A (2) Describe the relation between Culture and Religion. 07
4. (B) (Any Three out of five) (Answer in one or two lines only) 03
1. Who provides facility to build tools to primitive society?
 2. What is main reason of rise of slavery system?
 3. Where the labor was divided in parts in primitive society?
 4. Which two powers were ruled in primitive society?
 5. What was the basis of birth of legislation in primitive society?

M.A. (Sem.-1) Examination

402

Urdu

March 2019

[Max. Marks : 70]

Time : 2-30 Hours]

نوٹ : سوالیہ پرچے میں درج نمبر ہی جوابی پرچے پر تحریر کریں۔ تمام سوالات لازمی ہیں اور ان کے مارکس بائیں جانب درج ہیں۔
سوال : ۱ [الف] اردو ادب میں مثنوی کے ابتداء اور ارتقاء کا خاکہ پیش کیجئے۔

۱۴

(یا)

مثنوی کی تعریف بیان کرتے ہوئے اس کے فن پر اپنے خیالات کا اظہار کیجئے۔

۴

سوال : ۱ [ب] مندرجہ ذیل سوالات کے جوابات دیجئے۔ (کوئی چار)

- (۱) پنڈت دیانند کرمچند نے کہاں پیدا ہوئے؟
- (۲) صنفِ مثنوی کے پہلے نقاد کون ہیں؟
- (۳) مثنوی نگاری کے لئے کل کتنی بحریں استعمال کی جاتی ہیں؟
- (۴) ”گلزارِ نسیم“ کی طوالت کو دیکھ کر یہ کس نے کہا تھا ”اسے تم پڑھ سکتے ہو یا میں“؟
- (۵) ”من لکن“ کس کی مثنوی ہے؟
- (۶) ”ترانہ شوق“ کس کی مثنوی ہے؟

۱۴

سوال : ۲ [الف] مثنوی ”گلزارِ نسیم“ کا تنقیدی جائزہ پیش کیجئے۔

(یا)

مثنوی کے اصول و نقد پر سیر حاصل بحث کیجئے۔

۴

سوال : ۲ [ب] مندرجہ ذیل سوالات کے جوابات دیجئے۔ (کوئی چار)

- (۱) ”مثنوی سحر البیان“ کا تعلق کس دبستان سے ہے؟
- (۲) ”حزنیہ شاعری“ کسے کہا جاتا ہے؟
- (۳) ”بکت کہانی“ کتاب کے مصنف کون ہیں؟
- (۴) ”مہ جبین“ کس مثنوی کا کردار ہے؟
- (۵) برہان الدین جانم کی مثنوی ”ارشاد نامہ“ کس دور میں تخلیق ہوئی؟
- (۶) سنسکرت اور ہندی الاصل مثنویوں کے نام کیا ہیں؟

(P.T.O.)

۱۴

سوال: ۳ [الف] پنڈت دیانشر نسیم کے حالاتِ زندگی پر روشنی ڈالئے۔

(یا)

اردو مثنوی کی قسمیں گنوائے ہوئے اس کے موضوعات کا احاطہ کیجئے۔

۳

سوال: ۳ [ب] مندرجہ ذیل سوالات کے جوابات دیجئے۔ (کوئی تین)

- (۱) ”نجم النساء“ کس مثنوی کا کردار ہے؟
- (۲) مثنوی ”زہر عشق“ ہندوستان کے کس علاقے میں لکھی گئی؟
- (۳) پنڈت دیانشر نسیم کس کے شاگرد تھے؟
- (۴) ”بہمنی نامہ“ کے نام سے کس نے تاریخی کتاب کی تخلیق کی؟
- (۵) ”اردو مثنوی کا ارتقاء“ کس کی تصنیف ہے؟

۱۴

سوال: ۴ [الف] مندرجہ ذیل عنوان میں سے کسی دو (۲) عنوان پر لکھئے۔

- (۱) مثنوی کے اجزائے ترکیبی
- (۲) مثنوی گلزارِ نسیم اور مثنوی سحر البیان کا موازنہ
- (۳) مثنوی قطب مشتری
- (۴) مثنوی زہر عشق

۳

سوال: ۴ [ب] مندرجہ ذیل سوالات کے جوابات دیجئے۔ (کوئی تین)

- (۱) مثنوی ”چندر بدن و مہیار“ کس کی مثنوی ہے؟
- (۲) ”جنوبی اور شمالی ہند کی تاریخی مثنویاں“ کتاب کے خلاق کون ہیں؟
- (۳) مثنوی ”بہرام و گل اندام“ کے خلاق کون ہیں؟
- (۴) مثنوی ”نخواب و خیال“ کس کی تحریر کردہ ہے؟
- (۵) مثنوی ”قطب مشتری“ میں کل کتنے کردار ہیں؟

--- ختم شد ---

M.A. (Sem.-1) Examination

402

Political Science

March 2019

Time : 2-30 Hours]

[Max. Marks : 70

- Q-1(A) આંતરરાષ્ટ્રીય રાજકારણનો ઈતિહાસ અને વિકાસ વર્ણવો. ૧૪
અથવા
- Q-1(A) આંતરરાષ્ટ્રીય રાજકારણનો વ્યાપ સમજાવો.
- Q-1(B) નીચેનામાંથી કોઈપણ ચારના ટૂંકમાં જવાબ આપો. ૦૪
- ૧ આંતરરાષ્ટ્રીય રાજકારણની વ્યાખ્યા આપો.
 - ૨ આંતરરાષ્ટ્રીય સંબંધો એટલે શું?
 - ૩ સંયુક્ત રાષ્ટ્રસંઘનું મહત્વ વર્ણવો.
 - ૪ આંતરરાષ્ટ્રીય રાજકારણની યથાર્થતા વર્ણવો.
 - ૫ આંતરરાષ્ટ્રીય સંસ્થાઓના નામ આપો.
 - ૬ આંતરરાષ્ટ્રીય રાજકારણની મર્યાદા જણાવો.
- Q-2(A) વાસ્તવવાદના મુખ્ય સિદ્ધાંતો વિશે નોંધ લખો. ૧૪
અથવા
- Q-2(A) નૂતન વાસ્તવવાદનું મહત્વ ચર્ચો.
- Q-2(B) નીચેનામાંથી કોઈપણ ચારના ટૂંકમાં જવાબ આપો. ૦૪
- ૧ વાસ્તવવાદના સિદ્ધાંતના મુખ્ય વિચારો જણાવો.
 - ૨ વાસ્તવવાદનો અર્થ આપો.
 - ૩ વાસ્તવવાદની મર્યાદા ચર્ચો.
 - ૪ નૂતન વાસ્તવવાદ એટલે શું?
 - ૫ નૂતન વાસ્તવવાદના સિદ્ધાંતો જણાવો.
 - ૬ વાસ્તવવાદ અને નૂતન વાસ્તવવાદ વચ્ચેનો તફાવત જણાવો.
- Q-3(A) વિશ્વ રાજ્યના સિદ્ધાંત વિશે ટૂંકનોંધ લખો. ૧૪
અથવા
- Q-3(A) વિશ્વ રાજ્યના સિદ્ધાંતની યથાર્થતા તપાસો.
- Q-3(B) નીચેનામાંથી કોઈપણ ત્રણના ટૂંકમાં જવાબ આપો. ૦૩
- ૧ વિશ્વ રાજ્યના સિદ્ધાંત એટલે શું?
 - ૨ વિશ્વ રાજ્યના સિદ્ધાંતના મુખ્ય વિચાર સમજાવો.
 - ૩ વિશ્વ સરકાર એટલે શું?
 - ૪ વિશ્વ રાજ્યના સિદ્ધાંતની મર્યાદા ચર્ચો.
 - ૫ વિશ્વ રાજ્યના સિદ્ધાંતની સમીક્ષા કરો.
- Q-૪(A) વર્તમાન સમયમાં સત્તાની સમતુલાના ખ્યાલની પ્રસ્તુતતા વિશે નોંધ લખો. ૧૪
અથવા
- Q-૪(A) સામુહિક સલામતી વિશે નિબંધ લખો.
- Q-૪ (B) નીચેનામાંથી કોઈપણ ત્રણના ટૂંકમાં જવાબ આપો. ૦૩
- ૧ સત્તાની સમતુલાના પ્રકારો વર્ણવો.
 - ૨ સત્તાની સમતુલાના સ્વરૂપને સમજાવો.
 - ૩ સામુહિક સલામતીના લક્ષણો વર્ણવો.
 - ૪ સામુહિક સલામતીની વ્યાખ્યા આપો.
 - ૫ સત્તાની સમતુલાની વ્યાખ્યા આપો.

19817

- Q-1A Describe the history and development of International politics. 14
OR
Q-1A Explain the scope of International politics.
- Q-1B- Answer in Short. (Any Four) 04
1 Define the International Politics.
2 What is International relation?
3 State the importance of UNO.
4 State the relevance of International Politics.
5 Give the name of International Institutions.
6 State the limitations of International Politics.
- Q-2A Write a note on the main principles of Realism. 14
OR
Q-2A Discuss the importance of neo-realism.
- Q-2B- Answer in Short. (Any Four) 04
1 State the main Ideas of Realism.
2 Give the meaning of Realism.
3 Discuss the limitations of Realism
4 What is Neo-Realism?
5 State the principle of Neo-Realism.
6 State the differences between Realism and Neo-Realism.
- Q-3A Write a short note on World State Theory. 14
OR
Q-3A Examine the relevance of World State Theory.
- Q-3B Answer in Short. (Any Three) 03
1 What is World state theory?
2 Explain the main idea of World state theory.
3 What is World Government?
4 Discuss the limitations of world state theory.
5 Review the world state theory.
- Q-4(A) Write a note on the relevance of the concept of balance of power in modern age. 14
OR
Q-4(A) Write an essay on Collective Security
- Q-4B Answer in Short. (Any Three) 03
1. State the kinds of balance of power.
2. Explain the nature of balance of power.
3. State the features of collective security.
4. Define the collective security.
5. Define the balance of power.

→ X →

M.A. (Sem.-1) Examination

402

Economics

March 2019

Time : 2-30 Hours]

[Max. Marks : 70

- સૂચના : (૧) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.
(૨) જમણી બાજુના અંક ગુણ દર્શાવે છે.

- ૧ (અ) આવક અને રોજગારીનો પ્રશિષ્ટ સિદ્ધાંત સમજાવો. ૧૪
અથવા
દ્વિ-ક્ષેત્રીય અર્થતંત્રમાં કેઈન્સનો આવક અને રોજગારીનો સિદ્ધાંત ચર્ચો.
- (બ) વ્યાખ્યા આપો : ૪
(૧) પૂર્ણ રોજગારી
(૨) અસરકારક માંગ
(૩) કુલ માંગ
(૪) સમગ્રલક્ષી અર્થશાસ્ત્ર
- ૨ (અ) વપરાશ વિધેયનો કોઈપણ એક સિદ્ધાંત ચર્ચો. ૧૪
(બ) વ્યાખ્યા આપો : ૪
(૧) વપરાશ વિધેય
(૨) સિમાન્ત વપરાશ વૃત્તિ
(૩) સરેરાશ બચત વૃત્તિ
(૪) જીવન ચક્ર.
- ૩ (અ) મૂડીરોકાણ વિધેયનો કોઈપણ એક સિદ્ધાંત ચર્ચો. ૧૪
(બ) વ્યાખ્યા આપો : ૩
(૧) મૂડી રોકાણ
(૨) મૂડીની સિમાન્ત કાર્યક્ષમતા
(૩) મૂડી.
- ૪ (અ) IS - LM મોડેલની ચર્ચા કરો. ૧૪
અથવા
તાર્કિક અપેક્ષાની પરિકલ્પનાની ચર્ચા કરો.
- (બ) વ્યાખ્યા આપો : ૩
(૧) IS રેખા
(૨) LM રેખા
(૩) સમગ્રલક્ષી આર્થિક સમતુલા.

[P.T.O.]

0603M826A-2

ENGLISH VERSION

Instruction : Figures to right indicates full marks.

- 1 (a) Explain the classical theory of income and employment. 14
OR
Discuss the Keynes theory of income and employment, in two sector economy.
- (b) Define : 4
(i) Full employment
(ii) Effective demand
(iii) Aggregate demand
(iv) Macroeconomics.
- 2 (a) Discuss any one theory of consumption function. 14
(b) Define : 4
(i) Consumption function
(ii) Marginal propensity to consume
(iii) Average propensity to save
(iv) Life cycle.
- 3 (a) Discuss any one theory of investment function. 14
(b) Define : 3
(i) Investment
(ii) Marginal efficiency of capital
(iii) Capital.
- 4 (a) Discuss the IS - LM model 14
OR
Discuss the Rational Expectation Hypothesis.
- (b) Define : 3
(i) IS curve
(ii) LM curve
(iii) Macroeconomic equilibrium.
-

M.A. (Sem.-1) Examination

402

Sociology

March 2019

Time : 2-30 Hours]

[Max. Marks : 70

- સૂચના : (૧) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.
(૨) જમણી બાજુના અંક ગુણ દર્શાવે છે.

૧ (અ) સામાજિક સંશોધનનો અર્થ આપી શુદ્ધ અને વ્યવહાર સંશોધનની ચર્ચા કરો.

અથવા

- (અ) સંશોધનના સિદ્ધાંતલક્ષી કાર્યો વર્ણવો.
(બ) ટૂંકમાં ઉત્તર આપો :
(૧) સરન્ડિપિટી એટલે શું?
(૨) સિદ્ધાંત અને સંશોધનના પ્રસ્પરાવલંબનની ચર્ચા કોણે કરી?
(૩) સંશોધન પ્રક્રિયાનો અર્થ દર્શાવો.
(૪) સિદ્ધાંતના સંશોધનલક્ષી કાર્યો દર્શાવો.

૨ (અ) સંશોધન પ્રશ્નની પસંદગી અને ઘડતરના પરિબળો ચર્ચો.

અથવા

- (અ) નિદર્શનનો અર્થ સમજાવી સંભાવનાત્મક નિદર્શનની પ્રયુક્તિઓ ચર્ચો.
(બ) ટૂંકમાં ઉત્તર આપો :
(૧) બિન સંભાવનાત્મક નિદર્શનનો અર્થ
(૨) સ્નો બોલ ટેકનિક એટલે શું?
(૩) ક્વોરા નિદર્શનને સમજાવો.
(૪) સંભાવનાત્મક અને બિનસંભાવનાત્મક નિદર્શનનો તફાવત

૪

૩ (અ) સર્વેક્ષણ (Survey) પ્રક્રિયાનું વર્ણન કરો.

અથવા

- (અ) મુલાકાત પ્રયુક્તિના વિવિધ પાસાઓ સમજાવો.
(બ) ટૂંકમાં ઉત્તર આપો :
(૧) સેન્સસ સર્વે એટલે શું?
(૨) નેશનલ સેમ્પલ સર્વે (NSS) સમજાવો.
(૩) મુલાકાત માર્ગદર્શિકાનો અર્થ

૪ (અ) પ્રશ્નાવલી પ્રયુક્તિની લાક્ષણિકતાઓ વર્ણવો.

અથવા

- (અ) મુલાકાત અનુસૂચિની રચના અને મહત્વ સમજાવો.
(બ) ટૂંકમાં ઉત્તર આપો :
(૧) ટપાલ દ્વારા મોકલાતી પ્રશ્નાવલીનો અર્થ
(૨) મુલાકાત પ્રયુક્તિની કોઈપણ બે મર્યાદાઓ
(૩) સંશોધન ડિઝાઈન શા માટે?

0603M826B-2

ENGLISH VERSION

Instruction : Figures to right indicates full marks.

- 1 (a) State the meaning of social research and discuss pure and Applied research.

OR

- (a) Describe theory oriented functions of research.
(b) Answer is brief :
(1) What is serndarpity?
(2) Who discussed the interdependens of theory and research?
(3) State the meaning of research process.
(4) State the research oriented functions of theory.

- 2 (a) Discuss the functors of selection and formulation of research problem.

OR

- (a) Explain the meaning of sampling and discuss the technique of probability sampling.
(b) Answer is brief :
(1) Meaning of Non probability sampling
(2) What is snowball technique?
(3) Difference between probability and Non probability sampling.

- 3 (a) Describe the process of survey.

OR

- (a) Explain the various aspects of interview technique.
(b) Answer is brief :
(1) What is census survey?
(2) Explain National sample survey (NSS)
(3) Meaning of interview guaide.

- 4 (a) Describe the characteristics of questanaive technique.

OR

- (a) Explain the form and inportance of interview scheduled.
(b) Answer is brief :
(1) Meaning of Mailed questionnaire
(2) Any two limitations of interview techniave
(3) Why research design?
-

प्र. - 1. (अ) श्लोकानां दण्डान्वय आपो. (अम ते अ)

Q - 1. (A) Gives the daṇḍānvaya of the verse. (Any Two)

14

1. तस्मिन्नद्रो कतिचिद्वलाविप्रयुक्तः स कामी
नीत्वा मासान्कनकवलयभ्रंशरिक्तप्रकोष्ठः ॥
आषाढस्य प्रथमदिवसे मेघमाश्लिष्टसानुं
वप्रक्रीडापरिणतगजप्रेक्षणीयं ददर्श ॥ 2 ॥

2. प्रत्यासन्ने नभसि दयिताजीवितालम्बनार्थी
जीमूतेन स्वकुशलमयीं हारयिष्यन्प्रवृत्तिम् ।
स प्रत्यग्रैः कुटजकुसुमैः कल्पितार्घ्याय तस्मै
प्रीतः प्रीतिप्रमुखवचनं स्वागतं व्याजहार ॥ 4 ॥

3. जातं वंशे भुवनविदिते पुष्करावर्तकानां
जानामि त्वां प्रकृतिपुरुषं कामरुपं मघोनः ।
तेनार्थित्वं त्वयि विधिवशाद् दूरबन्धुर्गतोऽहं
याश्चा मोघा वरमधिगुणे नाधमे लब्धकामा ॥ 6 ॥

प्र. - 1. (अ) टुक्यां ज्ञाप्य आपो. (अमे ते अ)

Q - 1. (B) Answer in brief. (Any Two)

4

1. नीयेना यरुणो दण्डान्वय आपो.

1. Write daṇḍānvaya of the following step.

यक्षश्चक्रे जनकतनयास्नानपूण्योदकेषु
स्निग्धच्छायातरुषु वसतिं रामगिरिश्रमेषु ॥ 1 ॥

2. मेघदूतम् शीर्षिकनो सभास ज्ञाप्यो.

2. State the compound of title मेघदूतम्

3. धूमज्योतिः सलिलमरुतां श्लोकमां प्राप्तं यत्तं अलंकारोना नाम आपो

3. Name the figures of speech that are available in verse धूमज्योतिः सलिलमरुतां

प्र. - 2. (अ) नीयेना श्लोकानो दण्डान्वय आपो. (अमे ते अ)

14

Q - 2. (A) Give the khaṇḍānvaya of the following verse. (Whatever two)

1. धूमज्योतिः सलिलमरुतां सन्निपातः क्व मेघः
संदेशार्थाः क्व पटुकरणैः प्राणिभिः प्रापणीयाः ।
इत्यौत्सुक्यादपरिगणयन् गुह्यकस्तं ययाचे
कामार्ता हि प्रकृतिकृपणाश्चेतनाचेतनेषु ॥ 5 ॥

2. कर्तुं यच्च प्रभवति यहमुच्छ्रिलीन्त्रामवन्ध्यां
तच्छ्रुत्वा मे श्रवणसुभगं गर्जितं मानसोत्क्राः ।
आ कैलासाद् बिसकिसलयच्छेदपाथेयवन्तः
सम्पत्स्यन्ते नभसि भवतो राजहंसाः सहायाः ॥ 11 ॥

3. रत्नच्छायाव्यतिकर इव प्रेक्ष्यमेतत्पुरस्ता-
द्वलमीग्रात्प्रभवति धनुःखण्डमाखण्डलस्य ।
येन श्यामं वपुरतितरां कान्तिमापत्सते ते
बर्हेणैव स्फुरितरुचिना गोपवेषस्य विष्णोः ॥ 15 ॥

प्र. - 2. (ब) नीचेना यरणो नो अण्डा-वय आपो (गमे ते बे)

Q - 2. (B) Give the following statements. (Any Two)

1. मेघालोके भवति सुखिनोऽप्यन्यथावृत्ति चेतः ।
कण्ठाक्षेपप्रणयिनि जने किं पुनर्दूरसंस्थे ॥
2. कः संनद्धे विरहविधुरां त्वय्युपेक्षेत जायां ।
न स्वादन्योऽप्यहमिव जनो यः पराधिनवृत्तिः ॥
3. मार्गं तावच्छृणुकथयतस्त्वत्प्रयाणानुरूपं ।
संदेशं मे तदनु जलद श्रोष्यसि श्रोत्रपेयम् ॥

प्र. - 3. (अ) उपरना प्रश्न - 2. (अ) मां आवतां श्लोकोना कृदन्त अने तिङन्त पदोने छटां पाडी तेमनो परिचय आपो. (गमे ते बे),

Q - 3. (A) Split the Kṛdanta and Tiṅanta term that come in the verse above question - 2. (A) and give their introduction. (Any Two)

14

प्र. - 3. (ब) हेक मां जवाब आपो.

Q - 3. (B) Answer in brief.

03

1. आरूढम् रुपनो परिचय करावो.
1. Introduce the form आरूढम्.
2. व्याजहार मां धातुं अने डाण बतावो.
2. Show the root and tense in व्याजहार.
3. आकैलासात् नो अर्थ आपो.
3. Give the meaning of आकैलासात्.
4. उच्छिलीन्धाम् नो अर्थ आपो.
4. Give the meaning of उच्छिलीन्धाम्.

प्र. - 4. (अ) नीचेना छंदोनां लक्षण, उदाहरण आपी समजावो. (गमे ते बे)

Q - 4. (A) Explain the following meters with example. (Any Two)

14

1. वियोगिनी
2. अनुष्टुप
3. मालिनी
4. पृथ्वी

प्र. - 4. (ब) छंद ओणभावो. (गमे ते त्रुण)

Q - 4. (B) Identify the meter. (Any Three)

3

1. ईत्यौत्सुक्यादपरिगणयन् गुह्यकस्तं ययाचे ।
कामार्ता हि प्रकृतिकृपणाश्चेतनाचेतनेषु ॥
2. सायंतने सदनकर्मणि संपरिवृत्ते वेदींहुताशनवतीं परितः प्रयस्ताः ।
छायाश्चरन्ति बहुधा भयमादधानाः संध्यापयोदकपिशाः पिशिताशनानाम् ॥
3. न सुलभा सकलेन्दुमुखी च सा किमपि चेदमनङ्गाविचेष्टितम् ।
अभिसुखीष्विव कांक्षितसिद्धिषु व्रजति निर्वृत्तिमेकपदे मनः ॥
4. जयन्ति ते सुकृतिनो रससिद्धाः कवीश्वराः ।
नास्ति येषां यशः काये जरामरणजं भयम् ॥

M.A. (Sem.-1) Examination
403 - English
(Indian Writing in English)

Time : 2-30 Hours]

March 2019

[Max. Marks : 70

Instruction : Figures to right indicates full marks.

- 1 (a) "Indian English novel is characteristic of its Indian specific content, where the stories, characters, themes and landscapes are Indian". Elaborate the statement with significant characteristics of pre-independence novel. 20
- OR
- (b) Mahatma Gandhi is the absent hero of the novel *Kanthapura*. Justify. 20
- 2 (a) "Contemporary Indian English drama is known for innovation, experimentation and Social Realism." Comment. 20
- OR
- (b) "Mahesh Dattani has projected the Shades of brightness and darkness in *Brief Candle*" Elaborate. 20
- 3 (a) Write short notes on any one : 7
- (1) *Wedding Album*.
(2) *The English Teacher*.
(3) *Midnight's Children*
- (b) Answer in brief (any four) : 8
- (i) Discuss in brief the contribution of Raja Rao in the development of Indian English novel.
(ii) Describe the geographical setting of *Kanthapura*.
(iii) Attempt a brief character sketch of Bade Khan.
(iv) Why is the month of Kartik important for the villagers in *Kanthapura* ?
(v) List the major works of Mahesh Dattani.
(vi) Bring out the significance of the title *Brief Candle*.
- 4 Write the correct option (any fifteen) : 15
- (i) _____ was the first recipient of the Sahitya Akademi Award for the best writing in English.
(a) Sarojini Naidu (b) Raja Rao (c) Mulk Raj Anand (d) R. K. Narayan.
- (ii) "The private Life of an Indian Prince" is a novel written by _____
(a) Kamala Das (b) Raja Rao (c) V. S. Naipul (d) Mulk Raj Anand.
- (iii) An introduction to R. K. Narayan's "The Financial Export" is written by _____
(a) Graham Greene (b) F. R. Leavis (c) Linda Hess (d) Rabindranath Tagore.
- (iv) _____ is the 'Man-cater' in R. K. Narayan's novel "The Mn Eater of Malagudi".
(a) Natraj (b) Muthu (c) Vasu (d) Kumar:
- (v) *Kanthapura* was published in _____.
(a) 1938 (b) 1948 (c) 1930 (d) 1936.
- (vi) "English is the language of our intellectual make up" is a statement made by _____.
(a) Jawahar Lal Nehru (b) Gandhiji (c) Raja Rao (d) Shri Aurobindo.
- (vii) *Kanthapura* is the province of _____.
(a) Kerala (b) Kara (c) Mysore (d) Banglaru.

0703M849-2

- (viii) _____ is the Narrator of the story Kanthapura.
(a) Achakka (b) Kenchmma (c) Rangama (d) Moorthi.
- (ix) Patel Range Gowda is a _____ at Kanthapura.
(a) Police officer (b) Collector (c) Revenue officer (d) Political leader.
- (x) _____ was the only one who would have nothing to do with Gandhi bhajan.
(a) Bhatta (b) Nanjamma (c) Suryanarayana (d) Satya Narayana.
- (xi) _____ leads the freedom movement in the absence of Moorthy.
(a) Rama (b) Ratna (c) Rachana (d) Raksha.
- (xii) _____ is at the root of all problems in Indian Society.
(a) Caste (b) Illiteracy (c) Social Customs (d) Class.
- (xiii) Girish Karnad's Hayavadana is based on _____.
(a) Panchtantra (b) Hitopadesh (c) Mannusmirti (d) Kathasaritsagar.
- (xiv) Dattani received Sahitya Akademy awards in _____.
(a) 1988 (b) 2008 (c) 1998 (d) 1968.
- (xv) Dattani has used _____ theatre to define the problems of urban Indian Society.
(a) Realistic (b) absurd (c) Surrealistic (d) Naturalistic.
- (xvi) Brief Candle was first performed under the guide line of _____ theatre company.
(a) Prime (b) Globe (c) Pan Indian (d) Marathi.
- (xvii) In brief candle the mask of _____ is predominant almost to the point of ridicule.
(a) desire (b) life (c) death (d) anger.
-

M.A. (Sem.-1) Examination

403

Gujarati

March 2019

Time : 2-30 Hours]

[Max. Marks : 70

- સૂચના : (૧) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.
(૨) જમણી બાજુના અંક ગુણ દર્શાવે છે.

- ૧ (અ) આધુનિકતા સંજ્ઞા સમજાવીને આધુનિકતાની વિભાવના સ્પષ્ટ કરો. ૧૪
અથવા
- (અ) ટૂંકનોંધ લખો : (બંને)
(૧) આધુનિકતાની મહત્વની લાક્ષણિકતા
(૨) પરંપરા અને આધુનિકતા વચ્ચેનો સંબંધ
- (બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ ચાર પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો. ૪
(૧) 'એબ્સર્ડ' કયા યુગનું નોંધપાત્ર લક્ષણ છે?
(૨) 'આધુનિક યુગનું લક્ષણ 'રૂપ'ના મુખ્ય કેટલા પ્રકાર છે?
(૩) 'આધુનિક' એટલે શું?
(૪) સુરેશ જોષી આધુનિક વાર્તાકાર છે.-વિધાન ખરું છે કે ખોટું?
(૫) 'અથવા' કાવ્યસંગ્રહના લેખકનું નામ જણાવો.
(૬) 'આધુનિક' કયા અંગ્રેજી શબ્દનો પર્યાય છે?
- ૨ (અ) આધુનિક કૃતિ તરીકે 'અમૃતા'નું મૂલ્યાંકન કરો. ૧૪
અથવા
- (અ) ટૂંકનોંધ લખો (બંને) :
(૧) 'આપણો ઘડીક સંગ' કૃતિનો આસ્વાદ
(૨) 'આપણો ઘડીક સંગ' કૃતિના નારીપાત્રો
- (બ) નીચેનામાંથી ચાર પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો. ૪
(૧) 'અમૃતા' નવલકથાના નાયકનું નામ જણાવો.
(૨) અમૃતાના પિતાના બંગલાનું નામ આપો.
(૩) ઉદયનનું મૃત્યુ કયા રોગને કારણે થયું હતું?
(૪) ધૂર્જટિના માતાનું નામ આપો.
(૫) 'આપણો ઘડીક સંગ' કૃતિના કયા પાત્રને માટે જૂની ચીજો વિષકન્યા સમાન હતી?
(૬) 'આપણો ઘડીક સંગ' કૃતિનું કયું પાત્ર જૂના રીતરિવાજોની હાલતી-ચાલતી ઈમારત જેવું છે?
- ૩ (અ) અનુઆધુનિકતાની વિભાવના સ્પષ્ટ કરો. ૧૪
અથવા
- (અ) ટૂંકનોંધ લખો (બંને) :
(૧) આધુનિકતા અને અનુઆધુનિકતા વચ્ચેનો ભેદ
(૨) અનુઆધુનિકતાના લક્ષણો

- (બ) નીચેનામાંથી ચાર પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો. ૩
- (૧) 'અનુઆધુનિકતાવાદ' કયા અંગ્રેજી શબ્દનો પર્યાય છે?
 - (૨) 'અખેપાતર' નવલકથાના સર્જકનું નામ જણાવો.
 - (૩) 'બહિષ્કૃત ફૂલો' કાવ્યસંગ્રહના સર્જકનું નામ જણાવો.
 - (૪) 'દેશીવાદ' આધુનિકતાવાદની ભારતીય વિભાવના છે.-વિધાન કયા અભ્યાસીનું છે?
 - (૫) 'આંગણિયાત' નવલકથાના લેખકનું નામ આપો.

- ૪ (અ) બાપાની પીંચર વાર્તાસંગ્રહની વાર્તાઓની વિશેષતા-મર્યાદા સદૃષ્ટાંત ચર્ચો. ૧૪

અથવા

- (અ) ટૂંકનોંધ લખો (બંને) :

- (૧) 'નોખું ખોરડું' વાર્તાનો આસ્વાદ
- (૨) 'બાધા' વાર્તાનો આસ્વાદ

- (બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ ત્રણ પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો. ૩

- (૧) સુનંદા અને હેમાંગી કઈ વાર્તાના પાત્રો છે?
- (૨) 'સગપણ' વાર્તાના સર્જકનું નામ જણાવો.
- (૩) 'શબવત્' વાર્તાસંગ્રહની પ્રથમ આવૃત્તિસાલ જણાવો.
- (૪) ચંચળમાં કિરીટ દૂધાતની કઈ વાતોનું પાત્ર છે?
- (૫) 'જોજો, નાનો છું એટલે ક્યાંક તમારો ભત્રીજો નો ધારી લેતાં તમારો દેર થાઉં છું દેર!'-વિધાન કોણ બોલે છે?

Time : 2-30Hours]

- सूचना: (1) निम्न लिखित प्रश्नों के उत्तर निर्धारित क्रम के अनुसार ही लिखें।
 (2) निम्न लिखित प्रश्न 1 और 2 (ब) में से किन्हीं चार तथा प्रश्न 3 और 4 (ब) में से किन्हीं तीन प्रश्नों के उत्तर विकल्प चुनकर या एक-दो वाक्य में दीजिए।

प्रश्न:1. (अ) "साहित्य में काव्यशास्त्र का महत्व निर्विवाद है, इसमें कोई संदेह नहीं"-- समझाइए। 14

अथवा

संस्कृत काव्यशास्त्र का विकास बताते हुए उसके लक्षणों पर प्रकाश डालिए।

(ब) 1. संस्कृत परंपरा में बहुत समय तक 'काव्यशास्त्र' के पर्याय के रूप में कौन-सा शब्द 04
 प्रचलित रहा ?

(A) काव्यशास्त्र

(B) भाषाशास्त्र

(C) छंदशास्त्र

(D) अलंकारशास्त्र

2. लॉजाइनस की रचना का नाम है ---

(A) On the Sublime

(B) On the Sky

(C) On the Sun

(D) On the Second

3. टी.एस.इलियट का जन्म स्थान है --

(A) अमरिका की सेंट्रल जेल

(B) अमरिका की एक चर्च

(C) अमरिका का सैन्य नगर

(D) अमरिका का सेन्टलुई नगर

4. लिटरेचर एण्ड ड्रामा, कल्चर एण्ड एनार्की ग्रंथ के लेखक कौन है ?

5. किस लिखिका का मूल नाम ईलेन कॉटलर है ?

6. 'काव्यालंकारसूत्र' किस संस्कृत कवि का ग्रंथ है ?

प्रश्न:2. (अ) हिन्दी कविता की काव्य-शास्त्रीय चेतना बताइए। 14

अथवा

आदिकालीन साहित्य और कथानक रुढ़ियाँ की चर्चा कीजिए।

(ब) 1. हिन्दी काव्यशास्त्र के प्रथम आचार्य कौन माने जाते हैं ? 04

(A) कबीर

(B) केदारनाथ सिंह

(C) काशीनाथ सिंह

(D) केशवदास

2. आधुनिक काल के हिन्दी काव्यशास्त्र सम्बन्धी चिंतक है --

(A) कवि देव

(B) रामदरश मिश्र

(C) रामचन्द्र शुक्ल

(D) कवि चन्द

3. कवि देव का एक एक काव्यशास्त्रीय ग्रंथ है --

- (A) भवोभव विलास (B) भोग विलास
(C) भाव विलास (D) भवाई विलास

4. चन्दबरदाई के प्रसिद्ध महाकाव्य का नाम बताइए ?

5. काव्यशास्त्रीय सम्बन्धी ग्रंथों की रचना हिन्दी के किस काल (नाम बताइए) में हुई ?

6. 'कविकुल कल्पतरु' ग्रंथ के लेखक कौन है ?

प्रश्न:3 (अ) शब्दशक्ति की व्याख्या देते हुए शब्दशक्ति के प्रमुख भेदों को उदाहरण सहित समझाइए ।

14

अथवा

छंद और कविता के अन्तसंबंध को स्पष्ट कीजिए ।

(ब) 1. काव्य में अलंकारों के प्रमुख प्रकार हैं --

03

- (A) शब्दार्थ-अर्थात् (B) शब्दजगत-अर्थजगत
(C) शब्दालंकार-अर्थालंकार (D) शब्दालंकार-भावालंकार

2. साक्षात् सांकेतिक अर्थ का बोध करानेवाले व्यापार को कौन सी शब्दशक्ति कहते हैं ?

- (A) अभिधा शब्दशक्ति (B) लक्षणा शब्दशक्ति
(C) व्यंजना शब्दशक्ति (D) इनमें से कोई नहीं

3. काव्य विधान के लिए उपयुक्त शब्दों की लययुक्त व्यवस्था का नाम ही --

- (A) गुण है (B) बिम्ब है
(C) प्रकृति है (D) छंद है

4. Image का हिन्दी रूप लिखिए ।

5. किस आचार्य ने कहा 'दोष-विपर्यय ही गुण है' ।

प्रश्न:4 (क) हिन्दी आलोचना के विकास में आ.हजारीप्रसाद द्विवेदी के योगदान को बताइए ।

14

अथवा

डॉ.नगेन्द्र की समीक्षा-दृष्टि का मूल्यांकन कीजिए ।

(ब) 1. इनमें से कौन सी रचना आ.रामचन्द्र शुक्ल की नहीं है ?

03

- (A) हिन्दी साहित्य का इतिहास (B) मस्तमौला कबीर
(C) चिंतामणि (D) रसमीमांसा

2. आ.नन्ददुलारे वाजपेयी किस प्रकार के समीक्षक हैं ?

- (A) स्वच्छंदतावादी (B) हालावादी
(C) रहस्यवादी (D) बिम्बवादी

M851-3

3. प्रेमचन्द और उनका युग, प्रगतिशील साहित्य की समस्याएँ रचना के समीक्षक हैं --
- (A) डॉ. राधेश्याम शर्मा (B) डॉ. महीष सिंह
(C) डॉ. महावीर सिंह (D) डॉ. रामविलास शर्मा
4. किस समीक्षक का जन्म बनारस के एक छोटे से गाँव जिअनपुर हुआ ।
5. विजय देवनारायण साही किस तार सप्तक के कवि हैं ?

—————X—————

સૂચના: જમણી બાજુના અંક પૂરા ગુણ દર્શાવે છે.

Que.1 (A) તર્કશાસ્ત્ર એટલે શું? તેનું સ્વરૂપ સમજાવો. 14

OR

Que.1 (A) નિગમનલક્ષી અને વ્યાપ્તીલક્ષી દલીલો સમજાવો.

Que.1 (B) નીચેના પ્રશ્નોના એક-બે વાક્યમાં ઉત્તર જણાવો. (કોઈ પણ ચાર) 4

1 ઈરવીંગ કોપીએ આપેલી તર્કશાસ્ત્રની વ્યાખ્યા જણાવો.

2 દલીલની વ્યાખ્યા જણાવો.

3 પ્રાતિક તર્કશાસ્ત્ર એટલે શું?

4 વિધાન એટલે શું?

5 પ્રમાણભૂત દલીલ એટલે શું?

6 "INTRODUCTION TO META MATHEMATICS" પુસ્તકના લેખક કોણ છે?

Que. 2 (A) નિષેધ અને સમુચ્ચય સંયુક્ત વિધાનો સમજાવો. 14

OR

Que. 2 (A) શરતી વિધાન અને તેનો ગર્ભિતાર્થ સમજાવો.

Que. 2 (B) નીચેના પ્રશ્નોના એક-બે વાક્યમાં ઉત્તર જણાવો. (કોઈ પણ ચાર) 4

1 સાદુ વિધાન એટલે શું?

2 સંયુક્ત વિધાન એટલે શું?

3 દલીલ રૂપ એટલે શું?

4 અપ્રમાણભૂત દલીલરૂપ એટલે શું?

5 તદેવાર્થક વિધાનરૂપ એટલે શું?

6 તાર્કિક સમમુલ્યતા એટલે શું?

Que.3 (A) MP અને HS અનુમાનના નિયમો સમજાવો. 14

OR

Que.3 (A) નીચેની દલીલોની રૂપલક્ષી સાબિતી આપો.

1. $R \circ \sim R$ / $\therefore B \vee \sim S$

2. R / $\therefore A \vee \sim A$

Que.3 (B) નીચેના પ્રશ્નોના એક-બે વાક્યમાં ઉત્તર જણાવો. (કોઈ પણ ત્રણ) 3

- 1 વસ્તુલક્ષી સમમુલ્યતા એટલે શું?
- 2 શરતી વિધાનનો વસ્તુલક્ષી ગર્ભીતાર્થ જણાવો.
- 3 MT ના નિયમનું રૂપ જણાવો.
- 4 DN ના નિયમનું રૂપ જણાવો.
- 5 TRANS. ના નિયમનું રૂપ જણાવો.

Que.4 (A) વિધાનપરક તર્કશાસ્ત્રની મર્યાદા સમજાવો. 14

OR

Que.4 (A) ઈયત્તાપ્રદાન અને સામાન્ય વિધાન સમજાવો.

Que.4 (B) નીચેના પ્રશ્નોના એક-બે વાક્યમાં ઉત્તર જણાવો. (કોઈ પણ ત્રણ) 3

- 1 નિરૂપાધિક વિધાન એટલે શું?
- 2 સામાન્ય વિધાન એટલે શું?
- 3 સર્વદેશી વિધીવાચી વિધાન એટલે શું?
- 4 સર્વદેશી ઈયત્તાપ્રદાન એટલે શું?
- 5 વ્યક્તિપરક અચલ એટલે શું?

.....
ENGLISH VERSION

Instruction: Figure to the right indicate full marks.

Que.1 (A) What is Logic? Explain it's nature. 14

OR

Que.1 (A) Explain the Deductive and Inductive Arguments.

- Que.1 (B) Answer the following Questions in one or two lines only. (Any Four) 4**
- 1 State the traving copi's definition of Logic.
 - 2 State the definition of Argument.
 - 3 What is Symbolic Logic?
 - 4 What is Proposition?
 - 5 What is Valid Argument?
 - 6 Who is the author of " Introduction to Meta Mathematics"?
- Que.2 (A) Explain the Negative and Conjunction compound proposition. 14**
- Or**
- Que.2 (A) Explain the Conditional Proposition and it's material Implication.**
- Que. 2 (B) Answer the following Questions in one or two lines only. (Any Four) 4**
- 1 What is Simple Proposition.
 - 2 What is Compound Proposition.
 - 3 What is the form of Argument?
 - 4 What is the Invalid form of Argument?
 - 5 What is tautological propositional form?
 - 6 What is logical Equivalence?
- Que.3 (A) Explain the rules of Inference MP and HS. 14**
- Or**
- Que.3 (A) Give formal proof for the validity of following Arguments.**
1. $R \bullet \sim R \quad / \therefore B \vee \sim S$
 2. $R \quad / \therefore A \vee \sim A$
- Que.3 (B) Answer the following Questions in one or two lines only. (Any Three) 3**
- 1 What is Material Equivalence?
 - 2 State the material Equivalence of Conditional Proposition.
 - 3 Give the form of MT.
 - 4 Give the form of DN.
 - 5 Give the form of trans.
- Que. 4 (A) Explain the limits of propositional logic 14**
- Or**
- Que.4 (A) Explain the Quantification and General Propositions.**
- Que.4 (B) Answer the following Questions in one or two lines only. (Any Three) 3**
- 1 What is Categorical Proposition?
 - 2 What is general Proposition?
 - 3 What is Universal Affirmative Proposition?
 - 4 What is Universal Quantification?
 - 5 What is Individual constant?

પ્રશ્ન-૧

(અ)આવેગનો અર્થ અને સ્વરૂપ સમજાવો. (14)

(A)Discuss the meaning and nature of Emotion.

અથવા

(અ-૧)આવેગનો ઘટનાલક્ષી અભિગમ સમજાવો. (7)

(A-I)Explain Phenomenological approach of Emotion.

(અ-૨)આવેગનો સહનાત્મક અભિગમ સમજાવો. (7)

(A-II)Explain Cognitive approach of Emotion.

(બ)એક બે લીટીમાં જવાબ આપો. (કોઈપણ ચાર) (4)

(B)Answer in One or Two Lines (Any Four)

૧)આવેગની વ્યાખ્યા આપો.

1)Give the defination of emotion.

૨)આવેગના શારીરિક ઘટકો એટલે શું?

2)What are the biological factors of emotion.

૩)આયત્કે ક્યાં પાચ ઘટકો વર્ણવ્યા છે.

3)Which are the five factors described by Eyserek

૪)આવેગ શબ્દ ભાષા ઉપરથી ઉતરી આવ્યો છે.

4)From language, emotion word is originate.

૫)આવેગનો વર્તનવાદી અભિગમ કોણે આપ્યો.

5)Who give the behavior approach of emotion.

૬)ઘટનાવાદ અંગે ટર્નરનો અર્થ લખો.

6)Write the meaning of phenomenology given by turner.

પ્રશ્ન-૨

(અ)વિધાયક આવેગ તરીકે પ્રેમ અને આનંદની સમજૂતી આપો. (14)

(A)Explain love and pleasure as a positive emotion

અથવા

(અ-૧)ચિંતાના આવેગની સમજૂતી આપો. (7)

(A-I)Explain the emotion of Anxiety.

(અ-૨)ક્રોધના આવેગને સમજાવો. (7)

(A-II)Explain the anger anxiety.

(બ)એક બે લીટીમાં જવાબ આપો. (કોઈ પણ ચાર)

(4)

(B)Give the Answer One or Two line. (Any Four)

૧)આવેગના પ્રકારોના નામ લખો.

1)Give the names of types of emotion.

૨)શોક ક્યારે અનુભવાય છે.

2)When we feel grief ?

૩)વિધાયક આવેગો એટલે શું ?

3)What is Positive emotion ?

૪)શું નિષેધક આવેગ શરીર માટે ફાયદાકારક છે ? (હા - ના)

4)Is Negative emotion are beneficial for human body ?

૫)ભય એટલે શું ?

5)What is fear ?

૬)પ્રેમ ત્રિકોટ સિધ્ધાંત એટલે શું ?

6)What is traingalar theory of love ?

પ્રશ્ન-૩

(અ)આવેગ માપનની શારીરિક પધ્ધતિઓ સમજાવો.

(14)

(A)Discuss the Physiological methods of measurement of emotion.

અથવા

(અ-૧)આવેગ માપનની પ્રશ્નાવલી પધ્ધતિ સમજાવો.

(7)

(A-I)Explain the questionnaire method of measurement of emotion.

(અ-૨)પોલીગ્રાફ વિશે ચર્ચા કરો.

(7)

(A-II)Discuss about of polygraph.

(બ)એક બે લાઈનમાં જવાબ આપો. (કોઈ પણ ત્રણ)

(3)

(B)Give answer in one or two lines.(any three)

૧)ક્રમિક તુલા એટલે શું ?

1)What is rating scale ?

૨)આવેગ માપનની મનોવૈજ્ઞાનિક પધ્ધતિઓ કઈ ?

2)Which are the Psychological methods of measurement of emotion.

૩) ECG નું કાર્ય શું છે.

3)What is the function of ECG.

૪)આવેગ માપનની બિનશબ્દિક પધ્ધતિઓ કઈ ?

4)Which are the nonberbal methods of measurement of emotion.

૫)મનોજનિત ચાંદુ એટલે શું ?

5)What is psychogenic uleer ?

પ્રશ્ન-૪

(અ) જેમ્સ-લેંગના સિધ્ધાંતને સમજાવો. (14)

(A) Discuss the Jamesh lanyes theory.

અથવા

(અ-૧) લેઝારસનો સંજ્ઞાનાત્મક મુલ્યાંકન સિધ્ધાંત વર્ણવો. (7)

(A-I) Describe Lazarues cognitive arousal theory.

(અ-૨) શાખટરનો દ્વિઘટક સિધ્ધાંત સમજાવો. (7)

(A-II) Discuss Schuchteres two factors theory.

(બ) એક બે લાઈનમાં જવાબ આપો. (કોઈ પણ ત્રણ) (3)

(B) Answer in one or two lines (Any Three)

૧) કેનન બોર્ડ સિધ્ધાંત કોણે આપ્યો.

1) Who gave the cannon board theory.

૨) મનોવિજ્ઞાન સિવાય અન્ય કયાં વિજ્ઞાનોમાં આવેગના સિધ્ધાંતો જોવા મળે છે.

2) Which science give the theory of emotion other than psychology.

૩) કેનન બોર્ડ સિધ્ધાંત વર્ષમાં આવ્યો.

3) The theory of cannon board got established in year.

૪) ફેશિયલ ફિડબેક ઉત્કલ્પના એટલે શું?

4) What is facial feedback Hypothesis.

૫) કેનન બોર્ડના સિધ્ધાંતની એક મર્યાદા લખો.

5) Write one limitation of cannon board theory.

M.A. (Sem.-1) Examination

403

History

March 2019

Time : 2-30 Hours]

[Max. Marks : 70

- સૂચના : (૧) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.
(૨) જમણી બાજુના અંક ગુણ દર્શાવે છે.

- ૧ (અ) કંપની સરકારના યુગને જાણવાના સાધનો વિષે લખો. ૧૪
અથવા
(અ) કંપની સરકારના સમયના સમાચારપત્રોની ભૂમિકા આલેખો.
(બ) જોડકાં જોડો (કોઈપણ ચાર) : ૪
અ	બ
(૧) હેન્દ્રી વિવિયન ડરોઝીયો	—મુંબઈના સમાચાર
(૨) રાજા રામમોહન રોય	—કેલકટ્ટા ગેઝેટીયર
(૩) ભારતમાં અંગ્રેજી રાજ	—પં. સુખલાલ
(૪) ફરદુનજી મર્ઝબાન	—સર વિલિયમ જોન્સ
(૫) સોયલ એસીયાટીક સોસાયટી	—સંવાદ કૌમુદી
(૬) જેમ્સ ઓગસ્ટસ હીકી	—યંગ બેંગાલ ચળવળ.
- ૨ (અ) પ્લાસીના યુદ્ધ વિષે વિગતે સમજાવો. ૧૪
અથવા
(અ) કંપની સરકારની વિસ્તારવાદી નીતિ સમજાવો.
(બ) ખાલી જગ્યા પૂરો (કોઈપણ ચાર) : ૪
- (૧) દ્વિમુખી શાસનપદ્ધતિ એ દાખલ કરી હતી. (ક્લાઈવ, વૉરન હેસ્ટિંગ્સ)
(૨) પીટનો ધારો વર્ષમાં આવ્યો (ઈ.સ. ૧૭૮૪, ઈ.સ. ૧૭૭૩)
(૩) સિંધને વર્ષમાં ખાલસા કરવામાં આવ્યું (૧૮૪૩, ૧૮૪૫)
(૪) પંજાબને વર્ષમાં ખાલસા કરવામાં આવ્યું. (૧૮૪૯, ૧૮૫૧)
(૫) ચોથું અંગ્લો-મરાઠા યુદ્ધ વર્ષમાં થયું. (૧૮૧૮, ૧૮૨૫)
(૬) યાંદાબુની સંધિ દેશ સાથે થઈ હતી. (બર્મા, ભૂટાન)
- ૩ (અ) ૧૯મી સદીમાં સામાજિક સુધારાની ચળવળ વિષે સમજાવો. ૧૪
અથવા
(અ) કંપની સરકારના યુગમાં દેશી અને આધુનિક શિક્ષણ વિષે લખો.
(બ) હા કે ના માં જવાબ આપો (કોઈપણ ત્રણ) : ૩
- (૧) રાજા રામમોહન રોય અંગ્રેજી શિક્ષણના હિમાયતી હતા.
(૨) લોર્ડ મોકોલેએ અંગ્રેજી શિક્ષણનો પાયો નાંખ્યો.
(૩) યૌર્વત્યવાદી દેશી ભાષાઓને મહત્વ આપતા.
(૪) વૂડનો ખરીતો ૧૮૫૦માં આવ્યો.
(૫) સાવિત્રીબાઈ ફુલે ભારતમાં પ્રથમ સ્ત્રી શિક્ષિકા હતા.

0703M854-2

- ૪ (અ) ૧૮૫૭ પૂર્વેના ખેડૂત અને આદિવાસી બળવાઓની ચર્ચા કરો. ૧૪
અથવા
- (અ) ૧૮૫૭ની ક્રાંતિની અસરો આલેખો.
(બ) એક વાક્યમાં જવાબ આપો (કોઈપણ ત્રણ) : ૩
- (૧) વિદ્રોહ એટલે શું?
(૨) એનફીલ્ડ રાઈફલ શું છે?
(૩) “૧૮૫૭ એ સ્વતંત્રતા મેળવવા માટેનું પ્રથમ યુદ્ધ હતું.” -આવું કોણે કહ્યું?
(૪) સંથાલ વિદ્રોહ ક્યારે થયો?
(૫) સુરતમાં ૧૮૪૪માં શા માટે આંદોલન થયું હતું?

ENGLISH VERSION

Instruction : Figures to right indicates full marks.

- 1 (a) Write about the sources to know the age of company government. 14
OR
- (a) Sketch the role of newspapers during the company regime.
(b) Matching the pairs (any four) : 4
A	B
(1) Henry Vivian Derozio	--Mumbaina Samachar
(2) Raja Rammohan Roy	--Calcutta Gazetteer
(3) Bhartma Angreji Rai	--Pd. Sukhalal
(4) Furdunjee Murzban	--Sir William Jones
(5) Royal Asiatic Society	--Sanvad Kaumudi
(6) James Augustas Hicky	--Young Bengal Movement.
- 2 (a) Explain in detail about the plassey war. 14
OR
- (a) Explain the expansionist policy of company government.
(b) Fill in the blanks (any four) : 4
- (1) The dual government introduced by (Clive, Warren Hastings)
(2) The Pitts Act implemented in the year (1784 A.D., 1773 A.D.)
(3) Sindh was amexed in year (1843, 1845)
(4) Punjab was annexed in year (1849, 1851)
(5) The fourth Anglo-Maratha war fought in year (1818, 1825)
(6) The treaty of yandaboo done with country C Burma, Bhutan.

0703M854-3

3 (a) Explain about the social reform movement in th 19th century. 14

OR

(a) Write about the vernacular and modern education of Company's rule

(b) True of False (any three) :

3

(1) Raja Ramamohan Roy was an exponent of English education.

(2) The foundation of English education laid by Lord Macauley.

(3) The orientalist supported vernacular languages.

(4) The Wood's Despatch came in 1850.

(5) Savitribai Phule was the first women teacher of India.

4 (a) Discuss the peasent & Adivasi revolts before 1857. 14

OR

(a) Sketch the effects of 1857 Rebellion.

(b) Answer in one sentences (any three) :

3

(1) What is revolt?

(2) What is Enfield Rifle?

(3) '1857 was the first war of independence'. Who said this?

(4) When did Santhal Revolt took place?

(5) Why did the agitation of Surat took place in 1844?

0703M854-4

Candidate's Seat No : _____

M.A. (Sem.-1) Examination

403

History

March 2019

Time : 2-30 Hours]

[Max. Marks : 70

- સૂચના : (૧) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.
(૨) જમણી બાજુના અંક ગુણ દર્શાવે છે.

- ૧ (અ) ઋગ્વેદિક આર્યોના આર્થિક અને સામાજિક જીવન વિષે જણાવો. ૧૪
અથવા
(અ) અનુવેદિક ભારતની રાજકીય અને ધાર્મિક સ્થિતિ સમજાવો.
(બ) જોડકાં જોડો (કોઈપણ ચાર) : ૪
અ	બ
(૧) આશ્રમ વ્યવસ્થા	—અગ્નિ
(૨) ઋગ્વેદિક દેવ	—ઉપનિષદ
(૩) યજુર્વેદની શાખા	—શુક્લ અને કૃષ્ણ
(૪) વેદાંગ	—છ
(૫) વિદેહ	—અનુવેદિક રાજ્ય
(૬) વૈદિક સાહિત્ય	—ગૃહસ્થાશ્રમ
- ૨ (અ) ૧૬ મહાજનની રાજ્ય વ્યવસ્થાની ચર્ચા કરો. ૧૪
અથવા
(અ) મહાવીર સ્વામીની સામાજિક-ધાર્મિક સુધારણા પ્રવૃત્તિઓની ચર્ચા કરો.
(બ) ખાલી જગ્યા પૂરો (કોઈપણ ચાર) : ૪
- (૧) ગૌતમ બુદ્ધનું જન્મ સ્થળ હતું. (લુમ્બીની, કૌશલ)
(૨) બુદ્ધનો ઉપદેશ માર્ગ રહ્યો છે. (અષ્ટોગ માર્ગ, પંચમ માર્ગ)
(૩) કનિષ્કનો રાજ વૈદ્ય હતો. (ચરક, વસુમિત્ર)
(૪) મહાવીર સ્વામીનું નિર્વાણ સ્થળ હતું. (પાવાપુરી, રામપુરી)
(૫) રાજવીએ બૌદ્ધ ધર્મને રાજ્ય ધર્મ તરીકે સ્વીકાર્યો. (કનિષ્ક, સંદ્રગુપ્ત મૌર્ય)
- ૩ (અ) સમ્રાટ ચંદ્રગુપ્ત મૌર્યનું એક શાસક તરીકે મૂલ્યાંકન કરો. ૧૪
અથવા
(અ) મૌર્ય યુગની વહીવટી વ્યવસ્થા ચર્ચો.
(બ) ખરાં છે કે ખોટાં તે જણાવો (કોઈપણ ત્રણ) : ૩
- (૧) મૌર્ય યુગની માહિતી સ્ત્રોત મેગેસ્થનીસની ઇન્ડિકા છે.
(૨) ચંદ્રગુપ્ત મૌર્ય સોલ્યુકસ સાથેના યુદ્ધમાં વિજય મેળવ્યો હતો.
(૩) ચંદ્રગુપ્ત મૌર્યનો મુખ્યમંત્રી અને સલાહકાર વિષ્ણુગુપ્ત હતો.
(૪) મિનેડિર ઈન્ડો ગ્રીક શાસક તરીકે ઓળખાય છે.
(૫) પુષ્યમિત્ર શુંગે ભારતનો બૌદ્ધ સ્તૂપ બંધાવ્યો.

0703M854-5

- ૪ (અ) દક્ષિણ ભારતના સંગમ સાહિત્યનું મહત્વ સમજાવો. ૧૪
અથવા
- (અ) દક્ષિણ ભારતના પ્રાચીન કલા સ્થાપત્યનાં વારસાની ચર્ચા કરો.
(બ) એક વાક્યમાં જવાબ આપો (કોઈપણ ત્રણ) : ૩
- (૧) ભરત મુનિએ કયાં ગ્રંથો લખ્યાં?
(૨) વાકાટકોએ કઈ કલાને મહત્વ આપ્યું?
(૩) પલ્લવ શાસકોએ કઈ સ્થાપત્યકલા વિકસાવી?
(૪) અંગમ સાહિત્ય કયાં રાજ્યોની માહિતી આપે છે?
(૫) દક્ષિણ ભારતના પ્રાચીન રાજ્ય કયાં દેશો સાથે વેપાર કરતાં હતાં?

ENGLISH VERSION

Instruction : Figures to right indicates full marks.

- 1 (a) State about economic and social life of Rigvedic Aryan's. 14
OR
- (a) Explain the political and Religious condition of Later Vadic India.
(b) Matching the pairs (any four) : 4
A	B
(1) Ashram facility	--Agni
(2) Rugvadic God	--Upnishad
(3) Branch of Yajurved	--Shukla and Krishna
(4) Vedang	--Six. (Chha)
(5) Videh	--Later Vade state
(6) Vadic Literature	Ghruhsta Ashram.
- 2 (a) Discuss the political condition of India : 16 Mahajanpadas. 14
OR
- (a) Discuss the socio-Religious reform activites of Mahavir Swami.
(b) Fill in the blanks (any four) : 4
- (1) Gautam Buddha's birth place is (Lumbini, Kaushal)
(2) is the preaching way of Buddh's (Ashtang way Panchang way)
(3) was the court physician of Kanishka. (Charak, Vashu mitra)
(4) Mahavir Swami is Death place is (Pavapuri, Rampuri)
(5) king adopted Buddha riligious as a national raligion.
(Kanisk, Chandragupta Maurya)

[P.T.O.]

0703M854-6

- 3 (a) Evaluate Chandragupta Maurya's as a ruler. 14
OR
- (a) Discuss the administrative system of Maury era.
(b) True of False (any three) : 3
- (1) Book of Indica of Megasthenes as a study source of Mauryan era.
(2) Chandragupta Maurya stood victories against Seleucus's in battle.
(3) Vishnugupta was a chief minister and advisor of Chandragupta Maurya.
(4) Meander is known as Indo Greek Ruler.
(5) Pushyamitra Shunga was built up Bharhut Buddha stupa.
- 4 (a) Explain the importance of southern Indian Sangam Literature. 14
OR
- (a) Describe southern India's ancient heritage of art and architecture.
(b) Answer in one or two sentences (any three) : 3
- (1) Which book was written by Bharatmuni
(2) Which art was given importance by Vakatakas.
(3) Which architectural pattern developed by Pallava rulers.
(4) Which state information has given by Sangam Literature.
(5) Which state of Ancient Southern India traded with other countries.
-

M.A. (Sem.-1) (Repeater) Examination

ECO 403

Economics

March 2019

[Max. Marks : 70
35]

Time : 3-00 Hours]

- 1 (a) સંચાલકીય અર્થશાસ્ત્રનો અર્થ આપી તેના ગુણધર્મો ચર્ચો. 14
અથવા
સંચાલકીય અર્થશાસ્ત્રનો અન્ય શાસ્ત્રો સાથેનો સંબંધ સમજાવો.
- (b) યોગ્ય સાચો વિકલ્પ પસંદ કરો. 4
- (i) સંચાલકીય અર્થશાસ્ત્રનો ખ્યાલ અંગેનો છે.
(a) એકમ લક્ષી (b) સમગ્ર લક્ષી (c) વ્યક્તિ લક્ષી (d) ઉપરમાંથી એક પણ નહિ.
- (ii) સંચાલકીય અર્થશાસ્ત્ર વિશેનો અભ્યાસ કરે છે.
(a) કુગાવો (b) મંદી (c) ધંધાકીય પેઢી (d) ઉપરોક્ત બધા
- (iii) સંચાલકીય અર્થશાસ્ત્ર પેઢીના કયા ઉદ્દેશોને ધ્યાનમાં રાખે છે?
(a) આર્થિક ઉદ્દેશો (b) મહત્તમ તૃષ્ટિગુણ (c) પેઢીની વર્તણૂક (d) ઉપરમાંથી એકપણ નહિ.
- (iv) નીચેનામાંથી કયા સંચાલકીય અર્થશાસ્ત્રના મૂળભૂત ખ્યાલો છે?
(a) સંશાધનોની વહેંચણી (b) વ્યવસાયિક ઉદ્દેશ (c) નિર્ણય-નિર્માણ (d) ઉપરોક્ત બધા
- 2 (a) ઈજારાદારનું કુલ ખર્ચ વિધેય $C = Q^2 + 78q + 2500$ છે. અને માંગ વિધેય $Q = \frac{600-p}{8}$ 4
છે. તો ઈજારાદાર તેનો નફો મહત્તમ કરે તેવું સમતુલાનું ઉત્પાદન અને કિંમત મેળવો. તથા તેનો મહત્તમ નફો શોધો.
અથવા
વિકલનના નિયમો ઉદાહરણ સહિત સમજાવો.
- (b) યોગ્ય સાચો વિકલ્પ પસંદ કરો : 4
- (i) બાધકોનો ઉપયોગ કઈ પદ્ધતિમાં થાય છે?
(a) સંભાવના (b) નિયત સંબંધ (c) સહસંબંધ (d) સુરેખ આયોજન
- (ii) જો $Y = a^x$ હોય તો $\frac{dy}{dx} = \dots\dots\dots$
(a) $a^x \log_e a$ (b) a^x (c) $\log_e a$ (d) $1/a$
- (iii) જો $y = e^x$ હોય તો $\frac{dy}{dx} = \dots\dots\dots$
(a) a^x (b) 0 (c) 1 (d) ઉપરમાંથી એકપણ નહિ
- (iv) જો $y = \frac{3}{2-5x}$, હોય તો $\frac{dy}{dx} = \dots\dots\dots$
(a) $\frac{3}{(2-5x)^2}$ (b) $\frac{15}{(2-5x)}$ (c) $\frac{15}{(2-5x)^2}$ (d) $\frac{(2-5x)}{15}$

0703M855-2

- 3 (a) માંગની આગાહીનો અર્થ આપી, તે માટેની મહત્વની પદ્ધતિઓ સમજાવો. 14
અથવા
માંગની આગાહીનું મહત્વ અને મર્યાદાઓ સમજાવો.
- (b) યોગ્ય સાચો વિકલ્પ પસંદ કરો : 3
- (i) નીચેનામાંથી શેનો સર્વેક્ષણ પદ્ધતિમાં સમાવેશ થાય છે?
(a) ગ્રાહક સર્વેક્ષણ પદ્ધતિ (b) નિષ્ણાત વિચાર સર્વેક્ષ પદ્ધતિ
(c) બજાર પરિક્ષણ પદ્ધતિ (d) ઉપરોક્ત બધા.
- (ii) નીચેનામાંથી શેમાં બેરોમેટ્રિક પદ્ધતિનો સમાવેશ થાય છે?
(a) સર્વેક્ષણ પદ્ધતિ (b) સાંખ્યકિય પદ્ધતિ (c) શંભાવના (d) ઉપરમાંથી એક પણ નહિ
- (iii) નીચેનામાંથી કઈ અવસ્થાઓ વસ્તુના જીવનચક્ર સાથે સંકળાયેલ છે?
(a) વૃદ્ધિ (b) પરિપક્વતા (c) ચરમસીમા (d) ઉપરોક્ત બધા.
- 4 (a) કિંમત નિર્ધારણ નીતિના ઉદ્દેશો વિગતે સમજાવો. 14
અથવા
પૂર્ણ ખર્ચ નિર્ધારણ નીતિનું મૂલ્યાંકન કરો.
- (b) યોગ્ય સાચો વિકલ્પ પસંદ કરો : 3
- (i) નીચેનામાંથી કયા ઘટકો કિંમત નિર્ધારણ નીતિને અસર કરે છે?
(a) હરિકાઈ (b) સરકારી નીતિ (c) મજૂર મંડળો (d) ઉપરોક્ત બધા
- (ii) લક્ષ્ય કિંમત નિર્ધારણ પદ્ધતિ હેઠળ ખર્ચ બદલાતા
(a) કિંમત ઘટે છે. (b) કિંમત વધે છે. (c) કિંમત સ્થિર રહે છે. (d) કિંમત બદલાય છે.
- (iii) મૂલ્ય વ્યૂહરચનાને અસરકરનારા મહત્વના પરિબળો કયાં છે?
(a) કિંમત નિર્ધારણ નીતિ (b) માંગ (c) વેચાણ પ્રયુક્તિઓ (d) ઉપરોક્ત બધા.

ENGLISH VERSION

Instruction : Figures to right indicates full marks.

- 1 (a) Give the meaning of managerial economics and discuss its characteristics. 14
- OR**
- (a) Explain the relationship between managerial economics and other sciences.
- (b) Choose the correct answer : 4
- (1) The idea of managerial economics pertains to
(a) Micro (b) Macro (c) Individual concepts (d) None of the above.
- (2) Managerial economics studies
(a) Inflation (b) Dipression (c) Business firm (d) All of the above.
- (3) Managerial economics considers which objectives of business firms?
(a) Economic objectives (b) Maximum utility
(c) Behaviour of firm (d) None of the above.
- (4) Which at the following are the fundamental concepts of managerial economics?
(a) Allocation of resources (b) Business objectives
(c) Decision-making (d) All of the above.

0703M855-3

- 2 (a) A monopolist has a total cost function as $C = Q^2 + 78q + 2500$. His demand function is $Q = \frac{600 - p}{8}$. Obtain equilibrium level of output and price that will maximise his profit. 14

OR

- (a) Explain the rules of differentiation with illustrations.
(b) Choose the correct answer : 4
- (1) In which method the constraints are used :
(a) Probability (b) Regression (c) Correlation (d) Linear Programming.
- (2) If $y = a^x$, then $\frac{dy}{dx}$ is (a) $a^x \log_e a$ (b) a^x (c) $\log_e a$ (d) $1/a$
- (3) If $y = e^x$, then $\frac{dy}{dx}$ is (a) ax (b) 0 (c) 1 (d) None of the above.
- (4) If $y = \frac{3}{2-5x}$, then $\frac{dy}{dx} = \dots\dots\dots$
(a) $\frac{3}{(2-5x)^2}$ (b) $\frac{15}{(2-5x)}$ (c) $\frac{15}{(2-5x)^2}$ (d) $\frac{(2-5x)}{15}$.

- 3 (a) Give the meaning of demand forecasting and explain its important methods. 14

OR

- (a) Explain the importances and limitations of demand forecasting.
(b) Choose the correct answer : 3
- (1) Which of the following methods included in survey method?
(a) Consumer's survey method (b) Expert opinion survey method
(c) Market experiment method (d) All of the above.
- (2) Barometric technique is a part of
(a) Survey method (b) Statistical Method
(c) Probability (d) None of the above.
- (3) Which of the following is related with the product of life cycle?
(a) Growth (b) Maturity (c) Saturation (d) All of the above.

- 4 (a) Explain in detail the objectives of pricing policy? 14

OR

- (a) Examine the full-cost pricing method.
(b) Choose the correct answer : 3
- (1) Which of the following factors is affecting pricing policies.
(a) Competition (b) Government policy
(c) Labour Union (d) All of the above.
- (2) Under target rate of return pricing policy with the change in cost.
(a) Price decreases (b) Price increases
(c) Price remains fixed (d) Price changes.
- (3) The important factors of influencing pricing strategy are
(a) Pricing policy (b) Demand (c) Marketing Tactics (d) All of the above

M.A. (Sem.-1) Examination

403

Sociology

March 2019

Time : 2-30 Hours]

[Max. Marks : 70

- સૂચના : (૧) તમામ પ્રશ્નોના જવાબ લખો.
(૨) તમામ પ્રશ્નોના ગુણ સરખા છે.

- ૧ (અ) ભારતમાં વિવિધ સંસ્થાઓમાં પિતૃસત્તાની સમજ આપો. ૧૪
અથવા
(અ) જેન્ડર અને લિંગની વ્યાખ્યા આપી જેન્ડર સમાજકરણની મુખ્ય એજન્સીઓ સમજાવો.
(બ) ખાલી જગ્યા પૂરો : ૪
(૧) જેન્ડર એટલે
(૨) એ વંશાનુગત રીતે નિર્ધારિત છે.
(૩) જાતીયતાને બે રીતે સમજી શકાય અને
(૪) પુરુષ પ્રધાન મૂલ્યો વ્યવસ્થામાં જોવા મળે છે.
- ૨ ઉદારજાત વાદી નારીવાદ વિશે ચર્ચા કરો. ૧૪
અથવા
નારીવાદની વ્યાખ્યા આપી ઉદારવાદી નારીવાદનું સટીક પરીક્ષણ કરો.
(બ) જોડકા જોડો : ૪
(૧) ઝાકસ ડેરિડા (૧) મનોવિશ્લેષણ નારીવાદ
(૨) ફોઈક (૨) ઉદારવાદી નારીવાદ
(૩) ક્રાંતિકારી અભિગમ (૩) સમાજવાદી નારીવાદ
(૪) ડ્યુઅલ સીસ્ટમ થીયરી (૪) અનુઆધુનિક નારીવાદ
- ૩ (અ) ભારતમાં સ્ત્રીબુદ્ધિ હત્યાની સમસ્યાની ચર્ચા કરો. ૧૪
અથવા
(અ) કાર્યસ્થળે સ્ત્રીઓની જાતીય સતામણીની નિવારણની ચર્ચા કરો.
(બ) જોડકા જોડો : ૪
(૧) ડબલ્યુઓ (ડબલ્યુઓ) (૧) જાતિય હિંસા
(૨) ઘરેલું હિંસા (૨) આરોગ્ય
(૩) બળાત્કાર (૩) ૨૦૦૫
- ૪ (અ) ચેતનાના મૂલ્યો જણાવી મુખ્ય પ્રવૃત્તિઓનું મૂલ્યાંકન કરો. ૧૪
અથવા
(અ) સેવાની મુખ્ય પ્રવૃત્તિઓની નોંધ લખો.
(બ) નીચેનાના સ્થાપક લખો.
(૧) અવાજ
(૨) જ્યોતિ સંઘ
(૩) અમવા

0603M856-2

ENGLISH VERSION

- Instruction :** (1) Attempt all questions.
(2) All questions carry equal marks.

1 (a) Explain patriarchy in various institutions in India. 14

OR

(a) Give the definition of Gender and Sex. Explain main agencies for Gender socialisation.

(b) Fill in the blank. 4

(1) Gender Means

(2) is genetically determined.

(3) Sexuality is understood by and

(4) Male dominant values are shown in patriarchy.

2 (a) Discuss liberal feminism. 14

OR

(a) Give the definition of feminism evaluate critically radical feminism.

(b) Match the column : 4

(1) Jacques Derrida (a) Psychoanalysis feminism

(2) Freud (b) Radical feminism

(3) Revolutionary approach (c) Socialist feminism

(4) Dual system theory (c) Post modern feminism

3 (a) Discuss female foeticide problem in India. 14

OR

(a) Discuss removal of sexual harassment at work place.

(b) Match the column : 4

(1) WHO (WHO) (a) Sexual Violence

(2) Domestic Violence (b) Health

(3) Rape (c) 2005

4 (a) State value of CHGTNA and write its main activities. 14

OR

(a) Write note of main activities of SEWA.

(b) Name of the founder : 4

(1) AWAJ

(2) Jyoti Sangh

(3) AMAWA

M.A. (Sem.-1) (Old) Examination

403

Public Economics

March 2019

Time : 2-30 Hours]

[Max. Marks : 70

- સૂચના : (૧) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.
(૨) જમણી બાજુના અંક ગુણ દર્શાવે છે.

- ૧ (અ) મિશ્ર અર્થતંત્રમાં સરકારની કામગીરી સમજાવો. ૧૪
અથવા
બજારની નિષ્ફળતાના કારણોની ચર્ચા કરો.
- (બ) વ્યાખ્યા આપો : ૪
(૧) જાહેર વસ્તુઓ
(૨) ખાનગી વસ્તુઓ
(૩) અગ્રતાનુસાર વસ્તુઓ
(૪) બજાર તંત્ર
- ૨ (અ) સાધનોની ફાળવણી માટેનાં ખાનગી તંત્રની ચર્ચા કરો. ૧૪
(બ) વ્યાખ્યા આપો : ૪
(૧) જાહેર પસંદગી
(૨) જાહેર અર્થશાસ્ત્ર
(૩) જાહેર અર્થવિધાન
(૪) જાહેર તંત્ર.
- ૩ (અ) ગમે તે એકની સમજૂતિ આપો : ૧૪
(૧) જાહેર ખર્ચના ખ્યાલ વિશે સેમ્યુઅલસનું યોગદાન
(૨) વાઈસમેન - પીકોક પરિકલ્પના.
(બ) વ્યાખ્યા આપો : ૩
(૧) જાહેર નીતિ
(૨) જાહેર ખર્ચ
(૩) સ્વૈચ્છિક વિનિમય.
- ૪ (અ) આવકવેરાની આર્થિક અસરોની ચર્ચા કરો. ૧૪
અથવા
આવકવેરા વિરુદ્ધ ખર્ચ વેરા પર તમારું મંતવ્ય આપો.
- (બ) વ્યાખ્યા આપો : ૩
(૧) કરવેરા વિવર્તન
(૨) કરવેરાનું ભારણ
(૩) કરાઘાત.

0703M856A-2

ENGLISH VERSION

Instruction : Figures to right indicates full marks.

- 1 (a) Explain the role of Government in mixed economy. 14
OR
Discuss the causes of market failure.
- (b) Define : 4
(i) Public goods
(ii) Private goods
(iii) Merit goods
(iv) Market mechanism
- 2 (a) Discuss the private mechanism for allocating resources. 14
(b) Define : 4
(i) Public choice
(ii) Public economics
(iii) Public finance
(iv) Public mechanism.
- 3 (a) Explain any one : 14
(i) Contribution of samuelson in public expenditure approach.
(ii) Wiseman - Paacock hypothesis.
- (b) Define : 3
(i) Public policy
(ii) Public expenditure
(iii) Voluntary exchange.
- 4 (a) Discuss the economic effects of income tax. 14
OR
Comment on income tax Vs. expenditure tax.
- (b) Define : 3
(i) Sitting of tax
(ii) Burden of tax
(iii) Impact of tax.
-

نوٹ: سوال نامے میں درج نمبر ہی جوابی پرچے پر تحریر کریں۔ تمام سوالات کے جوابات لازمی ہیں اور ان کے مارکس بائیں جانب درج ہیں۔

۱۴

سوال: ۱ [الف] ترجمہ کی تعریف بیان کرتے ہوئے ترجمے کی روایت اور فن پر اظہارِ خیال کیجئے۔

(یا)

اردو میں ترجمے کی ابتداء اور ارتقاء کا خاکہ پیش کیجئے۔

۴

سوال: ۱ [ب] مندرجہ ذیل میں سے کسی بھی چار (۴) سوالات کے جوابات دیجئے۔

(۱) اردو میں انگریزی کی مشہور نظموں کا پہلا ترجمہ کس نے کیا؟

(۲) فارسی داستان ”بوستانِ خیال“ کا ترجمہ کس نے کیا؟

(۳) اردو تراجم کی پہلی باضابطہ کوشش کہاں شروع ہوئی؟

(۴) فورٹ ولیم کالج کے تراجمی خدمات میں کس مغربی ادیب کا اہم رول ہے؟

(۵) منٹو کے ترجمہ شدہ افسانے کا مجموعہ کس نام سے منظر عام پر آیا؟

(۶) ترجمے کے لئے سرسید نے کس سن میں کس انجمن کی بنیاد ڈالی؟

۱۴

سوال: ۲ [الف] مندرجہ ذیل اردو جملوں کا گجراتی زبان میں ترجمہ کیجئے۔

(۱) پریشانی خاموش رہنے سے کم، صبر کرنے سے ختم اور شکر کرنے سے خوشی میں بدل جاتی ہے۔ (۲) جو تمہیں غم کی شدت میں یاد آئے تو سمجھ لو کہ وہ تمہارا عزیز ہے اس بات کو تسلیم کر لو۔ (۳) نیک کام کرنے والا خود اس کام سے بہتر اور برائی کا مرتکب ہونے والا خود اس برائی سے بدتر ہے (۴) دنیا کی مثال اس سانپ کی سی ہے کہ چھونے میں نرم اور پیٹ میں خطرناک زہر پوشیدہ ہے۔ (۵) مفکرین نے کہا ہے کہ تمناؤں کو ترک کرنا بہترین دولت مندی ہے (۶) سب سے بڑی ثروت عقل و دانش ہے اور سب سے بڑی ناداری حماقت و بے عقلی ہے اور سب سے بڑی وحشت غرور خود بینی ہے اور سب سے بڑا جوہر ذاتی حسن اخلاق ہے (۷) جس نے طول طویل امیدیں باندھیں، اس نے اپنے اعمال بگاڑ لیا۔

(یا)

M.A. (Sem.-1) Examination

403

Political Science

March 2019

Time : 2-30 Hours]

[Max. Marks : 70

- Q1(A). રાજકીય સિદ્ધાંતનો વ્યાપ અને સ્વરૂપ વર્ણવો. 14
અથવા
- Q1(B). રાજકીય સિદ્ધાંતની ભૂમિકા અને યથાર્થતા તપાસો. 04
ટૂંકમાં જવાબ આપો. (કોઈપણ ચાર)
1. રાજકીય સિદ્ધાંતની વ્યાખ્યા આપો.
 2. રાજકીય સિદ્ધાંતની પડતી સમજાવો.
 3. રાજકીય સિદ્ધાંતની પદ્ધતિઓ વર્ણવો.
 4. રાજકીય સિદ્ધાંતની સમીક્ષા કરો.
 5. રાજકીય સિદ્ધાંતના તત્વો જણાવો.
 6. રાજકીય સિદ્ધાંતની ઉત્પત્તિ વર્ણવો.
- Q2(A). રાજ્યના ખ્યાલને વિગતે સમજાવો. 14
અથવા
- Q2(B). કલ્યાણ રાજ્યના સ્વરૂપને વર્ણવો. 04
ટૂંકમાં જવાબ આપો. (કોઈપણ ચાર)
1. કલ્યાણ રાજ્યના ફરજિયાત કાર્યો વર્ણવો.
 2. કલ્યાણ રાજ્યના મરજિયાત કાર્યો વર્ણવો.
 3. કલ્યાણ રાજ્યની મર્યાદા ચર્ચો.
 4. કલ્યાણ રાજ્યની વ્યાખ્યા આપો.
 5. રાજ્યની પડતી એટલે શું?
 6. આધુનિક રાજ્યની વ્યાખ્યા આપો.
- Q3(A). નાગરિક સમાજનો ઉદભવ અને વિકાસ સમજાવો. 14
અથવા
- Q3(B). ભારતમાં નાગરિક સમાજ વિશે નોંધ લખો. 03
ટૂંકમાં જવાબ આપો. (કોઈપણ ત્રણ)
1. નાગરિક સમાજનાં કાર્યો વર્ણવો.
 2. ભારતમાં નાગરિક સમાજ છે?
 3. નાગરિક સમાજની મર્યાદાઓ વર્ણવો.
 4. નાગરિક સમાજની વ્યાખ્યા આપો.
 5. રાજ્ય અને નાગરિક સમાજને સમજાવો.
- Q4(A). લોકસ્વીકૃતિની કટોકટી વિશે નિગ્રંધ લખો. 14
અથવા
- Q4(B). માર્ક્સ અને હાબરમાસ વિશે નોંધ લખો. 03
ટૂંકમાં જવાબ આપો. (કોઈપણ ત્રણ)
1. આર્થિક કટોકટી વિશે જણાવો.
 2. રાજ્ય વિશેનો ખ્યાલ વર્ણવો.
 3. લોકસ્વીકૃતિની કટોકટીને સમજાવો.
 4. ફ્રેક્ટરે સ્કૂલ વિશે જણાવો.
 5. ઓળખની કટોકટી સમજાવો.

M 830 - 2

- Q1(A). Describe the nature and scope of political theory. 14
OR
Examine the role and relevance of Political theory.
- Q1(B). Answer in Brief (Any Four) 04
1. Define the political theory.
2. Explain the decline of political theory.
3. State the methods of political theory.
4. Review the political theory.
5. State the elements of political theory.
6. Describe the origin of political theory.
- Q2(A). Explain in detail the concept of State. 14
OR
Describe the nature of welfare state.
- Q2(B). Answer in Brief (Any Four) 04
1. State the mandatory functions of welfare state.
2. State the optional functions of welfare state.
3. Discuss the limitation of welfare state.
4. Give the definition of welfare state.
5. What is decline of state?
6. Give the definition of modern state.
- Q3(A). Explain the origin and development of civil society. 14
OR
Write a note on the civil society in India.
- Q3(B). Answer in Brief (Any Three) 03
1. State the functions of civil society.
2. India has a civil society?
3. State the limitations of civil society.
4. Give the definition of civil society.
5. Explain the state and civil society.
- Q4(A). Write an essay on the legitimation crisis. 14
OR
Write a note on the Marx and Habermas.
- Q4(B). Answer in Brief (Any Three) 03
1. State about economic crisis.
2. State the concept of State.
3. Explain the legitimation crisis.
4. Give the detail about Frankfurt school.
5. Explain rationality crisis.

M.A. (Sem.-1) Examination

404

Sanskrit

March 2019

[Max. Marks : 70]

Time : 2-30 Hours]

सूचना : (१) निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर निर्धारित क्रम के अनुसार ही लिखें।

१ (अ) अनुवाद करो (कोईपक्ष ७) :

Translate the following (any two) :

- (१) रामः सत्पुरुषो लोके सत्यधर्मपरायणः।
धर्मशः सत्यसंघस्व शीलवाननसूयकः॥
- (२) ज्येष्ठायामसि मे पत्न्यां सदृश्यां सदृशः सुतः।
उत्पन्नस्त्वं गुणश्रेष्ठो मम रामात्मजः प्रियः॥
- (३) समेत्य संघशः सर्वे चत्वरेषु सभासु च।
कथयन्तो मिथस्तत्र पुशसंसुर्जनाधिपम्॥
- (४) बाल एव हि मातुल्यं भरतो नायितस्त्वया।
सनिकर्षाच्च सौहर्दं जायते स्थावरेष्वपि॥

(ब) संदर्भनोंध लभो (कोईपक्ष ७) :

Write a short note (any one) :

- (१) बहवो नृप कल्याणा गुणाः पुत्रस्य सन्ति ते।
- (२) समृद्धार्थस्व नष्टार्थो जीविष्यति कथं वश।
- (३) विकल्प पसंद करीने जवाब आपो (कोईपक्ष ४) :

Choose the correct option for the following (any four) :

- (१) रामायण माटे अन्य कठ संज्ञाओ वपराय छे?
(a) आनर्त मडाकाव्य (b) आर्ष मडाकाव्य
(c) मुक्तक मडाकाव्य (d) विजय मडाकाव्य
- (२) रामायणमां मुप्यत्वे क्या छंदनो प्रयोग थयो छे?
(a) मंदाकान्ता (b) उपजाति (c) अनुष्टुप (d) वंशस्था
- (३) रामायण आधारित मडाकाव्य छे.
(a) कुमारसंभवम् (b) रघुवंशम् (c) शिशुपालवधम् (d) किरातार्जुनीयम्
- (४) युधाजित कोश हता?
(a) कैकेयीनाभाई (b) मंथरानाभाई (c) उर्मिला-नाभाई (d) लक्ष्मणना मामा
- (५) रामनो राज्याभिषेक क्या नक्षत्रमां करवानुं नकी कर्तुं?
(a) पुष्य नक्षत्र (b) अभिजित नक्षत्र (c) हस्त नक्षत्र (d) स्वाति नक्षत्र
- (६) पराक्रममां राम कोना जेवा छे?
(a) परशुराम जेवा (b) शिवशंकर जेवा (c) छन्द्रे जेवा (d) उपेन्द्र जेवा.

[P.T.O.]

0803M881-2

૨ (અ) “રમ્યા રામાયણી કથા” તરીકે સાર્થકતા સિદ્ધ કરો.

૧૪

અથવા

રામાયણનું મહાકાવ્ય તરીકે મૂલ્યાંકન કરો.

(બ) વિકલ્પ પસંદ કરીને જવાબ આપો (કોઈપણ ચાર) :

૪

Choose the correct option for the following (any four) :

(૧) તુલસીદાસે રજેલી રામાયણનું નામ?

- (a) રામચરિતમાનસ (b) આનંદ રામાયણ
(c) બાલરમ્યા રામાયણ (d) રામાયણ મંજરી

(૨) રામાયણનો પ્રધાન રસ?

- (a) શાંત (b) વીર (c) કરુણ (d) રૌદ્ર

(૩) અયોધ્યાકાંડમાં જે નદીનો ઉલ્લેખ નથી તે?

- (a) ગંગા (b) નર્મદા (c) યમુના (d) તમસા

(૪) જેમાંથી પ્રેરણા કે આધાર સામગ્રી લીધી હોય તે મૂળકાવ્યને શું કહેવાય?

- (a) ઉપજીત (b) ઉદભવ્ય (c) ઉપજીવ્ય (d) ઉપજીવતક

(૫) રામાયણમાં કુલ કેટલા સર્ગો છે?

- (a) ૫૦૦ (b) ૫૫૦ (c) ૫૭૫ (d) ૫૮૫

(૬) રામાયણ આધારિત જે છે તે?

- (a) ભટ્ટિકાવ્ય (b) નૈષઘીયમ્ (c) વેલીસંહાર (d) મધ્યમ વ્યાયોગ

૩ (અ) અયોધ્યાકાંડમાં નિરુપિત રામના માનવીય ગુણોને જીવાતા જીવન સાથે આલેખો.

૧૪

અથવા

અયોધ્યાકાંડનું સામાજિક અને સાંસ્કૃતિક દૃષ્ટિથી વિવેચન કરો.

(બ) વિકલ્પ પસંદ કરીને જવાબ આપો (કોઈપણ ત્રણ) :

૩

Choose the correct option for the following (any three) :

(૧) સુમન્ત્ર કોના સારથિ હતા?

- (a) વામદેવના (b) જનકના (c) યુધાજિતના (d) દશરથના

(૨) રામના અભિષેક માટે પુરોહિત તરીકે કોને નિયુક્ત કર્યા?

- (a) વાલ્મીકિને (b) વિશ્વામિત્રને (c) વશિષ્ઠને (d) વેદવ્યાસને

(૩) અયોધ્યાકાંડમાં મન્થરાવૃત્તાન્ત કયા સર્ગમાં આવે છે?

- (a) ૧ થી ૩ માં (b) ૩ થી ૫ માં (c) ૭ થી ૯ માં (d) ૧૦ થી ૧૮ માં

(૪) કવિ ક્ષેમેન્દ્રએ વાલ્મીકિ રામાયણના સંક્ષિપ્ત રૂપે શાની રચના કરી?

- (a) રામાયણ મંજરી (b) રામચરિતમાનસ
(c) આનંદ રામાયણ (d) બાલબોધ્ય રામાયણ

(૫) રામાયણ રચના માટે નિમિત્ત બનનાર પક્ષી

- (a) ચાતક (b) જટાયુ (c) કૌંચ (d) મયુરધ્વજ.

૪ (અ) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે વિશે વિવેચનાત્મક નોંધ લખો :

૧૪

Write critical notes on the following (any two) :

- (૧) અયોધ્યાકાંડના શીર્ષકની યથાર્થતા સિદ્ધ કરો.
- (૨) રામાયણોપજીવી કોઈ એક મહાકાવ્યની સમીક્ષા કરો.
- (૩) મન્યરાવૃત્તાન્ત અને પરિવાર પ્રબોધન તુલના કરો.

(બ) વિકલ્પ પસંદ કરીને જવાબ આપો (કોઈપણ ત્રણ) :

૩

Choose the correct option for the following (any three) :

- (૧) રામના ધૈર્યની તુલના કોની સાથે કરવામાં આવી છે?
(a) ગગન સાથે (b) પૃથ્વી સાથે (c) ચન્દ્ર સાથે (d) બ્રહ્માંડ સાથે
- (૨) લોકમાં પૌરુષથી પ્રખ્યાત થયેલા રામને કોની સાથે સરખાવ્યા છે?
(a) ગંધર્વરાજ સાથે (b) ઇન્દ્રરાજ સાથે (c) મનુરાજ સાથે (d) દેવીરાજ સાથે
- (૩) યુવરાજપદે અભિષેકની શોભામાં વધારો કરાવનાર નિર્મણગ્રહની સાથે કઈ ઋતુનું વર્ષાન કર્યું છે?
(a) વસંતઋતુ (b) શરદઋતુ (c) વર્ષાઋતુ (d) ગ્રીષ્મઋતુ
- (૪) વીજળી સહિતની મોટી ઉલ્કાઓ મોટા અવાજ સાથેનું પડવું અને સ્વપ્નમાં કોણ જવે છે?
(a) મન્યરા (b) કૈકેયી (c) વાલ્મીકિ (d) દશરથ
- (૫) પિતાનો આદર કરનાર તરીકે રામ કોનું નામ આપે છે?
(a) શ્રવણ (b) સગરપુત્ર (c) ગણેશ (d) પ્રહલાદ.

Time : 2-03 Hours]

Q1.

(A) Discuss Woolf's A Room of One's Own as an analysis of the patriarchal English society.

20
marksOR

(B) Comment on Manju Kapur's Custody as a typical example of modern Indian family with its trials, tribulations and complex relationships.

Q2.

(A) Discuss in detail the images of Black women in Afro-American literature.

20
marksOR

(B) Evaluate the transformation of Celie in The Color Purple from a passive female to an independent woman within the Southern Black rural American society.

Q3.

(A) Write short notes on any ONE:

7 marks

1. Revenue Stamp
2. Seven Steps in the Sky
3. The Inheritance of Loss

P.T.O.

Q 3.

(B) Answer briefly any Four Only 8 marks

1. Briefly describe the difference between Black Feminism and White Feminism.
2. Why is Black Literature viewed as a subcategory of American literature?
3. Show how infertility and infidelity are two aspects of female embodiment in Custody.
4. Who are Samuel and Corrine in The Color Purple?
5. What does Woolf find in the British Museum in London?
6. What is the importance of letter-writing in The Color Purple?

Q 4. Choose the correct options of any 15 mark
15 ONLY :

1. Barbara Christian's purpose is to analyze, examine and interpret:
 - a) Feminist Literature
 - b) Fiction of Black Woman Writers
 - c) Images of Women in literature
 - d) Writings by Male writers.

2. According to Barbara Christian the literary world does not know about:

- a) the existence of Black Men
- b) the existence of Black people
- c) the existence of Black Women
- d) the existence of Black Women Writers

3. Shagun falls in love with Raman's boss whose name is:

- a) Rakesh Kumar
- b) Ashok Kumar
- c) Amit Khanna
- d) Ashok Khanna

4. Name the two children in the novel Custody:

- a) Arjun and Rookhi
- b) Rookhi and Hiroo
- c) Arjun and Sachin
- d) Rookhi and Rahi

5. A Room of One's Own was published in:

- a) 1929
- b) 1925
- c) 1915
- d) 1930

6. Who is the fictional narrator created by Virginia Woolf?

- a) Mary Seton
- b) Mary Beton
- c) Judith
- d) Mary Carmichael

7. Why is the food at the women's college inferior to that at men's college?

- a) Women prefer bland food
- b) Women are forced to eat this type.
- c) Women's college have less funds
- d) Women do not care

8. Alice Walker won the:

- a) Booker Prize
- b) Pulitzer Prize
- c) Nobel Prize
- d) Times Literary Award

9. What motif does Walker use to indicate the liberation of the various characters

- a) Letters
- b) Bright colors
- c) Church hymns
- d) Rural settings

10. What does Mr. _____ hide from Celie?
- a) Her children
 - b) His money
 - c) Food
 - d) Nettie's letters.
11. In all the recent upheavals, let the thumb at least be constant. To whom is this used in the novel Custody?
- a) Arjun
 - b) Ishita
 - c) Rooki
 - d) Shagun
12. What is the name of the student at Fernham college who ^{is} the narrator's friend?
- a) Mary Seton
 - b) Mary Beton
 - c) Judith
 - d) Mary Carmichael
13. Celie writes her letters to:
- a) Nettie
 - b) Shug Avery
 - c) God
 - d) Mr. _____

14. A Room of One's Own begins with a

Search for:

- a) a gold coin
- b) a nugget of pure truth
- c) a nugget gold
- d) women's experiences.

15. To whom does Raman get re-married to?

- a) Ishita
- b) Shagun
- c) Kavita
- d) Mitali

16. How ~~does~~ sexual identity influences the creation and reception of literature is the focus of —

- a) Marxist ~~feminist~~ Criticism
- b) Gender studies
- c) Linguistic studies
- d) Creative writing

17. The most prominent American minorities among feminist writers are

- a) 18th century women
- b) Black and Lesbian feminists
- c) Male feminists
- d) Native Americans

~~XXXXXXXXXX~~

- ૩-૧-A- ગુજરાતી રૂઢીવાર્તાની પિતૃવાદના લક્ષણો, તેના સ્વરૂપની વિષાલે ચર્ચા કરો તથા. ૧૪
- ૩-૧. ભૂલે ભૂલે. ૯
- ૧-A- રૂઢીવાર્તાના લક્ષણો ચર્ચા. ૯
- ૨-A- રૂઢીવાર્તાના વ્યાવર્તિત લક્ષણો. ૯
- ૩-૧ (B) નીચેના પ્રશ્નોના દરમિયાં ૨૫૨ પ્રશ્નોના જવાબ સૌંદર્ય વાક્યમાં લખો. ૪
૧. રૂઢીવાર્તાને ગુજરાતી સાહિત્યના બાળક તથા સાહિત્ય સ્વરૂપો તથા સરખાવ શકાય?
 ૨. 'જે વાજવાના સપ્તારા પહેલે જીવે રૂઢીવાર્તા રજૂ કરવાં કરવાં સોંસરવાં નીકળી નાય.' જે વાક્યના અર્થને સમજાવવા વિદ્યાર્થીને ગામ લખો.
 ૩. ઈ.સ. ૧૬૦૦માં સંભાળેલા સપ્તારાની કૃતિ વાર્તા પ્રગટ થઈ?
 ૪. ઈ.સ. ૧૬૧૨માં 'ગોવાલહી' વાર્તા કયા સાહિત્યમાં પ્રકાશિત થઈ?
 ૫. 'રૂઢીવાર્તા સૌંદર્ય સુભૂતિ કહા, જે સુભૂતિમાં સપ્તારા પ્રાણ જોડી.' કહેવાર વિદ્યાર્થીને ગામ લખો.
 ૬. 'ગોવાલહી' વાર્તાના સર્જકનું નામ જણાવો.
- ૩-૨-A- ગુજરાતી રૂઢીવાર્તા સ્વરૂપની વિકાસ યાત્રાને સંદર્ભમાં પરિચય કરાવો? ૧૪
- ૩-૨. ભૂલે ભૂલે. ૯
- ૧-A- રૂઢીવાર્તાના ઉદ્ભવના પરિબલો. ૯
- ૨-A- ગુજરાતી રૂઢીવાર્તાની સામ્યતા સિદ્ધિ. ૯
- ૩-૨ (B) નીચેના પ્રશ્નોના દરમિયાં ૨૫૨ પ્રશ્નોના જવાબ સૌંદર્ય વાક્યમાં લખો. ૪
૧. રૂઢીવાર્તા પૂર્વે રૂઢીવાર્તા લખવાના કાવ્ય-પદ્ય પ્રયોગો કરવાર લેખકોના નામ લખો.
 ૨. 'ત્રિશૂલ' ઉપનામથી વાર્તા લખવાર સર્જકનું નામ લખો.
 ૩. 'આવહી મેલો' વાર્તાના લેખકનું નામ જણાવો.
 ૪. 'ગુણપ્રવેશ' વાર્તાનું પ્રથમ સર્જકનું નામ લખો.
 ૫. 'કાન' જેવો પ્રયોગશીલ વાર્તાનો સામ્યતા વાક્યમાં લખો.
 ૬. 'પાન પાવડી' વાર્તાના કર્તા કોણ છે?
- ૩-૩-A- 'તરણા મંડળ ભાગ-૧' સામ્યતા ઉચ્ચમાં સમી વાક્યો તરીકે રૂઢીવાર્તાની વિશિષ્ટતાઓ જણાવો. ૧૪

૩-૩ ભૂલે ભૂલે

૧-૫ 'ગોવિંદજી ખેતર' વાર્તાનો સારવાદ.

૭

૨-૫ 'ભૈયાદાદા' વાર્તાની રમીશી.

૭

૩-૩ (B) બીયોગા પ્રશ્નોના પાંચમાંથી ૨/૬ પ્રશ્નોના જવાબ બેક વાક્યમાં આપો. ૩

૧. 'પોરબર મોરિયા' વાર્તાના નાયકનું નામ આપો.

૨. જુમાના મિત્રનું નામ લખાવો.

૩. 'કલ્પનાની મૂર્તિઓ' વાર્તા કયા સંગ્રહમાં સંગ્રહીત થઈ છે.

૪. બંધી અને પ્યારેમોલન કઈ વાર્તામાં કાવત્રા પાત્રો છે.

૫. 'કુલપતરો' વાર્તાની નાયકીનું નામ લખાવો.

૫-૪-૫ ટૂંકીવાર્તાના ભરૂંહોને દમનમાં રાખી 'ઢિરૂંહી વાતો ભાગ-૧'નું રમીશી-પુસ્તક મૂલ્યાંકન કરો. સહવા

૧૪

૫-૪ ભૂલે ભૂલે

૧-૫ 'ઢિરૂંહી વાતો ભાગ-૧'ની મહાનિરૂપણકલા.

૭

૨-૫ 'મુકુન્દરામ' વાર્તાની રમીશી

૭

૩-૪ (B) બીયોગા પ્રશ્નોના પાંચમાંથી ૨/૬ પ્રશ્નોના જવાબ બેક વાક્યમાં આપો. ૩

૧. 'ઢિરૂંહી વાતો ભાગ-૧' ના લોકકથાનું નામ આપો.

૨. 'મુકુન્દરામ' વાર્તાના નાયકનું નામ લખાવો.

૩. 'આજે હાડી નરિ ચાલે. આજુ પૂર મેં નિંદાભરમાં કદી જોયું નથી.' ના મધ્યમ કઈ વાર્તાનું છે ?

૪. રામનારાયણ વિઠ્ઠલાઈ પાકક કયા ઉપનામક વાર્તાઓ લખે છે.

૫. 'જડાલી' વાર્તા કયા વાર્તા સંગ્રહમાં સંગ્રહીત થઈ છે ?

_____ X _____ (૨)

प्रश्न:1.(अ) मध्यकालीन भक्ति का स्वरूप स्पष्ट कीजिए। (14)

अथवा

भक्तिकालीन विभिन्न धर्म-साधनाओं पर प्रकाश डालिए।

प्रश्न 1.(ब) निम्नलिखित में से किन्हीं चार प्रश्नों के उत्तर योग्य विकल्प चुनकर/ एक या दो वाक्य में लिखिए। (04)

1. 'भक्ति आंदोलन को पराजित, असफल, निराश मनोवृत्ति की देन' किसने नहीं माना है ?
 (A) रामचन्द्र शुक्ल (B) रामकुमार वर्मा
 (C) बाबू गुलाबराय (D) हजारी प्रसाद द्विवेदी
2. भक्तिकाल को 'लोक जागरण काल' नाम किसने दिया है ?
 (A) डॉ. नगेन्द्र (B) रामचन्द्र शुक्ल
 (C) रामविलास शर्मा (D) बाबू गुलाबराय
3. निम्नलिखित में से कौन-सी रचना जायसी की नहीं है ?
 (A) 'आखिरी कलाम' (B) 'पद्मावत'
 (C) 'अखरावट' (D) 'मधुमालती'
4. हिन्दी साहित्य का स्वर्णयुग किस काल को माना जाता है ?
5. 'भक्ति आंदोलन को ईसाइयत की देन' किसने कहा है ?

प्रश्न:2.(अ) रामभक्ति काव्य का परिचय देते हुए उसकी प्रमुख प्रवृत्तियों पर प्रकाश डालिए।

अथवा

मध्यकालीन सगुण और निर्गुण भक्ति के उद्भव और विकास पर प्रकाश डालिए।

प्रश्न 2.(ब) निम्नलिखित में से किन्हीं चार प्रश्नों के उत्तर योग्य विकल्प चुनकर/ एक या दो वाक्य में लिखिए। (04)

1. 'बीजक' में किसकी रचनाएँ संग्रहीत हैं।
 (A) तुलसीदास (B) रैदास
 (C) नन्ददास (D) कबीरदास
2. 'अमृतानुभव' के रचनाकार कौन हैं ?
 (A) तुलसीदास (B) ज्ञानेश्वर
 (C) सूरदास (D) कृष्णदास
3. सूरदास ने किस भाषा में साहित्य सृजन किया है
 (A) मैथिली (B) अवधी
 (C) भोजपुरी (D) ब्रज
4. पुष्टिमार्ग का जहाज कहा गया है ?
5. अष्टछाप की स्थापना किसने की ?

(P. T. O)

प्रश्न:3.(अ) रामभक्ति काव्य में तुलसीदास के महत्व को स्पष्ट कीजिए।

अथवा

कवितावली के पठित काण्डों के आधार पर तुलसीदास का काव्य-वैभव सोदाहरण समझाइए।

प्रश्न 3.(ब) निम्नलिखित में से किन्हीं तीन प्रश्नों के उत्तर योग्य विकल्प चुनकर/ एक या दो वाक्य में लिखिए। (03)

1. 'कृष्ण गीतावली' के रचयिता कौन हैं ?
 (A) रसखान (B) मीराबाई
 (C) तुलसीदास (D) सूरदास
2. 'अमृतानुभव' के रचनाकार कौन हैं ?
 (A) तुलसीदास (B) ज्ञानेश्वर
 (C) सूरदास (D) कृष्णदास
3. तुलसीदास ने अपनी किस कृति में विवाह और यज्ञोपवीत संस्कार के पदों की रचना की है ?
 (A) 'रामलला नहछू' (B) पार्वती मंगल
 (C) रामचरितमानस (D) विनय पत्रिका
4. 'कवितावली' में कुल कितने काण्ड हैं ?
5. तुलसीदास को बुद्धदेव के बाद सबसे बड़ा लोक नायक किसने कहा है ?

प्रश्न:4.(अ)मराठी संत-काव्य में ज्ञानेश्वर का महत्व समझाइए।

अथवा

ज्ञानेश्वरी का प्रतिपाद्य सोदाहरण स्पष्ट कीजिए।

प्रश्न 4.(ब) निम्नलिखित में से किन्हीं तीन प्रश्नों के उत्तर योग्य विकल्प चुनकर/ एक या दो वाक्य में लिखिए। (03)

1. 'वारकरी' का क्या अर्थ है ?
 (A) वार करनेवाला (B) यात्रा करनेवाला
 (C) ईश्वर में न माननेवाला (D) उपदेश देनेवाला
2. 'ज्ञानेश्वरी' ग्रंथ का मूल नाम क्या है ?
 (A) भावार्थदीपिका (B) अनुभवामृत
 (C) साहित्यदीपिका (D) गीता अमृत
3. ज्ञानेश्वर ने किस वृक्ष की शीतल छाया में समाधि ली थी ?
 (A) अजानवृक्ष (B) अशोक वृक्ष
 (C) कल्पवृक्ष (D) बोधिवृक्ष
4. 'ज्ञानेश्वरी' किस छंद में लिखी गई है ?
5. बारकरी सम्प्रदाय के मूल प्रवर्तक कौन हैं ?

× ————— ×

نوٹ : سوالیہ پرچے میں درج نمبر ہی جوابی پرچے پر تحریر کریں۔ تمام سوالات لازمی ہیں اور ان کے مارکس بائیں جانب درج ہیں۔

۱۴

سوال : ۱ [الف] اردو میں مقالہ نگاری کے فن پر اپنے خیالات کا اظہار کیجئے۔

(یا)

اردو میں مقالہ نگاری کے آغاز اور ارتقاء کا خاکہ پیش کیجئے۔

۴

سوال : ۱ [ب] مندرجہ ذیل سوالات کے جوابات دیجئے۔ (کوئی چار)

- (۱) چکبست کے اجراء کی وادی کشمیر سے ہجرت کی وجہ کیا تھی؟
- (۲) چکبست کا شعری مجموعہ ”صبح وطن“ سب سے پہلے کس سن میں شائع ہوا؟
- (۳) عربی میں مقالے سے ملتی جلتی صنف کا نام کیا ہے؟
- (۴) ”اودھ پنچ“ اخبار کی شہرت کی وجہ کیا تھی؟
- (۵) چکبست کی ”قومی مسدس“ نظم ”کس یونیورسٹی کے جلسے میں پڑھی گئی؟
- (۶) عام طور پر چکبست کے کلام کی سب سے بڑی بنیادی خصوصیت کیا ہے؟

۱۴

سوال : ۲ [الف] پنڈت برج نرائن چکبست کے حالات زندگی کی مفصل معلومات تحریر کیجئے۔

(یا)

بحیثیت ایک محقق چکبست کی ادبی خدمات سپرد قلم کیجئے۔

۴

سوال : ۲ [ب] مندرجہ ذیل سوالات کے جوابات دیجئے۔ (کوئی چار)

- (۱) سیاسی اور مذہبی مقالہ نگاری کی حیثیت سے کون مشہور ہے؟
- (۲) چکبست کی موت کی وجہ کیا تھی؟
- (۳) انتخاب کلام چکبست اول کے مرتب کون ہیں؟
- (۴) پنڈت برج نرائن چکبست کے زیر ادارت کون سا رسالہ شائع ہوا؟
- (۵) پنڈت برج نرائن چکبست نے ”لارڈ کرزن“ کے خلاف نظم کیوں لکھی؟
- (۶) چکبست نے کس نام سے ایک انجمن کی بنیاد ڈالی؟

۱۴

سوال : ۳ [الف] پنڈت برج نرائن چکبست کی مزاح نگاری پر بحث کیجئے۔

(یا)

”مقالاتِ شبلی“ پر اپنے خیالات کا اظہار کیجئے۔

۳

سوال : ۳ [ب] مندرجہ ذیل سوالات کے جوابات دیجئے۔ (کوئی تین)

- (۱) چکبست کے خاندان میں یقین کس کا تخلص تھا؟
- (۲) ”مقالہ“ میں کا طرح کا انداز بیان اختیار کیا جاتا ہے؟
- (۳) ڈرامہ ”کلا“ کس سن میں منظر عام پر آیا؟
- (۴) چکبست نے ”لارڈ کرزن سے جھپٹ“ کس کی فرمائش پر لکھی؟
- (۵) جنت کی ڈاک کے خطوط میں مکتوب الیہ کا نام کیا ہے؟

۱۴

سوال : ۴ [الف] پنڈت برج نرائن چکبست کی نثری خصوصیات پر تفصیلی بحث کیجئے۔

(یا)

”مقالاتِ چکبست“ کا ناقدانہ جائزہ لیجئے۔

۳

سوال : ۴ [ب] مندرجہ ذیل سوالات کے جوابات دیجئے۔ (کوئی تین)

- (۱) مقالات لکھنے میں علامہ شبلی کا پسندیدہ موضوع کیا تھا؟
- (۲) چکبست کے کن مغربی فلسفیوں کا مطالعہ کیا تھا؟
- (۳) ”مقالاتِ چکبست“ کتاب پہلی بار کب اور کہاں سے شائع ہوئی؟
- (۴) چکبست اپنی نثر کو موثر اور زور دار بنانے کے لئے کون سا انداز اختیار کرتے ہیں؟
- (۵) ”مقالاتِ شبلی“ کتنی جلدوں میں تحریر ہوئی ہے؟

--- ختم شد ---

M.A. (Sem.-1) Examination
404A Philosophy
Modern Indian Thought (Old)

Time : 2-30 Hours]

March 2019

[Max. Marks : 70

સૂચના: જમણી બાજુના અંક પૂરા ગુણ દર્શાવે છે.

Que.1 (A) આધુનિક ભારતીય ચિંતનની લાક્ષણિકતાઓ સ્પષ્ટ કરો. 14

OR

Que.1 (A) રાજા રામમોહન રાયના બ્રહ્મસમાજના ચિંતનની સમજૂતી આપો.

Que.1 (B) નીચેના પ્રશ્નોના એક-બે વાક્યમાં ઉત્તર જણાવો. (કોઈ પણ ચાર) 4

- 1 ભારતીય દર્શનનું સ્વરૂપ કેવું છે?
- 2 આધુનિક ભારતીય દર્શનનો ઉદ્ભવ ક્યારે થયેલો ગણાય?
- 3 "HINDU WAY OF LIFE" પુસ્તક ના લેખક કોણ છે?
- 4 ભારતીય નવજાગૃતિના જનક કોણ છે?
- 5 "વિજ્ઞાન તમારો ધર્મ બનશે" તેવું કોણે કહ્યું છે?
- 6 બ્રહ્મસમાજના સ્થાપકનું નામ જણાવો.

Que. 2 (A) રામકૃષ્ણ પરમહંસનો અન્ય ધર્મ અંગેનો અભિગમ સમજાવો. 14

OR

Que. 2 (A) વિવેકાનંદ અનુસાર સાર્વત્રિક ધર્મ તરીકે વેદાંતની સમજૂતી આપો.

Que. 2 (B) નીચેના પ્રશ્નોના એક-બે વાક્યમાં ઉત્તર જણાવો.(કોઈ પણ ચાર) 4

- 1 રામકૃષ્ણમિશનનું ધ્યેય શું છે?
- 2 રામકૃષ્ણમિશનના સ્થાપકનું નામ જણાવો.
- 3 વિવેકાનંદ અનુસાર મુક્તિના પ્રકારો જણાવો.
- 4 રામકૃષ્ણ પરમહંસ અનુસાર ધર્મ એટલે શું?
- 5 સ્વામી વિવેકાનંદ અનુસાર યોગના પ્રકારો જણાવો.
- 6 માયા અંગેનો વિવેકાનંદનો ખ્યાલ જણાવો.

Que.3 (A) સ્વામી દયાનંદ સરસ્વતીનું વેદોનું અર્થઘટન સમજાવો. 14

OR

Que.3 (A) ટાગોરના માનવધર્મનું નિરૂપણ અને મુલ્યાંકન કરો.

- Que.3 (B) નીચેના પ્રશ્નોના એક-બે વાક્યમાં ઉત્તર જણાવો. (કોઈ પણ ત્રણ) 3
- 1 "EASTERN RELIGION AND WESTERN THOUGHT" પુસ્તકના લેખક કોણ છે?
 - 2 "ગીતાંજલી" પુસ્તકના લેખક કોણ છે?
 - 3 "RELIGION OF MAN" પુસ્તકના લેખકનું નામ જણાવો.
 - 4 ટાગોર અનુસાર અસીમને આત્મસાત કરવું એટલે શું?
 - 5 "સત્યાર્થપ્રકાશ" પુસ્તકના લેખક કોણ છે?
- Que. 4 (A) રમણ મહર્ષિ અનુસાર આત્મસાક્ષત્કારના તબક્કાઓ સમજાવો. 14
- OR
- Que. 4 (A) શ્રી અરવિંદના ઉત્ક્રાંતિવાદની સમજૂતી આપો.
- Que. 4 (B) નીચેના પ્રશ્નોના એક-બે વાક્યમાં ઉત્તર જણાવો. (કોઈ પણ ત્રણ) 3
- 1 શ્રી અરવિંદના ઉત્ક્રાંતિના ખ્યાલમાં શેને સ્થાન નથી?
 - 2 શ્રી અરવિંદના પ્રખ્યાત યોગનું નામ જણાવો.
 - 3 રમણ મહર્ષિ અનુસાર આત્માના સત્, ચિત્, આનંદની પરિભાષા શું છે?
 - 4 રમણ મહર્ષિના મતે આત્મા પરિપૂર્ણ છે તેનો અર્થ શું છે?
 - 5 રમણ મહર્ષિ અનુસાર આત્મવિકાસના તબક્કાઓ જણાવો.

.....

ENGLISH VERSION

Instruction: Figure to the right indicate full marks.

- Que.1 (A) Clarify the Characteristics of Modern Indian Thoughts. 14
- OR
- Que.1 (A) Explain Raja Rammohan Roy's Philosophy of Brahmosamaj.
- Que.1 (B) Answer the following Questions in one or two lines only. (Any Four) 4
- 1 What is the nature of Indian Philosophy?
 - 2 When Modern Indian thought is considered Initiated?
 - 3 Who is the author of "Hindu way of Life"?
 - 4 Who is the father of Indian renaissance?
 - 5 Who's said, "Science will become your Religion"?
 - 6 State the name of the Propounder of Brahmosamaj.

M 886-3

Que.2 (A) Explain Ramakrishna Paramhansa's approach to other religions. 14

Or

Que.2 (A) Explain Vedanta as Universal Religion according to Vivekananda.

Que.2 (B) Answer the following Questions in one or two lines only. (Any Four) 4

- 1 What is the aim of Ramakrishna Mishan?
- 2 State the name of Propounder of Ramakrishna Mishan.
- 3 State the types of liberation according to Vivekananda.
- 4 What is Religion according to Ramakrishna Paramhansa?
- 5 State the types of Yoga according to Vivekananda.
- 6 State Vivekananda's concept about Maya.

Que.3 (A) Explain Swami Dayananda Sarswati's Interpretation of Veda. 14

Or

Que.3 (A) State and Evaluate Tagore's concept of Religion of man.

Que.3 (B) Answer the following Questions in one or two lines only. (Any Three) 3

- 1 Who is the author of "Eastern Religion and Western Thought"?
- 2 Who is the author of "Geetanjali"?
- 3 Who is the author of "Religion of man"?
- 4 What is realization of the Infinite according to Tagor?
- 5 Who is the author of "Satyarthaprakash"?

Que.4 (A) Explain the stages of Self Realization according to Raman Maharshi. 14

Or

Que.4 (A) Explain Shree Aurobindo's theory of Evolution.

Que.4 (B) Answer the following Questions in one or two lines only. (Any Three) 3

- 1 What is not Included in Aurobindo's Concept of Evolution?
- 2 State the name Shree Aurobindo's yoga is famous.
- 3 Which is the terminology for sat, chit, Anand of Self according to Raman Maharshi?
- 4 What is the meaning of "Self is Perfect" according to Raman Maharshi?
- 5 State the stages of Revelation of Self according to Raman Maharshi.

.....

P. T. O.

0803M886-4

Candidate's Seat No : _____

M.A. (Sem.-1) Examination

404B Philosophy

Jain Philosophy (New)

March 2019

Time : 2-30 Hours]

[Max. Marks : 70

સૂચના: જમણી બાજુના અંક પૂરા ગુણ દર્શાવે છે.

Que.1 (A) જૈન દર્શનનો પરિચય આપો. 14

OR

Que.1 (A) જૈન દર્શનનું આગમ સાહિત્ય સમજાવો.

Que.1 (B) નીચેના પ્રશ્નોના એક-બે વાક્યમાં ઉત્તર જણાવો. (કોઈ પણ ચાર) 4

1 'જિન' શબ્દનો અર્થ શું છે?

2 નય એટલે શું?

3 નયના પ્રકારો જણાવો.

4 દ્રવ્ય નય ના પ્રકારો જણાવો?

5 પર્યાય નયના પ્રકારો જણાવો?

6 નૈગમ નય એટલે શું?

Que. 2 (A) અનેકાન્તવાદનું નિરૂપણ અને મુલ્યાંકન કરો. 14

OR

Que. 2 (A) જૈન દર્શનમાં કર્મ નો સિદ્ધાંત સમજાવો.

Que. 2 (B) નીચેના પ્રશ્નોના એક-બે વાક્યમાં ઉત્તર જણાવો.(કોઈ પણ ચાર) 4

1 સંગ્રહનય એટલે શું

2 વ્યવહાર નય એટલે શું?

3 સ્યાત્ અસ્તિ એટલે શું?

4 સ્યાત્ નાસ્તી એટલે શું?

5 સ્યાત્ અવક્તવ્યમ એટલે શું?

6 ધર્મ દ્રવ્ય એટલે શું?

Que.3 (A) જૈન દર્શન અનુસાર મોક્ષ નો ખ્યાલ અને મોક્ષ પ્રાપ્તિ ના સાધનો સમજાવો. 14

OR

Que.3 (A) દશવિધ ધર્મની સમજૂતી આપો.

Que.3 (B) નીચેના પ્રશ્નોના એક-બે વાક્યમાં ઉત્તર જણાવો. (કોઈ પણ ત્રણ) 3

- 1 અધર્મ દ્રવ્ય એટલે શું?
- 2 કર્મ એટલે શું?
- 3 જ્ઞાનાવરણીય કર્મ એટલે શું?
- 4 પુદ્ગલ એટલે શું?
- 5 વેદનીય કર્મ એટલે શું?

Que. 4 (A) જૈન દર્શનની જ્ઞાનમીમાંસા સમજાવો. 14

OR

Que. 4 (A) જૈન દર્શનમાં અનુમાન પ્રમાણની સમજૂતી આપો.

Que. 4 (B) નીચેના પ્રશ્નોના એક-બે વાક્યમાં ઉત્તર જણાવો. (કોઈ પણ ત્રણ) 3

- 1 આશ્રવ એટલે શું?
- 2 સંવર એટલે શું?
- 3 નિર્જરા એટલે શું?
- 4 અનુપ્રેક્ષા એટલે શું?
- 5 સમિતિ એટલે શું?

.....

ENGLISH VERSION

Instruction: Figure to the right indicate full marks.

Que.1 (A) Give Introduction to Jainism 14

OR

Que.1 (A) Explain Jain Agamika Literature.

- Que.1 (B)** Answer the following Questions in one or two lines only. (Any Four) 4
- 1 What is meaning of the word "Jin"?
 - 2 What is Naya?
 - 3 State the types of Naya.
 - 4 State the types of Dravya Naya.
 - 5 State the types of Paryaya Naya.
 - 6 What is Naigama Naya?
- Que.2 (A)** State and Evaluate the Anekantavada. 14
- Or
- Que.2 (A)** Explain Doctrine of Karma.
- Que.2 (B)** Answer the following Questions in one or two lines only. (Any Four) 4
- 1 What is Sangrahnaya?
 - 2 What is Vyavharnaya?
 - 3 What is Syat aasti?
 - 4 What is Syat nasti?
 - 5 What is Syat Avaktavyam?
 - 6 What is Dharma Dravya?
- Que.3 (A)** Explain the concept of Liberation and means of Liberation according to Jainism. 14
- Or
- Que.3 (A)** Explain the Dashavidha Dharm.
- Que.3 (B)** Answer the following Questions in one or two lines only. (Any Three) 3
- 1 What is Adharm Dravya?
 - 2 What is Karma?
 - 3 What is Jnanavarniya Karma?
 - 4 What is Pudgala?
 - 5 What is Vedniya Karma?
- Que.4 (A)** Explain the Jain theory of Knowledge. 14
- Or
- Que.4 (A)** Explain the Anuman Pramana in Jainism.
- Que.4 (B)** Answer the following Questions in one or two lines only. (Any Three) 3
1. What is Aashrava?
 2. What is Samvara?
 3. What is Nirjara?
 4. What is Anupreksha?
 5. What is Samiti?

0803M886 - 7

Candidate's Seat No : _____

M.A. (Sem.-1) Examination

404B Philosophy

The Philosophy of Education (Old)

Time : 2-30 Hours]

March 2019

[Max. Marks : 70

સૂચના : પ્રત્યેક પ્રશ્નના ગુણ તેની જમણી બાજુએ લખેલા છે.

પ્રશ્ન-૧. (અ) કેળવણીના જ્ઞાનમીમાંસકીય ધ્યેયો જણાવો. (૧૪)

અથવા

પ્રશ્ન-૧. (અ) કેળવણીના રાજકીય ધ્યેયો સ્પષ્ટ કરો.

પ્રશ્ન-૧ (બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ ચાર પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો : (૪)

- (૧) જ્ઞાનમીમાંસા એટલે શું ?
- (૨) કેળવણીનો મુખ્ય નૈતિક ધ્યેય કયો છે ?
- (૩) નીતિમીમાંસા એટલે શું ?
- (૪) ઉદારમતવાદનો મુખ્ય ઉદ્દેશ શું છે ?
- (૫) ઉદારવાદી કેળવણી એટલે શું ?
- (૬) શિક્ષણ અને કેળવણી વચ્ચે શું તફાવત છે ?

પ્રશ્ન-૨. (અ) સમાજલક્ષી વિજ્ઞાનોનો પ્રકૃતિવાદી અભિગમ સ્પષ્ટ કરો. (૧૪)

અથવા

પ્રશ્ન-૨. (અ) પ્રત્યક્ષવાદીઓની ધારણાઓ અને વિજ્ઞાનનું સ્વરૂપ સ્પષ્ટ કરો.

પ્રશ્ન-૨ (બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ ચાર પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો : (૪)

- (૧) કેળવણીનો પ્રત્યક્ષવાદી અભિગમ કયા ચિંતકોમાં જણાય છે ?
- (૨) વિજ્ઞાનવાદીઓનો મૂળભૂત સિદ્ધાંત કયો છે ?
- (૩) વૈજ્ઞાનિક પદ્ધતિના સોપાનો કયા છે ?
- (૪) સમાજલક્ષી વિજ્ઞાનો કોનો અભ્યાસ કરે છે ?
- (૫) કુદરતી વિજ્ઞાનોમાં શેનો અભ્યાસ થાય છે ?
- (૬) સમાજલક્ષી વર્તનવાદીઓ અનુસાર માનવ વર્તનનો કઈ રીતે અભ્યાસ થવો જોઈએ ?

પ્રશ્ન-૩. (અ) આદર્શવાદી અને અર્થઘટનપરક પ્રત્યક્ષવાદની સમજૂતી આપો. (૧૪)

અથવા

પ્રશ્ન-૩. (અ) પ્રતિભાસમીમાંસાની કેળવણીના સંદર્ભમાં સ્પષ્ટતા કરો.

પ્રશ્ન-૩. (બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ ત્રણ પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો : (૩)

૫૪૬ - ૪

- (૧) આદર્શવાદી પ્રત્યક્ષવાદીઓનો તત્ત્વમીમાંસકીય ખ્યાલ શું છે ?
- (૨) સમીક્ષાનો કેળવણીના સંદર્ભમાં શું અર્થ છે ?
- (૩) થિએરીનો વ્યુત્પત્યાર્થ શું છે ?
- (૪) નવજાગૃતિના સમયનો મુખ્ય વિચાર શું છે ?
- (૫) કેળવણીની આધુનિક જટિલતાઓ કઈ છે ?

પ્રશ્ન-૪. (અ) અતિઆધુનિકતાવાદ અને કેળવણીની વિભાવના સ્પષ્ટ કરો. (૧૪)

અથવા

પ્રશ્ન-૪. (અ) નારીવાદ અને કેળવણીની વિભાવના સ્પષ્ટ કરો.

પ્રશ્ન-૪. (બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ ત્રણ પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો : (૩)

- (૧) કેળવણીનો વ્યવહારવાદી અભિગમની શરૂઆત ક્યારથી મનાય છે ?
- (૨) કેળવણીનો વ્યવહારવાદી અભિગમ કયો છે ?
- (૩) કેળવણીનો અતિઆધુનિક અભિગમ ક્યારથી મનાય છે ?
- (૪) ઉદારવાદી નારીવાદી અભિગમ શું છે ?
- (૫) કેળવણીનો રાજકીય સુધારાના સંદર્ભમાં શું ધ્યેય છે ?

English Version

Gujarat University, Ahmedabad.

M.A. Sem I Examination, 2019

Subject – Philosophy, PHI404(EB), Philosophy of Education

Time : 2.30 Hours

(Old)

Total Marks : 70

Instruction : Marks for each question is written on its right side.

1.(A) State the epistemic aims of education. (14)

Or

1.(A) Clarify political aims of education.

1.(B) Give brief answers of any Four among the following questions : (4)

- (1) What is epistemology ?
- (2) Which is the moral aim of education ?
- (3) What is Ethics ?
- (4) What is the basic motive of Liberalism ?
- (5) What is Liberalist education ?
- (6) What is the difference between learning and education ?

M 886-9

- 2.(A) Clarify naturalistic approach of social sciences. (14)
Or
2.(A) Clarify the positivists' assumptions and the nature of science.
- 2.(B) Give brief answers of any Four among the following questions : (4)
(1) Which are the thinkers having positivists approach of education. ?
(2) Which is the basic theory of scientists ?
(3) Which are the steps of scientific method ?
(4) What is studied in social sciences ?
(5) What is studied in natural sciences ?
(6) How the study of human behaviour is done according to Social Behaviorists ?
- 3.(A) Give explanation of Idealist and interpretative positivism. (14)
Or
3.(A) Clarify the phenomenology with reference to education.
- 3.(B) Give brief answers of any Four among the following questions : (3)
(1) What is the metaphysical concept of Idealist positivists ?
(2) What is the meaning of Criticism with reference to education ?
(3) What is the etymological meaning of theory ?
(4) What was the central thought in the age of Enlightenment ?
(5) Which are the modern complexities of education ?
- 4.(A) Clarify the doctrines of Post-modernism and Education. (14)
Or
4.(A) Clarify the doctrines of Feminism and Education.
- 4.(B) Give brief answers of any Four among the following questions : (3)
(1) When the pragmatic approach of education started ?
(2) Which is the pragmatic approach of education ?
(3) When the post-modern approach of education started ?
(4) What is the approach of Liberal Feminism ?
(5) What is the aim of Education regarding political reform ?
-

M.A. (Sem.-1) Examination

404

Psychology

March 2019

Time : 2-30 Hours]

[Max. Marks : 70

સૂચના : (૧) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

(૨) જમણી બાજુના અંક ગુણ દર્શાવે છે.

- ૧ (અ) બાળવિકાસ એટલે શું? બાળવિકાસના નિયમો વિગતવાર સમજાવો. ૧૪
- અથવા
- (અ) (૧) વર્તનવાદનો પરિપ્રેક્ષ્ય વિશે ટૂંકનોંધ લખો. ૭
- (૨) વાયગોટ સ્કીનો સમાજશાસ્ત્રીય સિદ્ધાંત વર્ણવો ૭
- (બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ ચાર પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો. ૪
- (૧) સિદ્ધાંત એટલે શું?
- (૨) બાળક કોરી સ્લેટ છે. -એવું કોનું મંતવ્ય છે?
- (૩) બાળવિકાસમાં જેમ્સ માર્ક બાલ્ડવિનનું શું પ્રદાન હતું?
- (૪) સામાજિક શિક્ષણ સિદ્ધાંત કોણે રજૂ કર્યો?
- (૫) એક્સો તંત્ર એટલે શું?
- (૬) ફોઈડના મતે વ્યક્તિત્વના કયા ત્રણ ભાગ છે?
- ૨ (અ) “બીજા વસ્થા” -વિગતવાર સમજૂતિ આપો. ૧૪
- અથવા
- (અ) (૧) શિશુ અવસ્થાના વિકાસાત્મક કાર્યો ચર્ચો. ૭
- (૨) માહિતી સુગ્રથિત કરવાની શક્તિનું પ્રત્યક્ષિકરણ વિશે ટૂંક નોંધ લખો. ૭
- (બ) નીચેનામાંથી ચાર પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો. ૪
- (૧) Mz એટલે શું?
- (૨) નવજાત શિશુ કેટલાં કલાક ઊંઘે છે?
- (૩) XY રંગસૂત્રની જોડીથી કોનો જન્મ થાય?
- (૪) ટર્નર સિન્ડ્રોમ એટલે શું?
- (૫) કારક વિકાસની વ્યાખ્યા આપો.
- (૬) કયા બે પ્રકારની ઊંઘ બાળકોમાં જોવા મળે છે?
- ૩ (અ) પિયાજેનો ઔપચારિક ક્રિયાત્મક તબક્કો વિગતવાર ચર્ચો. ૧૪
- અથવા
- (અ) (૧) પિયાજેના બોધાત્મક તબક્કાના મૂળભૂત ગુણલક્ષણો વર્ણવો. ૭
- (૨) માનસિક પ્રતિનિધિત્વની વિગતવાર સમજૂતિ આપો. ૭
- (બ) નીચેનામાંથી ચાર પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો. ૩
- (૧) A - not - B એટલે શું?
- (૨) પુનઃ રચનાની વ્યાખ્યા લખો.
- (૩) કમબદ્ધતા એટલે શું?
- (૪) નક્કર ક્રિયાત્મક તબક્કાનો સમયગાળો એટલે શું?
- (૫) અમૂર્ત વિચારણાનું ઉદાહરણ આપો.

0703M887-2

- ૪ (અ) “કેસનો નવ પિયાજે સિદ્ધાંત”-વિગતવાર સમજાવો. ૧૪
અથવા
- (અ) (૧) પ્રત્યભિજ્ઞા અને પુનરાવહન વિગતવાર ચર્ચો. ૭
(૨) ગોડનરનો બહુવિધ સિદ્ધાંત સમજાવો. ૭
- (બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ ત્રણ પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો. ૩
(૧) સ્મૃતિની વ્યાખ્યા લખો
(૨) અવરોધન એટલે શું?
(૩) આત્મવૃત્તાંત સ્મૃતિનું એક ઉદાહરણ લખો.
(૪) ૭૦થી ૧૩૦ બુદ્ધિલબ્ધિની વચ્ચે કેટલા લોક હોય છે
(૫) સૂચનવશતા એટલે શું?

ENGLISH VERSION

Instruction : Figures to right indicates full marks.

- 1 (a) What is child development? Explain in detail Laws of development. 14
OR
- (a) (i) Write a short note on “Behavioristic Perspective”. 7
(ii) Describe Vygotski’s socio cultural theory. 7
- (b) Write the answer in one two sentences (any four) : 4
(1) What is a theory?
(2) Who gave the opinion “Child is a clean slate”.
(3) What was James Mark Baldwin’s contribution in child development?
(4) Who gave social learning theory?
(5) What is exosystem?
(6) According to Freud which are the three parts of personality?
- 2 (a) Explain in detail “Zygote period”. 14
OR
- (a) (i) Discuss developmental tasks of infancy stage. 7
(ii) Write short note on “Intermodal perception”. 7
- (b) Write the answer in one two sentences (any four) : 4
(1) What is Mz?
(2) For how many hours does a new born child sleep?
(3) Who is born with a XY pair of chromosome?
(4) What is Turner’s syndrome?
(5) Give definition of motor development
(6) Which two types of sleep are seen in children?

0703M887-3

3 (a) Discuss in detail Piaget's formal operational stage. 14

OR

(a) (i) Describe the basic characteristics of Piaget's cognitive stages. 7

(ii) Explain in detail mental representations. 7

(b) Write the answer in one two sentences (any three) : 3

(1) What is A - not - B?

(2) Write definition of reconstruction.

(3) What is seriation?

(4) What is the time span of concrete operational stage.

(5) Give an example of abstract thought.

4 (a) Explain in detail "Case's Neo-Piagetion Theory". 14

OR

(a) (i) Discuss in detail recognition and real. 7

(ii) Explain Garduer's theory of multiple intelligence.

(b) Write the answer in one two sentences (any three) : 3

(1) Write definition of memory.

(2) What is inhibition?

(3) Write one example of autobiographical memory.

(4) How many people fall between 70 to 130 IQ?

(5) What is suggestibility?

M.A. (Sem.-1) Examination
404 - History (New Course)
(20th Century World)

Time : 2-30 Hours]

March 2019

[Max. Marks : 70

સૂચના : (૧) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.
(૨) જમણી બાજુના અંક ગુણ દર્શાવે છે.

- ૧ (અ) ઈટાલિના એકીકરણનો ઇતિહાસ આલેખો. ૧૪
- અથવા
- ૧ (અ) ઓશિયા અને આફ્રિકામાં પશ્ચિમી દેશોના સામ્રાજ્યવાદની સમીક્ષા કરો. ૧૪
- (બ) જોડકાં જોડો (કોઈપણ ચાર) : ૦૪
અ	બ
(૧) મેક્સિકો	(a) દાસ કેપિટલ
(૨) બિસ્માર્ક	(b) ઓસ્ટ્રિયાનો વડાપ્રધાન
(૩) લૂઈ ફિલિપ	(c) યંગ ઈટાલી
(૪) મેટરનિક	(d) લોહી અને તલવારની નીતિ
(૫) કાર્લ માર્ક્સ	(e) ૧૮૪૮ની ફ્રાંસ ક્રાંતિ
(૬) હેનરિસ ગેર્ગન	(f) ફેક્ટરી સંમેલન
- ૨ (અ) પ્રથમ વિશ્વયુદ્ધના કારણો વર્ણવો ૧૪
- અથવા
- ૨ (અ) પેરિષ શાંતિ પરિષદની ટીકાત્મક સમીક્ષા કરો. ૧૪
- (બ) ખાલી જગ્યા પૂરો (કોઈપણ ચાર) : ૦૪
- (૧) પ્રથમ વિશ્વયુદ્ધ વર્ષે શરૂ થયું.
- (૨) ૧૯૧૪માં જર્મની પર સમ્રાટનું શાસન હતું.
- (૩) સારાજેવો શહેર દેશની રાજધાની હતી.
- (૪) સેવ્રેની સંધિ દેશ સાથે કરવામાં આવી.
- (૫) પ્રથમ વિશ્વયુદ્ધના અંતે ઓસ્ટ્રિયામાંથી વંશના શાસનનો અંત આવ્યો.
- (૬) વર્સેલ્સની સંધિ દેશ સાથે કરવામાં આવી.
- ૩ (અ) ૧૯૧૭ની રશિયાની ક્રાંતિના પરિણામો સમજાવો. ૧૪
- અથવા
- ૩ (અ) લેનિનની નવી આર્થિક નીતિની સમીક્ષા કરો. ૧૪
- (બ) ખરા કે ખોટા લખો (કોઈપણ ત્રણ) : ૦૩
- (૧) બોલ્શેવિક ક્રાંતિનું નેતૃત્વ લેનિન પાસે હતું.
- (૨) લેનિનની પત્રિકાનું નામ પ્રવદા હતું.
- (૩) ઝાર નિકોલસ પહેલાનો સમયગાળો ૧૮૨૫-૧૮૫૫ હતો.
- (૪) રશિયાની ક્રાંતિમાં કાર્લમાર્ક્સના મૂડીવાદી વિચારો જવાબદાર હતા.
- (૫) સ્ટાલિને 'કોમ્યુનિસ્ટ મેનિફેસ્ટો' તૈયાર કર્યું.
- ૪ (અ) રાષ્ટ્રસંઘના અંગો વિશે સમજૂતિ આપો. ૧૪
- અથવા
- ૪ (અ) રાષ્ટ્રસંઘની નિષ્ફળતાના કારણો તપાસો. ૧૪
- (બ) એક-બે વાક્યમાં જવાબ આપો (કોઈપણ ત્રણ) : ૦૩
- (૧) રાષ્ટ્રસંઘની સ્થાપના ક્યારે થઈ?
- (૨) રાષ્ટ્રસંઘની સ્થાપનામાં કયા અમેરિકન પ્રમુખનો ફાળો હતો?
- (૩) રાષ્ટ્રસંઘની સંસ્થા I.L.O.નું પૂરું નામ જણાવો.
- (૪) સોવિયેત રશિયાને રાષ્ટ્રસંઘની કારોબારીમાં કયા વર્ષે કાયમી સભ્યપદ મળ્યું?
- (૫) WHOનું પૂરું નામ જણાવો.

ENGLISH VERSION

Instruction : Figures to right indicates full marks.

- 1 (a) State the history of Unification of Italy. 14
- OR**
- 1 (a) Examine the western imperialism in Asia and Africa. 14
 (b) Match A with B (any four) : 04
A	B
(1) Mezzini	(a) Das capital
(2) Bismarc	(b) Prime Minister of Austria
(3) Lui Philip	(c) Young Italy
(4) Metarnik	(d) Blood and Iron policy
(5) Karl Marks	(e) French revolution of 1848
(6) Henris Gegurn	(f) Frenc Fort convention
- 2 (a) Describe the causes for the World War-I 14
- OR**
- (a) Critical review the Peris Peace Conference. 14
 (b) Fill in the blank (any four) : 04
- (1) First world war was started in _____ year.
 (2) In 1914, ruler of Germany was _____ .
 (3) Sarajevo was capital _____ contry. .
 (4) Serve treaty has been done with _____ .
 (5) After the end of World War-I _____ .
 (6) Versailles freaty has been done with _____ .
- 3 (a) Explain the results of Russian revolution of 1917 A.D. 14
- OR**
- 3 (a) Review the New economic policy of Lenin. 14
 (b) Write true and false (any three) : 03
- (1) Lenin had leadership of Bolshevil revolution.
 (2) 'Pravada' was the periodical of Lenin.
 (3) The period of Zar Nicholas-I was 1825-1855 A.D.
 (4) The capitalismIdia of Karl Marks was responsible for Russian revolution.
 (5) Communist Manifesto was created by Stalin.
- 4 (a) Give an account about the organs of League of Nation. 14
- OR**
- 4 (a) Exime the causes for the failure of the League of Nation. 14
 (b) Answer in a one or two sentence (any three) : 03
- (1) When was the establishment of League of Nation.
 (2) Which American President had suggested that the plan for League of Nation.
 (3) Full form of I.L.O. (Institute of League of Nation).
 (4) Which year communist Russia was got council membership of League of Nation.
 (5) Full form of W.H.O.

0803M888-3

Candidate's Seat No : _____

M.A. (Sem.-1) Examination

404 - History (Old Course)

(History of India 1858 A.D. to 1919 A.D.)

Time : 2-30 Hours]

March 2019

[Max. Marks : 70

સૂચના : (૧) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

(૨) જમણી બાજુના અંક ગુણ દર્શાવે છે.

- ૧ (અ) ૧૮૫૮નાં ધારાની જોગવાઈઓનું વિશ્લેષણ કરો. ૧૪
- અથવા
- ૧ (અ) રાષ્ટ્રીય જાગૃતિ માટેના જવાબદાર પરિબળ તરીકે શિક્ષણ સામાજિક-ધાર્મિક ચળવળોની ચર્ચા કરો. ૧૪
- (બ) જોડકાં જોડો (કોઈપણ ચાર) : ૦૪
અ	બ
(૧) વાઈસરોય	લોર્ડ કેનિંગ
(૨) હિન્દુ પેટ્રિયાટ	ઈલબર્ટ બિલ
(૩) રાધાકાન્ત દવે	સમાજ સુધારક
(૪) ગોપાલ હરિદેશમુખ	Struggle to freedom
(૫) આરસી મજૂમદાર	હરિચંદ્ર મુખરજી
(૬) લોર્ડ રિપન	ગ્રામ રચના.
- ૨ (અ) હિન્દી રાષ્ટ્રીય મહાસભાની ઈ.સ. ૧૮૮૫થી ૧૯૦૫ સુધીની કામગીરીનું વિશ્લેષણ કરો. ૧૪
- અથવા
- ૨ (અ) હિન્દી રાષ્ટ્રીય મહાસભાના જહાલવાદી તબક્કાની કામગીરીની સમીક્ષા કરો. ૧૪
- (બ) ખાલી જગ્યા પૂરો (કોઈપણ ચાર) : ૦૪
- (૧) મુસ્લીમલીંગના અગ્રેસર હતા. (મહમદઅલી ઝીણા, ઈનાયત અલી)
- (૨) ઈ.સ. ૧૯૦૭માં હિન્દી રાષ્ટ્રીય મહાસભાનું અધિવેશન મળ્યું હતું. (સુરત, બનારસ)
- (૩) મુકામે હિન્દી રાષ્ટ્રીય મહાસભાનું પ્રથમ અધિવેશન મળ્યું હતું. (પૂના, મુંબઈ)
- (૪) મવાળવાદી નેતા હતા. (ફિરોજશાહ મહેતા, લાલા લજપતરાય)
- (૫) અંગ્રેજી અધિકારીએ કોમવાદને પ્રોત્સાહન આપ્યું. (મોરિસન, મેકોલે)
- (૬) ભાષામાં કેસરી વર્તમાનપત્ર બહાર પડતું હતું. (મરાઠી, મારવાડી).
- ૩ (અ) સ્વદેશી આંદોલનના જવાબદાર પરિબળો તપાસો. ૧૪
- અથવા
- ૩ (અ) ઈ.સ. ૧૯૦૫થી ૧૯૧૧ દરમ્યાન વિદેશમાં થયેલી ક્રાંતિકારી પ્રવૃત્તિઓની સમીક્ષા કરો. ૧૪
- (બ) ખરાં છે કે ખોટાં જણાવો (કોઈપણ ત્રણ) : ૦૩
- (૧) અલીગઢ મુસ્લીમ કોલેજના પ્રિન્સિપાલ નિ.બેક હતા.
- (૨) ઈ.સ. ૧૯૦૫માં બંગાળના ભાગલા પડ્યા.
- (૩) ઈ.સ. ૧૯૧૫માં લખનૌમાં 'લખનૌ કરાર' થયા.
- (૪) બનારસમાં યોજાયેલી હિન્દી મહાસભાના પ્રમુખ પંડિત મદનમોહન માલવિયા હતા.
- (૫) મોર્લે-મિન્ટો સુધારા (૧૯૦૯) કોમવાદને ઉત્તેજન મળ્યું.
- ૪ (અ) હોમરૂલ આંદોલનના પરિબળો અને પરિણામોની ચર્ચા કરો. ૧૪
- અથવા
- (અ) ખિલાફત આંદોલનનું સ્વરૂપ તપાસો. ૧૪
- (બ) એક-બે વાક્યમાં જવાબ આપો (કોઈપણ ત્રણ) : ૦૩
- (૧) રોલેટ એક્ટ એટલે શું ?
- (૨) ગાંધીજીએ શા માટે ખિલાફત આંદોલનને ટેકો આપ્યો.
- (૩) જલિયાવાલા બાગ ક્યાં આવેલો છે
- (૪) હોમરૂલ આંદોલનના પ્રણેતાઓના નામ આપો.
- (૫) ખિલાફત આંદોલનના કેન્દ્રો જણાવો.

0703M888-4

ENGLISH VERSION

Instruction : Figures to right indicates full marks.

- 1 (a) Critically examin the privilization of the Act1858 A.D. 14
OR
- 1 (a) Discuss the Socio-Religious movement and education forces for the growth of National consciousness during 19th Century in India. 14
(b) Match the following (any four) : 04
A	B
(1) Vaice roy	-- Lord Canig
(2) Hindu Petriyat	-- Elbert bill
(3) Radhakant Dave	-- Gram Rachna
(4) Gopal Deshmukh	-- Struggle to freedom
(5) R. C. Majumdar	-- Harichandra Mukharji
(6) Lord Ripan	-- Social reformer.
- 2 (a) Analyse the activites of Indian National Congress from 1885 A.D. to 1905 A.D. 14
OR
- 2 (a) Review the activies of Radical phase of Indian National Congress. 14
(b) Fill in the blanks (any four) : 04
- (1) _____ was a leader of Muslim league. (Mohmmad Ali Zina, Inayat Ali)
- (2) _____ City the Indian National Congress session was held in 1907 A.D. (Surat, Banaras).
- (3) _____ City First session of the Indian National Congress was held. (Pune, Mumbai)
- (4) _____ was a not a moderate leader. (Firoj Shah Mehta, Lala Lajput Roy)
- (5) _____ English Officer was a given support for Communalism. (Morison, Mekole)
- (6) In _____ language Kesari News paper was published. (Marathi, Marvadi).
- 3 (a) Examine the forces for the responsible for Swadeshi Movement. 14
OR
- 3 (a) Review the revolution activities in abrod from 1905 A.D. to 1911 A.D. 14
(b) True or False (any three) : 03
- (1) Mr. Back was a princioal of Aligadh Muslim College
- (2) Bengal was decided in 1905 A.D.
- (3) Lakhnow pact was done in Lakhow in 1916 A.D.
- (4) Pandit Madan Mohan Malurya was a President of Banaras session of Indian National Congress.
- (5) Morley-Minto reforms had been given supported to communalism.
- 4 (a) Discuss the forces and results of Home Rule Movement. 14
OR
- 4 (a) Examine the Nature of Khilafat Movement. 14
(b) Write an answer in one or two line (any three) : 03
- (1) What meant of Rowlatt Act ?
- (2) Why Gandhiji supported the Khilafat movement ?
- (3) Where the Jallianwalla Bagh is situated ?
- (4) Give the names of leaders of Home Rule Movement.
- (5) State the centres of Khilafat Movement.

M.A. (Sem.-1) Examination

404

Political Science

March 2019

Time : 2-30 Hours]

[Max. Marks : 70

POL - 404 - Theoretical Aspects of Comparative Politics

- Q1(A). તુલનાત્મક રાજકારણનાં વિકાસને ચર્ચો.
અથવા
ઐતિહાસિક અભિગમને સમજાવો. 14
- Q1(B). ટૂંકમાં જવાબ આપો. (કોઈપણ ચાર) 04
1. તુલનાત્મક રાજકારણની વ્યાખ્યા આપો.
 2. પરંપરાગત અભિગમને સમજાવો.
 3. આધુનિક અભિગમના બે નામ જણાવો.
 4. માર્ક્સવાદી અભિગમ સમજાવો.
 5. પ્રથા અભિગમ એટલે શું?
 6. કાનૂની અભિગમનું મહત્વ જણાવો.
- Q2(A). રાજકારણને વિગતે ચર્ચો.
અથવા
વર્તમાન સમયમાં રાજકારણની ભૂમિકા ચર્ચો. 14
- Q2(B). ટૂંકમાં જવાબ આપો. (કોઈપણ ચાર) 04
1. રાજકારણનું મહત્વ સમજાવો.
 2. રાજકીય પક્ષો એટલે શું?
 3. નેતૃત્વની ભૂમિકા જણાવો.
 4. રાજકીય પક્ષોનાં બે કાર્યો જણાવો.
 5. રાજકારણની વ્યાખ્યા આપો.
 6. રાજકારણનું સ્વરૂપ જણાવો.
- Q3(A). નિઃક્ષેપ બહિઃક્ષેપ મોડેલને સમજાવો.
અથવા
આલ્મન્ડનાં મોડેલને વિગતે વર્ણવો. 14
- Q3(B). ટૂંકમાં જવાબ આપો. (કોઈપણ ત્રણ) 03
1. રાજકીય સામાજિકરણને સમજાવો.
 2. પુનઃનિક્ષેપની વ્યાખ્યા આપો.
 3. સમર્થન એટલે શું?
 4. બહિઃનિક્ષેપ સમજાવો.
 5. રાજકીય પ્રથાની પ્રક્રિયા શું છે?
- Q4(A). હિતજૂથનાં પ્રકારો ચર્ચો.
અથવા
રાજકીય પક્ષોનાં કાર્યો ચર્ચો. 14
- Q4(B). ટૂંકમાં જવાબ આપો. (કોઈપણ ત્રણ) 03
1. હિતજૂથની વ્યાખ્યા આપો.
 2. હિતજૂથની મર્યાદા જણાવો.
 3. રાજકીય પક્ષનો ધ્યેય જણાવો.
 4. પ્રાદેશિક પક્ષનાં બે નામ આપો.
 5. હિતજૂથનાં કાર્યો જણાવો.

[P.T.O.]

M889-2

- Q1(A). Discuss the development of comparative politics 14
- OR
- Q1(B). Explain the historical approach. Answer in Brief (Any Four) 04
1. Define the comparative politics.
 2. Describe the traditional approach.
 3. State the two name of modern approach.
 4. Describe the Marxian approach.
 5. What is system approach?
 6. State the importance of legal approach.
- Q2(A). Discuss in detail the politics. 14
- OR
- Discuss the role of politics in present era.
- Q2(B). Answer in Brief (Any Four) 04
1. Describe the importance of politics.
 2. What is political party?
 3. State the role of leadership.
 4. State the two function of political parties.
 5. Define the politics.
 6. State the nature of politics.
- Q3(A). Explain the model of input-output. 14
- OR
- Describe in detail the model of Almond.
- Q3(B). Answer in Brief (Any Three) 03
1. Describe the political socialization.
 2. Define the feedback.
 3. What is sport?
 4. Describe the output.
 5. What is process of political system?
- Q4(A). Discuss the types of interest group. 14
- OR
- Discuss the functions of political party.
- Q4(B). Answer in Brief (Any Three) 03
1. Define the interest group.
 2. State the limitation of interest group.
 3. State the objective of political party.
 4. Write a two name of Regional party
 5. State the functions of interest group.

← X →

M.A. (Sem.-1) Examination

404

Economics

March 2019

[Max. Marks : 70]

Time : 2-³⁰ Hours]

1 (A) ખાતાઓ મુજબ લેણદેણની તુલા માં સમાવિષ્ટ બાબતોની ઉડાણમાં સમજૂતી આપો.

14

અથવા

પરિવર્તનશીલ વિનિમય દર પધ્ધતિ ની તરફેણ અને વિરુદ્ધ ની દલીલો સમજાવો

(B) નીચેના માથી સાચા જવાબો પસંદ કરો(ગમે તે ચાર)

04

(1) લેણદેણની તુલા માં સમતુલા માટે ચાલુ ખાતું + મૂડી ખાતું = _____ હોય છે .

(એ) એક (બી) એક કરતાં વધુ (સી) શૂન્ય (ડી) શૂન્ય કરતાં ઓછું

(2) BOP અને BOT બન્ને જુદા-જુદા છે. _____.

(એ) ખરું (બી) ખોટું (સી) બંને (ડી) આમાંના કોઈ નહીં

(3) લેણદેણની તુલાની સ્વયં સ્માયોજનની પધ્ધતિ એ _____ પ્રક્રિયા છે.

(એ) ટૂંકા ગાળા (બી) અતિ ટૂંકા ગાળાના(સી) લાંબા ગાળા (ડી) અતિલાંબા ગાળાના

(4) લેણદેણની તુલા માં કેટલા ખાતાઓ છે?

(એ) એક (બી) બે (સી) ત્રણ (ડી) પાંચ

(5) પરિવર્તનશીલ વિનિમયદરપધ્ધતિમાં લેણદેણની તુલાની અસમતુલા સ્વયં રીતે----પરિબળો દ્વારા દૂર થાય છે

(એ) સરકારના (બી) માંગ અને પુરવઠોના (સી) બંને (ડી) આમાંના કોઈ નહીં

(6) વિદેશી વિનિમય જોખમનું આવરણ _____ કહેવાય છે.

(એ) હેજિંગ (બી) અટકળો (સી) હસ્તક્ષેપ (ડી) આબિટ્રેજ

2. A પરિવર્તનશીલ વિનિમયદરપધ્ધતિમાં લેણદેણની તુલાની સ્માયોજનની પધ્ધતિની સમજૂતી આપો. 14

અથવા

(એ) ગોલ્ડ એક્સચેન્જ સ્ટાન્ડર્ડ

(બી) માર્શલ - લેર્નર શરતો

(B) નીચેના માથી સાચા જવાબો પસંદ કરો(ગમે તે ચાર)

04

(1) સ્વાન આકૃતિ _____ સમજાવે છે ?

(અ) આંતરીક સમતુલા (બ) બ્રાહ્ય સમતુલા

(ક) આંતરીક સમતુલા અને બ્રાહ્ય સમતુલા (ડ) એક પણ નહિં

(2) ખર્ચના દિશા ફેરની નીતી _____ નીતિ તરીકે ઓળખાય છે

(એ) અવમૂલ્યન (બ) નાણાકીય (ક) સંજકોષીય (ડ) (a) અને (b)

(3) વિનિમય દર એટલે

(અ) ચલણનું આંતરીક મૂલ્ય (બ) ચલણનું બ્રાહ્ય મૂલ્ય (ક) વસ્તુની કિંમત (ડ) નાણાંની કિંમત

(P.T.O)

M 890-2

(4) ખર્ચ ઘટાડો અને ખર્ચ ફેરફાર એ બંને છે.

(અ) સમાન (બ) સરખા (ક) અલગ (ડ) એક પણ નહિ

(5) ચાલુ ખાતું = વસ્તુઓ + સેવાઓની આયાત-નિકાસ + _____.

(અ) લોન + પેન્શન (બ) દાન + લોન

(ક) સરકારી સલામતી પત્રો + એડવાન્સિસ (ડ) સરકારી અનુદાન + ભેટ

(6) શોષણ અભિગમ _____ દ્વારા વિકસાવવામાં આવ્યો હતો.

(એ) પ્રો કેઈન્સ (બી) પ્રોફેસર માર્શલ

(સી) પ્રોફેસર સિડની એલેક્ઝાન્ડર (ડી) આમાનુ કોઈનહી

3 (A) વિદેશી વિનિમય દરનો અર્થઆપી.સંતુલન વિનિમય દરનું નિર્ધારણસમજાવો.
અથવા

14

ટૂંક નોંધ લખો: (કોઈપણ બે)

(એ) સ્વાન ડાયાગ્રામ

(બી) વિદેશી વેપાર ગુણક

(સી) બેલેન્સઓફ પેમેન્ટ થીયરી

(B) નીચેના માથી સાચા જવાબો પસંદ કરો(ગમે તે ત્રણ)

03

(1) ક્રેડિટ સાધનોની પાકતી મુદત _____ હોય તો મૂડીખાતું લાંબા ગાળાનું ગણાય છે.

(એ) એક વર્ષ (બી) એક વર્ષથી વધુ

(સી) એક વર્ષ કરતાં ઓછું (ડી) 10 વર્ષથી ઓછા નહીં

(2) માર્શલ-લેર્નરની સ્થિતિ અનુસાર અવમૂલ્યન દેશના સુધારણા કરશેચૂકવણીની ઋણ _____.

(એ) $ex + em < 1$

(બી) $ex + em > 1$

(સી) $ex = em$

(ડી) $ex + em = 1$

(3) વિનિમય દર એ એક દેશના ચલણની વિદેશી ચલણમાં વ્યક્ત થતી _____ છે.

(એ) માંગ

(બી) કિંમત

(સી) પુરવઠો

(ડી) આ બધા

(4) ચાલુ ખાતું = વસ્તુઓ + સેવાઓની આયાત-નિકાસ + _____.

(એ) લોન + પેન્શન

(બી) દાન + લોન

(સી) સરકારી સલામતી પત્રો + એડવાન્સિસ

(ડી) સરકારી અનુદાન + ભેટ(4) એકજ સમયે કોઈ એક

(5) ભારતમાં ચલણ _____ પરિવર્તનશીલ છે.

(એ) સંપૂર્ણપણે

(બી) અંશતઃ

(સી) બંને (એ) અને (બી) (ડી) આમાંના કોઈ નહીં

4. (A) ટૂંક નોંધ લખો: (કોઈપણ બે)

14

(એ) લેણદેણની તુલાની ખાધ ના કારણો

(બી) વેપારની શરતો

(સી) ભારતની વિદેશ વેપાર નીતિ

(ડી) સમખરીદશક્તિ સમતાના સિદ્ધાંત સમજાવો.

(ઈ) વિદેશી વિનિમય દર નિર્ધારણ.

(B) નીચેના માથી સાચા જવાબો પસંદ કરો (ગમે તે ત્રણ)

03

(1) "OPEC" નું પૂરું નામ _____ છે.

(એ) પેટ્રોલિયમ નિકાસ કરનારા દેશોની સંસ્થા (બી) ઓઈલ અને પેટ્રોલ નિકાસ કરનારા દેશો

(સી) ઓઈલ અને પેટ્રોલ વિનિમય કરતાં દેશો (ડી) ઓઈલ અને પેટ્રોલ નિકાસ કરતી કમિટી

(2) ડબ્લ્યુટીઓનું વડુમથક _____ માં સ્થપાયેલું છે.

(એ) ન્યુયોર્ક (બી) વોશિંગ્ટન (સી) યુએસએ (ડી) જનીવા

(3) GATTનું આખું નામ _____ છે.

(એ) વેપાર અને ટેરિફ પર સામાન્ય કરાર (બી) વેપારની શરતો પર સામાન્ય કરાર

(સી) વેપાર અને તકનીકી પર સામાન્ય કરાર (ડી) આમાંના કોઈ નહીં

(4) એસડીઆરને _____ તરીકે ઓળખવામાં આવે છે.

(એ) ચલણ (બી) મૂડી (સી) એફડીઆઈ (ડી) પેપર ગોલ્ડ

(5) સગવડતા માટે, દેશની આયાતો ને _____ ભાગ માં વહેંચવામાં આવે છે.

(એ) એક (બી) બે (સી) ત્રણ (ડી) ચાર

(P.T.O)

M 830 4

March -2019

M.A., Sem.-I

404 : Economics

(International Economics – I)

Time :2.5 Hours]

[Max. Marks : 70

1 (A) Explain the items included in accounts wise, the balance of payment, in detail. 14

OR

Explain the arguments in favour and against the flexible Exchange Rate Systems.

(B) Select correct answers to the following (any four)

04

(1) Current Account + Capital Account = _____ for equilibrium of BOP.

(a) one (b) more than one (c) zero (d) less than zero

(2) BOP and BOT are different _____.

(a) right (b) Wrong (c) both (d) None of these

(3) Automatic adjustment mechanism of BOP is of _____ process.

(a) short term (b) very short term (c) long term (d) very long term

(4) How many accounts are there in the Balance of Payment ?

(a) One (b) Two (c) Three (d) Five

(5) Under flexible exchange rates, the disequilibrium in the BOP is automatically solved by the forces of ----.

(a) Government (b) Demand and Supply (c) Both of these (d) None of these

(6) The covering of foreign exchange risk is called _____.

(a) hedging (b) speculation (c) intervention (d) arbitrage

2.(A) Explain the method to correct Balance of Payment under Flexible Exchange Rate System.14

OR

(a) Gold Exchange Standard

(b) Marshall – Lerner conditions

(B) Select correct answers to the following (any four)

04

(1) Swan diagram is Explains?

(A) Internal equilibrium

(B) External equilibrium

(C) Internal equilibrium and External equilibrium

(D) None

M 890-5

- (2) Expenditure switching policies refer to _____ policy.
(A) devaluation (B) monetary (C) fiscal (D) (a) & (b)
- (3) Exchange Rate means _____.
(A) The internal value of the currency (B) External value of the currency
(C) Price of goods (D) Value of money
- (4) Cost reduction and cost change are both
(A) equail (B) Same (C) different (D) not even one
- (5) Current Account = Import goods and Exports of services + _____.
(A) Loans + pensions (B) donations + loans
(C) Government security + advances (D) government grants + gifts
- (6) The Absorption Approach was developed by _____.
(A) Prof. Keynes (B) Prof. Marshall (C) Prof. Sydney Alexander (D) none of this

3 (A) Explain the Meaning of foreign exchange rate, determination of equilibrium exchange rate 14

OR

Write short notes : (any two)

- (a) Swan Diagram
(b) Foreign Trade Multiplier
(c) Balance of Payment Theory

(B) Select correct answers to the following (any three) 03

- (1) Capital Account is long term if maturity of credit instrument is _____.
(a) one year (b) more than one year (c) less than one year (d) not less than 10 years
- (2) According to Marshall-Lerner condition devaluation will improve the country's balance of payments if _____.
(a) $ex + em < 1$ (b) $ex + em > 1$ (c) $ex = em$ (d) $ex + em = 1$
- (3) Exchange rate is the _____ of one currency in terms of another currency.
(a) Demand (b) price (c) supply (d) All of these
- (4) Current Account = Import goods and Exports of services + _____.
(a) Loans + pensions (b) donations + loans

(C.P.T.O)

M890-6

(c) Government security + advances

(d) government grants + gifts

(5) Currency in India is _____ convertible.

(a) Fully

(b) Partially

(c) Both (a) & (b)

(d) None of these

4. A Write short notes : (any two)

14

(a) Causes of Balance of Payment deficit

(b) Terms of Trade

(c) India's Foreign Trade policy

(d) Explain the purchasing power parity theory.

(e) Foreign Exchange Rate Determination.

(B) Select correct answers to the following (any three)

03

(1) The full form of "OPEC" is _____.

(a) Organisation of Petroleum Exporting Countries

(b) Oil and Petrol Exporting Countries

(c) Oil and Petrol Exchanging Countries

(d) Oil and Petrol Exporting Committee

(2) Headquarters of WTO is established in _____.

(a) New York

(b) Washington

(c) USA

(d) Geneva

(3) Full form of GATT is _____.

(a) General Agreement on Trade and Tariff.

(b) General Agreement on Terms of Trade.

(c) General Agreement on Trade and Technology.

(d) None of these

(4) SDRs are known as _____.

(a) currency

(b) capital

(c) FDI

(d) Paper Gold

(5) For convenience, imports of the country have been divided into _____ broad groups.

(a) one

(b) two

(c) three

(d) four

M.A. (Sem.-1) Examination

405

Urdu

Time : 2-30 Hours]

March 2019

[Max. Marks : 70

نوٹ: تمام سوالات کے جوابات لازمی ہیں اور ان کے مارکس بائیں جانب درج ہیں۔ سوال نامے میں درج نمبر ہی جوابی پرچے پر تحریر کریں۔

سوال: ۱ [الف] علم عروض کیا ہے؟ علم عروض کی تاریخ بیان کیجئے۔

۱۴

(یا)

تقطیع کیا ہے؟ اس کے بنیادی اصولوں سے متعارف کیجئے۔

۴

سوال: ۱ [ب] مندرجہ ذیل سوالات کے جوابات دیجئے۔ (کوئی چار)

(۱) غزل میں کم سے کم اور زیادہ سے زیادہ کتنے مصرع ہوتے ہیں؟

(۲) خلیل بن احمد سے پہلے کن دو عروضیوں کے نام ملتے ہیں؟

(۳) ”سبب خفیف“ کسے کہتے ہیں؟

(۴) ”وتد مجموع“ کی تعریف بیان کیجئے؟

(۵) ”فعلون“ کس بحر کا کن ہے؟

(۶) یونانی ”ارکان“ کو کس نام سے یاد کرتے ہیں؟

۱۴

سوال: ۲ [الف] علم عروض کی اہمیت اور ضرورت پر اپنے خیالات کا اظہار کیجئے۔

(یا)

مندرجہ ذیل میں سے کسی دو پر لکھئے۔

(۱) صنائع و بدائع

(۲) شعر کے اجزائے ترکیبی

(۳) اختیارات شاعرانہ

۴

سوال: ۲ [ب] مندرجہ ذیل سوالات کے جوابات دیجئے۔ (کوئی چار)

(۱) شعر میں ایک ہی قسم کے ارکان رکھنے والی بحر کو کیا کہتے ہیں؟

(۲) خلیل ابن احمد کو کس زبان کے علم عروض سے بحر کی ایجاد میں مدد ملی؟

(۳) ”زحاف“ کے لفظی معنی کیا ہوتے ہیں؟

(۴) ”وتد“ کی کتنی قسمیں ہیں؟ کون کون سی؟

(۵) ”مستقلن“ کس بحر کا کن ہے؟

(۶) غزل کو ”اردو شاعری کی آبرو“ کس نے کہا؟

۱۲ سوال: ۳ [الف] مندرجہ ذیل میں سے کسی بھی پانچ (۶) کی تعریف مع مثال تحریر کیجئے۔

(۱)	تجنیس ناقص	(۲)	تجنیس خطی	(۳)	تجنیس تام
(۳)	تجنیس مکرر	(۴)	تجنیس مزیل	(۶)	تجنیس مرکب
(۵)	تجنیس مضارع	(۶)	تجنیس محرف	(۹)	تجنیس لاحق

۲ سوال: ۳ [ب] مندرجہ ذیل میں سے کسی ایک پر لکھئے۔

(۱) مجاز مرسل (۲) کنایہ و مجاز میں فرق

۳ سوال: ۳ [ج] مندرجہ ذیل سوالات کے جوابات دیجئے۔ (کوئی تین)

(۱) ”مستقلین“ کس بحر کا زکن ہے؟

(۲) بحر جدید کا دوسرا نام کیا ہے؟

(۳) ”الف مدودہ“ کسے کہتے ہیں؟ مع مثال بتائیں

(۴) ”بحر رمل“ کو ہندی میں کس نام سے یاد کرتے ہیں؟

(۵) بحر متدارک کو کس نے وضع کیا؟

۱۰ سوال: ۴ [الف] مندرجہ ذیل میں سے کسی پانچ (۵) کی تعریف مع مثال تحریر کیجئے۔

(۱)	صنعت تبلیغ	(۴)	صنعت حسن تعلیل	(۷)	صنعت مراعاة النظر
(۲)	صنعت مبالغہ	(۵)	صنعت لف و نثر	(۸)	صنعت ایہام
(۳)	صنعت ایہام	(۶)	صنعت ترد و عکس	(۹)	صنعت مقابلہ

۴ سوال: ۴ [ب] مندرجہ ذیل کی تقطیع کیجئے اور یہ کوئی بحر ہے یہ بھی بتائیں۔ (کوئی دو)

(۱) ہزاروں خواہشیں ایسی کہ ہر خواہش پہ دم نکلے۔۔۔ بہت نکلے مرے ارماں پھر بھی کم نکلے

(۲) کیوں جل گیا نہ تاب زرخ یار دیکھ کر۔۔۔ جلتا ہوں اپنی طاقت دیدار دیکھ کر

(۳) ساغر مئے گل رنگ کا بھر کر مجھے دے ساقیا۔۔۔ زہد و ورع جھگڑا ہے کیا، عہد جو انی مفت ہے

(۴) شکست بے خودی کے مستقل ساماں تو ہوں گے۔۔۔ نہ کیوں جی بھر کے پی لوں میکدے ویراں تو ہوں گے

۳ سوال: ۴ [ج] مندرجہ ذیل سوالات کے جوابات دیجئے۔ (کوئی تین)

(۱) ”مسمع“ کس نظم کو کہتے ہیں؟

(۲) خلیل بن احمد کی ایجاد کردہ بحروں کی تعداد کتنی ہے؟

(۳) مولانا یوسف نیشاپوری کی ایجاد کردہ بحر کا نام کیا ہے؟

(۴) شبلی نعمانی نے کس نکتے کو ”فصح“ کہا ہے؟

(۵) ”مجاز مرسل“ میں کس معنی کو بالکل چھوڑ دیا جاتا ہے؟

۔۔۔ تمام شد۔۔۔

M.A. (Sem.-1) Examination

405 Philosophy

(1) Advita (2) Madhava (3) Ramanuja

Time : 2-30 Hours]

March 2019

[Max. Marks : 70

સૂચના: જમણી બાજુના અંક પૂરા ગુણ દર્શાવે છે.

Que.1 (A) ગૌડપાદ્કારિકાનો પરિચય આપો. 14

OR

Que.1 (A) ગૌડપાદાચાર્યના અજાતીવાદની સમજૂતી આપો.

Que.1 (B) નીચેના પ્રશ્નોના એક-બે વાક્યમાં ઉત્તર જણાવો. (કોઈ પણ ચાર) 4

- 1 ગૌડપાદ્કારિકાના બીજા પ્રકરણનું નામ જણાવો.
- 2 અજાતિવાદ ગૌડપાદ્કારિકાના કયા પ્રકરણમાં છે?
- 3 ચેતનાની અવસ્થાઓના નામ જણાવો.
- 4 અજાતિવાદનો અર્થ શું છે?
- 5 તુર્યાવસ્થા એટલે શું?
- 6 જાગૃતાવસ્થા એટલે શું?

Que. 2 (A) શંકરાચાર્યના બ્રહ્મ સિદ્ધાંતનું નિરૂપણ કરો. 14

OR

Que. 2 (A) શંકરાચાર્યના માયાવાદની સમજૂતી આપો.

Que. 2 (B) નીચેના પ્રશ્નોના એક-બે વાક્યમાં ઉત્તર જણાવો. (કોઈ પણ ચાર) 4

- 1 પારમાર્થિક સત્તા એટલે શું?
- 2 પ્રાતીભાસિક સત્તા એટલે શું?
- 3 વ્યવહારિક સત્તા એટલે શું?
- 4 બ્રહ્મ કયા ત્રણ ભેદરહિત છે?
- 5 સજાતીય ભેદ એટલે શું?
- 6 વિવર્ત એટલે શું?

Que.3 (A) મોક્ષપ્રાપ્તિના સાધનની સમજૂતી આપો 14

OR

Que.3 (A) જીવાત્માનો ખ્યાલ સમજાવો

Que.3 (B) નીચેના પ્રશ્નોના એક-બે વાક્યમાં ઉત્તર જણાવો. (કોઈ પણ ત્રણ) 3

- 1 માયાનું લક્ષણ શું છે?
- 2 માયાની બે શક્તિઓ કઈ છે?
- 3 માયા કઈ શક્તિ દ્વારા સતને ઢાંકે છે?
- 4 નિર્ગુણ બ્રહ્મ એટલે શું?
- 5 બ્રહ્મનું સ્વરૂપ લક્ષણ શું છે?

Que. 4 (A) અદ્વૈત વેદાંતમાં સ્મૃતિ અને તર્કનું સ્થાન સમજાવો. 14

OR

Que. 4 (A) શંકરાચાર્યનું પ્રકૃતીકારણવાદનું ખંડન સમજાવો.

Que. 4 (B) નીચેના પ્રશ્નોના એક -બે વાક્યમાં ઉત્તર જણાવો. (કોઈ પણ ત્રણ) 3

- 1 સગુણ બ્રહ્મ એટલે શું ?
- 2 ભામતીશાખાના પુરસ્કર્તા કોણ છે?
- 3 પ્રતીબિંબવાદના સ્થાપક કોણ છે?
- 4 પંચકોશ કયા કયા છે?
- 5 અધ્યાસ એટલે શું?

.....

ENGLISH VERSION

Instruction: Figure to the right indicate full marks.

Que.1 (A) Give Introduction to Gaudapada karika. 14

OR

Que.1 (A) Explain Gaudapada's Ajativada.

Que.1 (B) Answer the following Questions in one or two lines only. (Any Four) 4

- 1 Give the name of second chapter of Gaudpada karika.
- 2 In which chapter of Gaudpad karika the Ajativada is included?
- 3 State the name of states of consciousness.
- 4 What is the meaning of Ajativada?
- 5 What is Turyavastha?
- 6 What is Jagrutavastha?

Que.2 (A) State the Shankara's theory of Brahman. 14

Or

Que.2 (A) Explain the Shankara's Mayavada.

Que.2 (B) Answer the following Questions in one or two lines only. (Any Four) 4

- 1 What is Transcendental Reality?
- 2 What is Pratibhasik satta?
- 3 What is Vyavharik satta?
- 4 Which are the three differences of which Brahman is devoided of?
- 5 What is Sajatiya Bheda?
- 6 What is Vivarta?

Que.3 (A) Explain the means of attaining liberation 14

Or

Que.3 (A) Explain the concept of Jivatma.

Que.3 (B) Answer the following Questions in one or two lines only. (Any Three) 3

- 1 What is the definition of Maya?
- 2 Which are the two Powers of Maya?
- 3 With which Power does Maya conceal the Reality?
- 4 What is Nirgun Brahman?
- 5 What is Swaroop lakshan of Brahman?

Que.4 (A) Explain the Place of Smriti and Tarka in Advaita Vedanta. 14

Or

Que.4 (A) Explain Shankara's Refutation of Prakritikaranvada.

Que.4 (B) Answer the following Questions in one or two lines only. (Any Three) 3

- 1 What is Sagun Brahman?
- 2 Who has propounded Bhamatishakha?
- 3 Who has Propounded Pratibimbavada?
- 4 Which are Panchkosha?
- 5 What is Adhyas?

.....

M.A (SEM -1) (EXAMINATION)

PHILOSOPHY

PHI 405 EB (OLD COURSE)

PHILOSOPHY OF MADHVA

Time : 2.30 Hours

Total 70 Marks

સૂચના: જમણી બાજુના અંક પૂરા ગુણ દર્શાવે છે.

Que.1 (A) મધ્વનો તાત્વિક પદાર્થો અંગેનો ખ્યાલ સમજવો 14

OR

Que.1 (A) મધ્વએ કરેલું વિશિષ્ટાદ્વૈતનું ખંડન સમજાવો..

Que.1 (B) નીચેના પ્રશ્નોના એક-બે વાક્યમાં ઉત્તર જણાવો. (કોઈ પણ ચાર) 4

- 1 "મધ્વવિજય" ગ્રંથના લેખક કોણ છે?
- 2 "તંત્રસાર" ગ્રંથના લેખક કોણ છે?
- 3 દ્રવ્ય પદાર્થ એટલે શું?
- 4 ગુણ પદાર્થ એટલે શું?
- 5 અંશી પદાર્થ એટલે શું?
- 6 અવ્યાકૃત દ્રવ્ય એટલે શું?

Que. 2 (A) મધ્વનો ઈશ્વર અંગેનો ખ્યાલ સમજાવો. 14

OR

Que. 2 (A) "તત્ત્વમસી" મહાવાક્ય નું મધ્વએ કરેલું અર્થઘટન સ્પષ્ટ કરો.

Que. 2 (B) નીચેના પ્રશ્નોના એક-બે વાક્યમાં ઉત્તર જણાવો.(કોઈ પણ ચાર) 4

- 1 મહત્ત્વ દ્રવ્ય એટલે શું?
- 2 વિશેષ એટલે શું?
- 3 શક્તિના ચાર પ્રકારો જણાવો.
- 4 અચિંત્ય શક્તિ એટલે શું?
- 5 પદ શક્તિ એટલે શું?
- 6 સહજ શક્તિ એટલે શું?

Que.3 (A) મધ્વની જ્ઞાનમીમાંસા સમજાવો. 14

OR

Que.3 (A) મધ્વનો ભ્રમ સિક્કાંત સમજાવો.

Que.3 (B) નીચેના પ્રશ્નોના એક-બે વાક્યમાં ઉત્તર જણાવો. (કોઈ પણ ત્રણ) 3

1. પાંચ પ્રકારના ભેદ જણાવો.
2. સારુપ્ય એટલે શું?
3. સાયુજ્ય એટલે શું?
4. સર્વજ્ઞ એટલે શું?
5. "પૂર્ણપ્રજ્ઞભાષ્ય"ના લેખક કોણ છે?

Que.4 (A) મધ્વ અનુસાર મોક્ષનું સ્વરૂપ સ્પષ્ટ કરો. 14

OR

Que.4 (A) મધ્વ દર્શનમાં ભક્તિનું સ્થાન સમજાવો.

Que.4 (B) નીચેના પ્રશ્નોના એક-બે વાક્યમાં ઉત્તર જણાવો. (કોઈ પણ ત્રણ) 3

1. વૈકુંઠ એટલે શું?
2. પદના ચાર પ્રકારો જણાવો.
3. રૂઢ પદ એટલે શું?
4. અનિત્ય નરકના પ્રકારો જણાવો.
5. જીવાત્માના પ્રકારો જણાવો.

.....

ENGLISH VERSION

Instruction: Figure to the right indicate full marks.

Que.1 (A) Explain Madhva's concept of Metaphysical Categories. 14

OR

Que.1 (A) Explain Madhva's critique of Vishishtadvaita.

- Que.1 (B)** Answer the following Questions in one or two lines only. (Any Four) 4
1. Who is the Author of "Madhvavijaya"?
 2. Who is the Author of "Tantrasar"?
 3. What is Dravya Padarth?
 4. What is Guna Padarth?
 5. What is Anshi Padarth?
 6. What is Avyakrut Dravya?
- Que.2 (A)** Explain Madhva's concept of God. 14
- Or
- Que.2 (A)** Clarify Madhva's Interpretation of "Tattvamasi" Mahavakya .
- Que. 2 (B)** Answer the following Questions in one or two lines only. (Any Four) 4
1. What is Mahat Dravya?
 2. What is Vishesh?
 3. State the Four types of Shakti.
 4. What is Achintya Shakti?
 5. What is Pada Shakti?
 6. What is Sahaj Shakti?
- Que.3 (A)** Explain Madhva's Epestemology. 14
- Or
- Que.3 (A)** Explain Madhva's theory of error
- Que.3 (B)** Answer the following Questions in one or two lines only. (Any Three) 3
1. State the five types of difference.
 2. What is Sharupya?
 3. What is Shayujya?
 4. What is Sarvajna?
 5. Who is the Author of "Purnapragyabhashya"?
- Que.4 (A)** Explain the Nature of Moksha according to Madhva. 14
- Or
- Que.4 (A)** Explain the Place of Bhakti in Philosophy of Madhva.
- Que.4 (B)** Answer the following Questions in one or two lines only. (Any Three) 3
1. What is Vaikunth?
 2. State the four types of Pada?
 3. What is Roodh Pada?
 4. State the types of Anitya Narka.
 5. State the types of Jivatma.

M916-7

M.A (SEM -1) (EXAMINATION)

PHILOSOPHY

PHI 405 EB (NEW COURSE)

PHILOSOPHY OF RAMANUJA

Time : 2.30 Hours

Total 70 Marks

સૂચના: જમણી બાજુના અંક પૂરા ગુણ દર્શાવે છે.

Que.1 (A) શ્રી વૈષ્ણવ દર્શન અને વિશિષ્ટાદ્વૈતની સમજૂતી આપો. 14

OR

Que.1 (A) અલવારો અને તેમના સાહિત્યનો પરિચય આપો.

Que.1 (B) નીચેના પ્રશ્નોના એક-બે વાક્યમાં ઉત્તર જણાવો. (કોઈ પણ ચાર) 4

- 1 વેદાંત શબ્દનો અર્થ જણાવો.
- 2 "શ્રીભાષ્ય" ના લેખક કોણ છે?
- 3 "આગમપ્રામાણ્ય" ના લેખક કોણ છે ?
- 4 સ્વગતલેદ એટલે શું?
- 5 ઈશ્વર ના પાંચ સ્વરૂપો જણાવો.
- 6 વ્યૂહ એટલે શું?

Que. 2 (A) રામાનુજનો પરબ્રહ્મનો ખ્યાલ સમજાવો. 14

OR

Que. 2 (A) ઈશ્વરનું સ્વરૂપ અને તેના ગુણોની સમજૂતી આપો.

Que. 2 (B) નીચેના પ્રશ્નોના એક-બે વાક્યમાં ઉત્તર જણાવો. (કોઈ પણ ચાર) 4

- 1 ચિત એટલે શું?
- 2 અચિત એટલે શું?
- 3 અવિદ્યા એટલે શું?
- 4 નિત્યજીવ એટલે શું?
- 5 મુક્તજીવ એટલે શું?
- 6 નિત્ય કર્મ એટલે શું?

Que.3 (A) શંકરાચાર્યના નિર્ગુણ બ્રહ્મના ખ્યાલની રામાનુજે કરેલી સમીક્ષા સમજાવો. 14

OR

Que.3 (A) શંકરાચાર્યના માયાવાદનું રામાનુજે કરેલું ખંડન સમજાવો.

- Que.3 (B) નીચેના પ્રશ્નોના એક-બે વાક્યમાં ઉત્તર જણાવો. (કોઈ પણ ત્રણ) 3
1. નૈમિત્તિક કર્મ એટલે શું?
 2. શુદ્ધ સત્વ એટલે શું?
 3. નિર્વિકલ્પ પ્રત્યક્ષ એટલે શું?
 4. વિવર્ત એટલે શું?
 5. મુમુક્ષુત્વ એટલે શું?
- Que. 4 (A) જીવાત્માનું સ્વરૂપ સમજાવો. 14
- OR
- Que. 4 (A) "તત્ત્વમસી" મહાવાક્યનું રામાનુજનું અર્થઘટન સમજાવો.
- Que. 4 (B) નીચેના પ્રશ્નોના એક -બે વાક્યમાં ઉત્તર જણાવો. (કોઈ પણ ત્રણ) 3
- 1 વાસુદેવ એટલે શું?
 - 2 વાસુદેવના છ ગુણો જણાવો.
 - 3 સંકર્ષણ એટલે શું?
 - 4 અનિરૂઢ એટલે શું?
 - 5 સ્વયંપ્રકાશ એટલે શું?

.....

ENGLISH VERSION

Instruction: Figure to the right indicate full marks.

- Que.1 (A) Explain Shri Vaishnavism and Vishishtadvait. 14
- OR
- Que.1 (A) Give Introduction to Alvars and their Literature.
- Que.1 (B) Answer the following Questions in one or two lines only. (Any Four) 4
- 1 What is the meaning of the word "Vedanta"?
 - 2 Who is the Author of "Shreebhashya"?
 - 3 Who is the Author of "Aagampramanya"?
 - 4 What is Svagatbehda?
 - 5 State the five Nature of God.
 - 6 What is Vyoooh?

M 916-2-9

- Que.2 (A)** Explain the Ramanuja's concept of the Parbrahma. 14
- Or**
- Que.2 (A)** Explain the Nature and Attributes of God.
- Que.2 (B)** Answer the following Questions in one or two lines only. (Any Four) 4
1. What is Chita?
 2. What is Achita?
 3. What is Avidhya?
 4. What is Nitya jiva?
 5. What is Mukta Jiva?
 6. What is Nitya karma?
- Que.3 (A)** Explain Ramanuja's Criticism of Shankara's Nirguna Brahman. 14
- Or**
- Que.3 (A)** Explain Ramanuja's Criticism of Shankara's Mayavada.
- Que.3 (B)** Answer the following Questions in one or two lines only. (Any Three) 3
1. What is Naimitika Karma?
 2. What is Shuddha Satva?
 3. What is Nirvikalp Pratyaksha?
 4. What is Vivarta?
 5. What is Mumukshutva?
- Que.4 (A)** Explain the nature of Self. 14
- Or**
- Que.4 (A)** Explain Ramanuja's Explanation of "Tattvamasi" Mahavakya.
- Que.4 (B)** Answer the following Questions in one or two lines only. (Any Three) 3
1. What is Vasudev?
 2. State the six Quality of vasudeva.
 3. What is sankarshan?
 4. What is Aniruddha?
 5. What is Svayamprakash?
-

M.A. (Sem.-1) Examination

405-B - Psychology (Work Psychology Part-I)

Time : 2-30 Hours]

March 2019

[Max. Marks : 70

- સૂચના : (૧) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.
(૨) જમણી બાજુના અંક ગુણ દર્શાવે છે.

- ૧ (અ) વર્ચ્યુઅલ કર્મચારીઓ વિષે વિસ્તારથી ચર્ચા કરો. ૧૪
અથવા
- ૧ (અ) (૧) ઔદ્યોગિક સંગઠનના મનોવિજ્ઞાનનાં સ્થાપકો. ૦૭
(૨) હાથોર્નના અભ્યાસો અને પ્રેરણાત્મક સવાલો. ૦૭
(બ) કોઈપણ ચારના જવાબ આપો. ૦૪
(૧) એલ્ટન મેથોએ ક્યાં અભ્યાસ કર્યો?
(૨) કઈ કસોટીમાં ચિત્રો અને ચિહ્નોનો ઉપયોગ થાય છે?
(૩) લખી, વાંચી શકતા લોકોની ભરતી કરવા માટે કઈ કસોટી રચાઈ છે?
(૪) ઔદ્યોગિક મનોવૈજ્ઞાનિક બનવા માટે ઓછામાં ઓછી કેટલી લાયકાત જરૂરી છે?
(૫) “The Psychology of Industrial efficiency” નામનું પુસ્તક કોણે લખ્યું?
(૬) વિજ્ઞાપનમાં રહેલા મનોવિજ્ઞાન વિષે પ્રથમ શરૂઆત કોણે કરી?
- ૨ (અ) ભરતી પ્રક્રિયાના સ્ત્રોતો વિસ્તારથી ચર્ચો. ૧૪
અથવા
- ૨ (અ) (૧) લઘુમતી જૂથ પર પડતી પ્રતિકૂળ અસરો. ૦૭
(૨) મહિલા કર્મચારીઓ પ્રત્યેના ભેદભાવ. ૦૭
(બ) કોઈપણ ચારના જવાબ આપો. ૦૪
(૧) EEOCનું પૂરું નામ જણાવો.
(૨) ૩૮૦ અભ્યાસોના તારણોના આધારે વૃદ્ધ કર્મચારીઓ કયા પ્રકારના નાગરિકો કહેવાય ?
(૩) કર્મચારી પસંદગીની પ્રક્રિયા કોઈપણ એક જાણિતી પદ્ધતિ જણાવો.
(૪) એસેસમેન્ટ કેન્દ્ર એટલે શું?
(૫) વાસ્તવવાદી કાર્ય પૂર્વદર્શન એટલે શું?
(૬) કોઈપણ એક મુલાકાતનો પ્રકાર જણાવો.
- ૩ (અ) વસ્તુલક્ષી કાર્ય દેખાવ મૂલ્યાંકનની ચર્ચા કરો. ૧૪
અથવા
- ૩ (અ) (૧) હાલો ઈફેક્ટ ૦૭
(૨) કાર્ય દેખાવના સુધારણાના માગો. ૦૭
(બ) કોઈપણ ચારના જવાબ આપો. ૦૩
(૧) તુલનાત્મક જોડીની સંખ્યા નક્કી કરવા માટે કયા સૂત્રનો ઉપયોગ થાય છે?
(૨) BOS નું પૂરું નામ જણાવો.
(૩) Peer માપન તુલા કયા વર્ષમાં વિકસાવવામાં આવી?
(૪) BARS નું પૂરું નામ જણાવો.
(૫) ક્રમાંકની પદ્ધતિ એટલે શું?

0903M917-2

- ૪ (અ) સંગઠાત્મક તાલીમ કાર્યક્રમના ધ્યેયો ચર્ચો. ૧૪
- અથવા
- ૪ (અ) (૧) કાર્ય સ્થળ પરની તાલીમ ૦૭
(૨) ચોકકસ સમયમર્યાદામાં અપાતી તાલીમ. ૦૭
- (બ) કોઈપણ ત્રણના જવાબ આપો : ૦૩
- (૧) CAI નું પૂરું નામ જણાવો.
(૨) કઈ તાલીમમાં ઈન્ટરનેટ અને ઈન્ટ્રાનેટનો ઉપયોગ થાય છે?
(૩) વર્તન પરિવર્તનના કાર્યક્રમની શરૂઆત કયા થઈ?
(૪) કાર્ય ફેરબદલીનો કોઈ એક ગેરફાયદો જણાવો.
(૫) ઈન-બાસ્કેટ તાલીમ એટલે શું?

ENGLISH VERSION

Instruction : Figures to right indicates full marks.

- 1 (a) Discuss in detail the virtual employess. 14
- OR**
- 1 (a) (i) Pioneers in Industrial Organizational Psychology. 07
(ii) The Hawthorne studies and motivational issues. 07
- (b) Attempt any any four : 04
- (1) Which study conducted by Alton mayo ?
(2) Pictures and symbols used in which test ?
(3) Which test designed for recruits who could read and write.
(4) What is the minimum study required for working as a I-O Psychologist ?
(5) Who wrote a book "The Psychology of Industrial Efficiency" ?
(6) Who was the first to apply Psychology to advertising ?
- 2 (a) Discuss in detail sources of recruitment process. 14
- OR**
- 2 (a) (i) Adverse impact on Minority Groups. 07
(ii) Discrimination against female workers. 07
- (b) Attempt any any four : 04
- (1) Write the full form of EEOC.
(2) According to meta-analysis of 380 studies older workers are which type of citizens?
(3) Write any one popular techniques of selection.
(4) What is assessment center?
(5) What is realistic Job Previews?
(6) Write any one types of interview.
- 3 (a) Discuss the objectives of performance appraisal techniques? 14
- OR**
- 3 (a) (i) The Halo effects. 07
(ii) Ways to improve performance appraisal. 07

0903M917-3

- (b) Attempt any any three : 03
- (1) Which formula used in Pair-comparison.
 - (2) Give the full form at BOS.
 - (3) Peer rating scale developed in which year ?
 - (4) Write the full form of BARS.
 - (5) What is Ranking method ?

- 4 (a) Discuss the Goal of organizational training program. 14
- OR**

- 4 (a) (i) On-the-Job training. 07
- (ii) Apprenticeship praogram (training). 07

- (b) Attempt any any three : 03
- (1) Give the full form of CAI.
 - (2) Internet and intranet involves in which training?
 - (3) Behaviour modification program was development at _____.
 - (4) Write any one disadvantage of Job rotation.
 - (5) What is In-Basket training ?.
-

M. A. SEM - 1

MARCH-2019

M.A. SEM- 1

405 – PSYCHOLOGY

Psychopathology

Time : 2-30 Hours

Max. Marks - 70

Q :- 1

A. મનોવિકૃતિશાસ્ત્રમાં સશોધનને સમજાવો.

Explain the psychological research in psychopathology.

અથવા (OR)

(14)

અસાધારણ વર્તનના મનોસામાજિક કારણો ચર્ચો.

Discuss the psychosocial causes of abnormal behavior.

B. નીચેનામાંથી કોઈપણ ચાર ના એક- બે વાક્યોમાં જવાબ આપો.

Answer any four from the following Questions in one or two lines .

(4)

1. DSM – IV કયા વર્ષમાં પ્રકાશિત થયું ?

In which year DSM – IV was published ?

2. DSM – IV પ્રમાણે મનોવિકૃતિ એટલે શું ?

According to DSM – IV what is the meaning of psychological disorder ?

3. અસંગઠિત વ્યક્તિત્વ એટલે શું ?

What is disorganized personality ?

4. ECT નું પૂરું નામ જણાવો.

Give the full form of ECT.

5. આંતર સ્ત્રાવી તંત્ર એટલે શું ?

What is Neuro endocrine system.

6. મનોજાતીય વિકાસની અવસ્થાઓ દર્શાવો.

Give the stages of psychosexual development .

Q – 2

A. મનોભાર એટલે શું ? તેની અસરોની ચર્ચા કરો.

What is stress ? discuss the effects of stress.

અથવા (OR)

(14)

અનિવાર્ય મનોદબાણ અને ક્રિયા દબાણ ની ચર્ચા કરો.

Discuss the obsessive – compulsive disorder.

P. T. U

P. T. U

B. નીચેનામાંથી કોઈપણ ચાર ના એક- બે વાક્યોમાં જવાબ આપો.

Answer any four from the following Questions in one or two lines .

(4)

1. મનોભારના પ્રકારોના નામ આપો.
Give the names of types of stress.
2. GAS નું પૂરું નામ જણાવો.
Give the full form of GAS.
3. સમાયોજન વિકૃતિ એટલે શું ?
What is Adjustment disorder ?
4. PTSD નું પૂરું નામ આપો.
Give the full form of PTSD.
5. વિકૃત ભય ની વ્યાખ્યા આપો.
Give the definition of phobia.
6. OCD ના કારણો દર્શાવો.
Give the causes of OCD.

Q - 3

A. આત્મહત્યા એટલે શું ? તેના કારણોની ચર્ચા કરો.
What is SUICIDE ? Discuss the causes of suicide.

અથવા (OR)

(14)

વિઘટનાત્મક વિકૃતિઓની ચર્ચા કરો.
Discuss the dissociative disorders.

B. નીચેનામાંથી કોઈપણ ત્રણ ના એક- બે વાક્યોમાં જવાબ આપો.

Answer any Three from the following Questions in one or two lines .

(3)

1. મનોદશા વિકૃતિ એટલે શું ?
What is mood disorder ?
2. કાર્સન નું પુસ્તક પ્રસિધ્ધ છે.
Carson's book is famous?
3. સાયક્લોથીમીયા એટલે શું ?
What is Cyclothymia?
4. એકધ્રુવિય મનોદશા વિકૃતિ એટલે શું ?
What is Unipolar mood disorder?
5. શરીરરૂપી વિકૃતિ એટલે શું ?
What is Somatoform disorder?

Q - 4

A. ભોજનવિકૃતિનું ચિકિત્સાત્મક ચિત્ર સ્પષ્ટ કરો.

Discuss the Clinical aspects of eating disorder.

અથવા (OR)

મેદસ્વિતા એટલે શું ? તેના કારણોની સવિસ્તાર ચર્ચા કરો.

What is obesity? Discuss the causes of obesity in detail.

(14)

B. નીચેનામાંથી કોઈપણ ત્રણ ના એક- બે વાક્યોમાં જવાબ આપો.

Answer any Three from the following Questions in one or two lines .

(3)

1. અરૂચિના પ્રકાર છે.

There are types of Nervosa.

2. ભોજન વિકૃતિના કારણો આપો.

Give the causes of eating disorder.

3. ભોજન વિકૃતિની સારવાર શક્ય છે ? (હા કે ના)

Is there possible of treatment for eating disorder?(yes / no)

4. ભોજન વિકૃતિ કોના દ્વારા શોધવામાં આવી ?

Eating disorder is founded by whom?

5. ખાઉંધરાપણાના લક્ષણો દર્શાવો.

Give the characteristics of eating disorder.

— X —

M.A. (Sem.-1) Examination
405 - History (New Course)
(History of Science and Technology)

Time : 2-30 Hours]

March 2019

[Max. Marks : 70

સૂચના : (૧) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.
(૨) જમણી બાજુના અંક ગુણ દર્શાવે છે.

- ૧ (અ) હડપ્પાકાલીન ખનન અને ધાતુ તકનીકીનું વર્ણન કરો. ૧૪
અથવા
- ૧ (અ) વેદકાલીન વિજ્ઞાન તકનીકીની ચર્ચા કરો.
(બ) નીચેનામાંથી (કોઈપણ ચાર) જોડો : ૦૪
અ	બ
(૧) લોથલ	(a) સમુદ્રી પુરાતત્વેત્તા
(૨) રંગપુર	(b) અનુવેદકાલીન આર્યોનો મુખ્ય નગર
(૩) ખેત્રી	(c) ભારતનું પ્રથમ બંદરીય
(૪) કૃષિ	(d) ચોખાનો પ્રથમ પુરાવો પૂરુ ખાડતું હડપ્પા સ્થળ
(૫) એસ. આર. રાવ	(e) તાંબાની ખાણો
(૬) કાંસ્ય યુગ સંસ્કૃતિ	(f) હડપ્પા સંસ્કૃતિ
- ૨ (અ) ઈ.સ. પૂર્વે ૩૦૦ થી ૮૦૦ દરમિયાન સમુદ્રી તકનીકના વિકાસનું વિશ્લેષણ કરો. ૧૪
અથવા
- ૨ (અ) ઈ.સ. પૂર્વે ૩૦૦ થી ૮૦૦ દરમિયાન કૃષિ વિજ્ઞાન અને તકનીકીનો ઉદ્વિકાસ તપાસો.
(બ) ખાલી જગ્યા પૂરો (કોઈપણ ચાર) : ૦૪
- (૧) સૂર્ય સિદ્ધાંત દ્વારા રચવામાં આવ્યો. (વરાહ મિહિર / આર્યભટ્ટ)
- (૨) બૃહત સંહિતા દ્વારા રચવામાં આવી. (વાગભટ્ટ / વરાહ મિહિર)
- (૩) પેઈન્ટેડ ગ્રેવેર નું માટીનું વાસણ હતું. (આર્યનું / હડપ્પા વાસીઓનું)
- (૪) શૂન્યની શોધ એ કરી (આર્ય ભટ્ટે / ભાસ્કરે)
- (૫) કૃષિ પારાસર ને લગતું પુસ્તક છે. (વનસ્પતિશાસ્ત્ર / કૃષિ)
- (૬) બૃહતકથા શ્લોક સંગ્રહ ને લગતો ગ્રંથ છે. (સમુદ્રી તકનીક / સમુદ્રી જીવવિજ્ઞાન)
- ૩ (અ) પ્રાચીન ભારત દરમિયાન જૈવ તકનીકી અને જૈવ વિજ્ઞાનનો ઉદ્ભવ અને વિકાસ ઉપર વિગતે નોંધ લખો. ૧૪
અથવા
- ૩ (અ) અલ-કેમીના ઉદ્ભવ અને વિકાસ ઉપર નિબંધ લખો.
(બ) તમારો જવાબ હા કે ના માં લખો. (કોઈપણ ત્રણ) : ૦૩
- (૧) વૃક્ષાર્થુવેદની રચના પારાસરે કરી.
- (૨) રસરત્ન સમુચ્ચય અલ-કેમીને લગતો ગ્રંથ છે.
- (૩) થિયોફ્રેસ્ટસ વનસ્પતિશાસ્ત્રના પિતા નહોતા.
- (૪) જીવોના રહેઠાણના પતનનું એક કારણ વનવિનાશ નહોતું.
- (૫) જૈવ વૈવિધ્યનાં પતનનું એક કારણ જીવોના રહેઠાણનું પતન હતું.
- ૪ (અ) આર્યુવિજ્ઞાનના એક ગ્રંથ તરીકે ચરક સંહિતાનું મૂલ્યાંકન કરો. ૧૪
અથવા
- ૪ (અ) એક સર્જન (વાઢકાય નિષ્ણાંત) તરીકે સુશ્રુતનું મૂલ્યાંકન કરો.
(બ) તમારો જવાબ એક વાક્યમાં લખો. (કોઈપણ ત્રણ) : ૦૩
- (૧) સીયોકેટીક ઓથ (સોગંદ)ને પરરિભાષિત કરો.
- (૨) લક્ષણશાસ્ત્ર એટલે શું?
- (૩) વાઢકાય વિદ્યા અને શરીરશાસ્ત્ર વચ્ચેનો સંબંધ સમજાવો.
- (૪) આયુર્વેદિક પેથોલોજીની કોઈ બે તકનીક લખો.
- (૫) અષ્ટાંગ હૃદય કોણે રચ્યું?

0903M918-2

ENGLISH VERSION

Instruction : Figures to right indicates full marks.

- 1 (a) Describe mining and metallurgical technological during Harapan Dge. 14
- OR**
- 1 (a) Discuss Vedic Science and Technology
(b) Match any four from the following 04
A	B
(1) Lothal	(a) Maine archaeologist
(2) Rangpur	(b) Main occupation of Later Vedic Aryans
(3) Khelri	(c) First port city of India
(4) Agriculture	(d) Harappan site provides first evidence of rice
(5) S. R. Rao	(e) Copper mines
(6) Bronze Age Culture	(f) Harappa culture
- 2 (a) Analyse the development of maritime technology during 300 BC 800 AD. 14
- OR**
- (a) Examine the evolution of Agricultural Science and technology during 300 BC 800 AD.
(b) Fill in the blanks (any four) : 04
- (1) Suryasiddhanta had been written by _____ Varaha (Mihira / Aryabhatra)
(2) Vrhata Samhita had been written by _____. (Baghatta / Varaha Mihira)
(3) Painted Grey ware was _____ pottery. (Aryan / Harappan)
(4) Zero had been invented by _____. (Aryabhatta / Bhaskara)
(5) Krishiparasra is book on _____. (Botany / Agriculture)
(6) Vrhatakatharlokasangraha is book on _____ maritime. (technology / Marine zoology)
- 3 (a) Write a detailed note on Origin and Development of Bio-technology and bio-sciences during ancient India. 14
- OR**
- 3 (a) Write an essay on origin and development of al-chemy.
(b) Write your answer in true or false (any three) : 03
- (1) Parasara write Vikshagarveda.
(2) Rasrtnassamuchaya is text on al-chemy.
(3) Theophrastus was not the father of botany.
(4) Deforestation was not a cause of habitat loss.
(5) Habitat loss was a cause of biodiversity loss.
- 4 (a) Evaluate Charaka Samhita as a text on medical Science. 14
- OR**
- 4 (a) Evaluate Sasrta as Surgen.
(b) Write your answer in a one sentence (any three) : 03
- (1) Define Hippocratic Oath.
(2) What do you mean by symptomatology?
(3) Define relationship between syrgery and anatomy.
(4) Write any two techniques of Ayurvedic Pathology.
(5) Who wrote Ashtangahrdanga?

0903M918-3

Candidate's Seat No : _____

M.A. (Sem.-1) Examination

405 - History (Old Course)

(History of Science and Technology)

Time : 2-30 Hours]

March 2019

[Max. Marks : 70

સૂચના : (૧) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.
(૨) જમણી બાજુના અંક ગુણ દર્શાવે છે.

- ૧ (અ) ઈ.સ. પૂર્વે ૬૦૦ થી ઈ.સ. ૬૦૦ સુધીના ભારતના ખેતીય વિજ્ઞાન અને તકનીકીની ચર્ચા કરો. ૧૪
અથવા
- ૧ (અ) વૈદિક અને અનુવૈદિક કાળના વૈજ્ઞાનિક અને તકનીકી પરંપરાઓનું વર્ણન કરો. ૦૪
(બ) જોડકાં જોડો (કોઈપણ ચાર) :
અ બ
(૧) રંગપુર (a) હડપ્પાના લોકો દ્વારા ઉપયોગ
(૨) ઋગ્વેદિક આર્યો (b) આર્યોના માટીના વાસણો
(૩) રતાશ પડતા કલરવાળા વાસણો (c) અથર્વવેદ
(૪) ચિત્રિત ભૂરા રંગના વાસણો (d) હડપ્પાના માટીના વાસણો
(૫) અનુવૈદિક કાળ (e) ભારતમાં લોહ તકનીક લાવ્યા
(૬) કાંસ્ય તકનીક (f) ચોખાનો પ્રથમ પુરાવો
- ૨ (અ) ભારતમાં દાકતરી વિજ્ઞાનના ઉદ્ભવ અને વિકાસ પર નિબંધ લખો. ૧૪
અથવા
- ૨ (અ) સલ્તનત યુગના ભારતમાં તકનીકના ક્રમિક વિકાસ પર વિસ્તારથી નોંધ લખો. ૦૪
(બ) ખાલી જગ્યા પૂરો (કોઈપણ ચાર) :
(૧) આર્યુવેદિક ગ્રંથ અસ્ટાંગહૃદય દ્વારા લખાયો હતો (બાગભટ્ટ / ભાવ મિસ્ત્રા)
(૨) પેશાબ જાંચ આર્યવેદની તકનીક હતી. (પેથોલોજીકલ, એનેટોમીક્સ)
(૩) અર્હત તકનીક હતી (નેહરસંબધી / આર્યવેદિક)
(૪) કોસ્મેટીક્સ સર્જરીનો આવિસ્કાર કર્યો. (ચરક / સુશ્રુત)
(૫) ભાવ પ્રકાશ એ પર લખાયેલ પુસ્તક છે. (આર્યુવેદિક દવા / કુદરતી ઉપચાર)
(૬) ભારતમાં તંબાકુ લાવ્યા હતા. (ડચ / પોર્ટુગીઝ)
- ૩ (અ) મુગલ યુગના વિવિધ વિજ્ઞાનોનું પૃથ્થકરણ કરો. ૧૪
અથવા
- ૩ (અ) મુગલ સમુદ્રી તકનીકીનું પરીક્ષણ કરો. ૦૩
(બ) હા કે ના માં જવાબ આપો. (કોઈપણ ત્રણ) :
(૧) જહાંગીર દ્વારા નહર-ઈ-ફૈઝ અથવા ફૈઝ નહરની રચના થઈ હતી
(૨) શાહજહાંએ કલમ તકનીકીની લોકપ્રિયા બનાવી
(૩) સોનારગાંવમાં મસલિન ઉત્પાદન થતું ન હતું
(૪) જૈક ચીનનું વેપારી વલણ હતું.
(૫) મુગલકાલીન ભારતમાં સુરત હીરાને ઉત્તમ પ્રકારની પોલિસ અને તરાશવાના ઉદ્યોગનું કેન્દ્ર હતું.
- ૪ (અ) મધ્યકાલીન ભારતમાં હવામાન પરિવર્તન અને રોગ વચ્ચેના સંબંધોની ચર્ચા કરો. ૧૪
અથવા
- ૪ (અ) મધ્યકાલીન ભારતમાં વનવિનાશ અને પર્યાવરણ પતન વચ્ચેના સંબંધોનું પૃથ્થકરણ કરો. ૦૩
(બ) એક વાક્યમાં જવાબ લખો. (કોઈપણ ત્રણ) :
(૧) હોર્ટસ મલાબારીકાસ કેવા પ્રકારનો ગ્રંથ છે?
(૨) મધ્યકાલીન યુગમાં વૃક્ષાઆર્યુવેદિક કોષો લખ્યું હતું?
(૩) પ્રાથમિક કુલ ઉત્પાદનની વ્યાખ્યા (NPP)
(૪) પ્રાકૃતિક નિવાસ સ્થાનની હાનિનો શું અર્થ થાય છે?
(૫) મધ્યકાલીન યુગમાં જૈવ-વિજ્ઞાનના કોઈપણ ત્રણ શાખાઓના નામ.

0903M918-4

ENGLISH VERSION

Instruction : Figures to right indicates full marks.

- 1 (a) Discuss agricultural science and technology in India during 600 BC 600 AD. 14
- OR**
- 1 (a) Describe Vedic and later Vedic scientific and technological traditions. 04
- (b) Match any four from the following
A	B
(1) Rangpur	(a) Used by Harappan people
(2) Rig vedic Aryans	(b) Aryan Pottery
(3) Ochre coloured pottery	(c) Atharva Veda
(4) Painted Grey Pottery	(d) Harappan pottery
(5) Later Vedic Age	(e) Brought iron technology in India
(6) Bronze technology	(f) First evidence of iron.
- 2 (a) Write an essay on origin and development of medical Science in India. 14
- OR**
- (a) Write a detailed note on evaluation of technology during Sultanate Age in India. 04
- (b) Fill in the blanks (any four) :
- (1) An Ayurvedic text Astangahrdaya had been written by _____ (Baghbhatta / Bhav Misra)
- (2) Urin test was an Ayurvedic _____ technique (Pathological / Anatomical)
- (3) Arhat was an _____ technique (irrigational / Ayurvedic)
- (4) Cosmetic Surgery had been innovated by _____. (Charaka / Susrute)
- (5) Bhav Prakash is a text on _____. (Ayurvedic medicine / Naturopathy)
- (6) Tobacco had been brought into India by _____ (Dutch / Portuguese)
- 3 (a) Analyse different science during Maghal India 14
- OR**
- 3 (a) Examine Mughal maritime technology 03
- (b) Write your answer in true/false (any three) :
- (1) Nahr-i Faiz-nahr has been constructed by Jahangir
- (2) Shah Jahan popularized grafting technology
- (3) Muslin was not manufactured at Sonargaon
- (4) Junk was a Chinese merchant ship
- (5) Surat had highly developed diamond polishing and cutting industry during Mughal India.
- 4 (a) Discuss relationship between climate Change and disease during Medical India. 14
- OR**
- 4 (a) Analyse relationship between deforestation and environmental degradation during Medical India. 03
- (b) Write your answer in a one sentence (any three) :
- (1) What type of text is Hortus Malabaricus?
- (2) Who wrote Vrksayurveda during Medieval India?
- (3) Define Net primary product (NPP)
- (4) What do you mean by habitat Loss?
- (5) Name any three disciplines of bio-science during medical period.

M.A. (Sem.-1) Examination
405

Political Science
March 2019

Time : 2-30 Hours]

[Max. Marks : 70

- Q1(A). રાજ્ય રાજકારણના અભ્યાસની અગત્યતા વિશે વિગતે નોંધ લખો. 14
અથવા
રાજ્ય રાજકારણનો ખ્યાલ સમજાવો અને તેનો ઉદ્ભવ અને વિકાસને વિગતે ચર્ચો.
- Q1(B). ટૂંકમાં જવાબ આપો. (કોઈપણ ચાર) 04
1. ભારતના મુખ્ય પ્રાદેશિક પક્ષોનાં નામ જણાવો.
2. ગુજરાતના વિરોધપક્ષનાં નેતાનું નામ જણાવો.
3. ગુજરાતમાં કઈ પક્ષપ્રથા જોવા મળે છે.
4. ભાષાવાદ એટલે શું?
5. રાજ્ય રાજકારણનાં અભ્યાસનાં ત્રણ તબક્કાઓ જણાવો.
6. ગુજરાત રાજ્યના રાજ્યપાલ કોણ છે?
- Q2(A). રાજ્ય રાજકારણના વિશિષ્ટ લક્ષણોને વિગતે ચર્ચો. 14
અથવા
રાજ્ય રાજકારણનાં બંધારણીય સંસ્થાકીય અને સામાજિક-સાંસ્કૃતિક લક્ષણોની વિગતે ચર્ચા કરો.
- Q2(B). ટૂંકમાં જવાબ આપો. (કોઈપણ ચાર) 04
1. ગુજરાતમાં થી રાજ્યસભાનાં કેટલા સભ્યો છે?
2. SEZનું પૂરું નામ લખો.
3. રાષ્ટ્રપતિ શાસન એટલે શું?
4. ગુજરાતમાં લોકસભા સભ્યો કેટલા છે?
5. જોડાણ સરકારોમાં રાજ્ય રાજકારણનું મહત્વ કેમ વધ્યું છે?
6. હાલમાં પ્રાદેશિક પક્ષો કેમ મજબૂત થયા છે?
- Q3(A). રાજ્ય રાજકારણનાં સામાજિક-સાંસ્કૃતિક નિર્ણાયકોની વિગતે ચર્ચા કરો. 14
અથવા
રાજ્ય રાજકારણના મહત્વના નિર્ધારકો તરીકે જ્ઞાતિ અને વર્ગનું મૂલ્યાંકન કરો.
- Q3(B). ટૂંકમાં જવાબ આપો. (કોઈપણ ત્રણ) 03
1. રાજ્ય રાજકારણની શરૂઆત. ભારતમાં ક્યાર થી થઈ?
2. ક્યાં રાજ્યને પોતાનું સ્વતંત્ર બંધારણ છે? શા માટે?
3. રાજ્ય રાજકારણનો અર્થ આપો.
4. સંસદીય લોકશાહી વિશે જણાવો.
5. પ્રદેશવાદની વ્યાખ્યા આપો.
- Q4(A). રાષ્ટ્રીય રાજકારણની રાજ્ય રાજકારણપરની અસર અંગે વિગતે નોંધ લખો. 14
અથવા
'વર્તમાનમાં રાષ્ટ્રીય રાજકારણ પર રાજ્યોના રાજકારણની વધારે અસર પડે છે' સમજાવો.
- Q4(B). ટૂંકમાં જવાબ આપો. (કોઈપણ ત્રણ) 03
1. રાષ્ટ્રવાદની વ્યાખ્યા આપો.
2. સામાજિક પરિબળોની રાજ્યરાજકારણ પર અસર જણાવો.
3. પ્રાદેશિક પક્ષોનું રાજ્ય રાજકારણમાં શું મહત્વ છે?
4. ભારતના મુખ્ય રાષ્ટ્રીય પક્ષોનાં નામ જણાવો.
5. હાલમાં પ્રાદેશિક પક્ષો કેમ મજબૂત થયા છે?

M 919-2

- Q1(A). Write a detailed note on importance of the study of state politics. 14
OR
Explain the concept of state politics and discuss in detail its evolution and development.
- Q1(B). Answer in Brief (Any Four) 04
1. State names of main regional parties in India.
2. Give the name of opposing leader of Gujarat.
3. Which type of party system prevails in Gujarat?
4. What is Linguetism?
5. State three phases of state politics.
6. Who is the governor of Gujarat?
- Q2(A). Discuss in detail salient features of state politics. 14
OR
Discuss in detail constitutional and socio-cultural characteristics of state Politics.
- Q2(B). Answer in Brief (Any Four) 04
1. In Gujarat how many number of Rajyasabha members are there?
2. Give the full form of SEZ.
3. What is president rule?
4. In Gujarat how many number if Loksabha members are there?
5. Why the importance of state politics increased in coalition government?
6. Why regional parties have become strong at present?
- Q3(A). Discuss in detail socio-cultural determinants of state politics. 14
OR
Evaluate the caste and class as a significant determinant of state politics.
- Q3(B). Answer in Brief (Any Three) 03
1. When did begin the study of state politics in India.
2. Which state has the separate constitution and why?
3. Give the meaning of state politics.
4. State about the parliamentary democracy.
5. Define the regionalism.
- Q4(A). Write a detailed note on the impact of the national politics on state politics. 14
OR
'In present there is more influence of states' politics on national politics'
Explain.
- Q4(B). Answer in Brief (Any Three) 03
1. Define the nationalism.
2. State the impact of social elements on the state politics.
3. What is significance of regional parties in state politics?
4. State names of main national parties in India.
5. Why regional parties have become strong at present?

X ————— X

M.A. (Sem.-1) Examination

405

Sociology

March 2019

Time : 2-30 Hours]

[Max. Marks : 70

પ્ર. ૧(A) ભારતીય વિદ્યાકીય પરિપ્રેક્ષ્ય એટલે શું? જી.એસ.ઘૂર્યેના જ્ઞાતિ અંગેના અભ્યાસ સવિસ્તાર ચર્ચો. (૧૪)
What is Indological Perspectives? Discuss in detail the caste study by G. S. Ghurye
(અથવા)

રાધાકમલ મુકરજીના સંસ્કૃતિ અને સભ્યતા અંગેના અભ્યાસો વર્ણવો.

Discribe the study about culture and civilization by Radhakamal Mukerjee.

પ્ર. ૧(B) ટૂંકમાં જવાબ આપો. (૦૪)

Give Answer in Short.

- (૧) ભારતીય વિદ્યાકીય પરિપ્રેક્ષ્યની મુખ્ય પદ્ધતિ કઈ છે?
Which is the main methods of Indological Perspectives?
- (૨) 'Caste and Race in India' અભ્યાસ કોનો છે?
The study 'Caste and Race in India' belongs to whom?
- (૩) રાધાકમલ મુકરજી કઈ યુનિવર્સિટી સાથે જોડાયેલા હતા?
Radhakamal Mukerjee belongs to which university?
- (૪) એશિયાની કળા અંગે મુકરજીનું મંતવ્ય જણાવો.
State the view of Mukerjee about Asian Art?

પ્ર. ૨(A) એમ. એન. શ્રીનિવાસનો સૈધાંતિક પરિપ્રેક્ષ્ય જણાવી તેમનો સંસ્કૃતિકરણનો ખ્યાલ ચર્ચો (૧૪)
Describe the Theoretical Perspective of M. N. Shrinivas and Discuss the Concept
of Sanskritization.

(અથવા)

એસ. સી. દુબેનો ગામડાનો અભ્યાસ સવિસ્તાર ચર્ચો.

Discuss in detail the Study of Village by S. C. Dube

પ્ર. ૨(B) નીચેના વિધાનો ખરા છે કે ખોટાં તે જણાવો. (૦૪)

Write true or false.

- (૧) ક્ષેત્રીય દષ્ટિબિંદુ સહભાગી નિરીક્ષણ સાથે જોડાયેલું છે.
Field view is related with participant observation.
- (૨) ધી પીપલ ઓફ ઈન્ડિયા પુસ્તકના લેખક શ્રીનિવાસ છે.
Shrinivas was the Auther of the book 'The People of India'.
- (૩) પ્રભાવી જ્ઞાતિનો ખ્યાલ એસ. સી. દુબેએ આપ્યો.
S. C. Dube gave the concept of 'dominant caste'.
- (૪) 'Indian Village' અભ્યાસ સમૂહ સંશોધન સાથે જોડાયેલો છે.
The study 'Indian Village' related with Group Research.

M920-2

પ્ર.૩(A) માર્ક્સવાદી અભિગમ એટલે શું? માર્ક્સવાદી અભિગમની પ્રસ્તુતતા અંગે એ.આર.દેસાઈનો મત (૧૪)
જણાવો.

What is Marxist Approach? State the view of A. R. Desai about Relevance of Marxist approach.

(અથવા)

ડી.પી.મુકરજીનો અભિગમ જણાવી મધ્યમવર્ગની ભૂમિકા અંગે તેમના વિચારો સ્પષ્ટ કરો.

State the approach followed by D. P. Mukerjee and Clarify his thoughts on "Role of Middle Class".

પ્ર.૩(B) નીચેની ખાલી જગ્યા યોગ્ય શબ્દ વડે પૂરો. (૦૩)

Fill in the Blanks.

(૧) 'ભારતીય રાષ્ટ્રવાદની સામાજિક પાર્શ્વભૂમિ' અભ્યાસ કર્યો હતો.

The Study 'Social Background of Indian Nationalism' – did by _____

(૨) ડી. પી. મુકરજી તરીકે જાણીતા હતા.

D. P. Mukerjee was known as _____

(૩) માર્ક્સવાદી અભિગમની ઉપયોગિતા અને મર્યાદા પુસ્તકમાં રજૂ કરવામાં આવી છે.

The importance and limitation of Marxian approach is present in _____ book.

પ્ર.૪(A) ડો. બી. આર. આંબેડકરનો સબલ્ટર્ન અભિગમ સ્પષ્ટ કરો. (૧૪)

Clarify the Subaltern Perspective by Dr. B. R. Ambedkar.

(અથવા)

દેવી આંદોલન અંગે સવિસ્તર નોંધ લખો.

Write details notes about 'Davi Movement'.

પ્ર.૪(B) ટૂંકમાં જવાબ આપો. (૦૩)

Give the answer in Short.

(૧) ઉપાક્ષિત સમૂહ એટલે શું?

What is subaltern group?

(૨) ભારતમાં ઉપાક્ષિત અભિગમના સ્થાપક કોણ છે?

Who is the founder of Subaltern approach in India?

(૩) ડાંગના ભીલોનો ઉપાક્ષિત અભિગમથી કોણે અભ્યાસ કર્યો.

Who studied the 'Bhils of Dang' with Subaltern approach?

M.A. (Sem.-1) Examination

405

Sanskrit

March 2019

Time : 2-30 Hours]

[Max. Marks : 70

सूचना : (१) निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर निर्धारित क्रम के अनुसार ही लिखें।

प्रश्न : १ (अ) नीचेनामांथी कोष्ठपत्र चार सूत्रोने उदाहरण सहित समजावो. १४

(१) अव्ययीभावश्च । २-४-१८ (२) अव्ययीभावे चाकाले । ६-३-८१ (३) नदीभिश्च । २-१-२० (४) तृतीया तत्कृतार्थेन गुणवचनेन । २-१-३० (५) कर्तृकरणे कृता बहुलम् । २-१-३२ (६) विशेषणं विशेष्येण बहुलम् । २-१-५७

(ब) नीचेनीमांथी कोष्ठपत्र चार प्रश्नोना जवाब आपो. ०४

(१) अव्ययीभाव समासमां कथा पदनुं प्राधान्य होय छे ?

(२) तत्पुरुष समासमां कथा पदनुं प्राधान्य होय छे ?

(३) समासमां उपसर्जन पदनुं प्रयोग कथा थाय छे ?

(४) यथाशक्ति समासनु लौकिक विग्रह करी समासनी ओणम आपो.

(५) चोरभयम् । समासनु लौकिक विग्रह करी समासनी ओणम आपो.

(६) समान अधिकरण तत्पुरुष समास अटले शुं ?

प्रश्न : २ (अ) नीचेनामांथी कोष्ठपत्र चार सूत्रोने उदाहरण सहित समजावो. १४

(१) अनेकमन्यपदार्थे । २-२-२४ (२) द्वित्रिभ्यां ष मूर्ध्नि । ५-४-११५ (३) पादस्य लोपोऽहस्त्यादिभ्यः । ५-४-१३८

(४) चार्थे द्वन्द्वः । २-२-२९ (५) द्वन्द्वे चि । (६) अजाद्यदन्तम् । २-२-३३

(ब) नीचेनामांथी कोष्ठपत्र चार समासनु लौकिक विग्रह करी समासनी ओणम आपो. ०४

(१) पीताम्बरः (२) प्रपर्णः (३) व्यूहोरस्कः (४) शिवकेशवीं (५) पितरौ (६) वाक्त्वचम्

प्रश्न : ३ (अ) नीचेनामांथी कोष्ठपत्र त्रय समासनी रूपसिद्धि प्रकिया वर्णवो. १२

(१) कृष्णश्रितः (२) पञ्चगवम् (३) नीलोत्पलम् (४) अब्राहमणः (५) अक्षशौण्डः

(ब) नीचेना प्रश्नोना जवाब आपो (कोष्ठपत्र पांय) : ५

(१) द्वन्द्व अने तत्पुरुष समासनु लिंग केवी रीते नकरी थाय छे ?

(२) अक्षशौण्डः । समासनी ओणम अने समासनु अर्थ लणो.

1911.

- (3) यूपदारु । समासनी ओज्ज् अने समासनी अर्थ लप्पो .
(4) हरित्रातः । समासनी ओज्ज् अने समासनी अर्थ लप्पो.
(5) श्रित,अतीत सुभन्तीनी साथे विकल्पे कयो समास थाय छे ?
(6) राजपुरुषः । समासनी ओज्ज् अने समासनी अर्थ लप्पो.
(7) प्राप्तोदकः । समासनी ओज्ज् अने समासनी अर्थ लप्पो.

प्रश्न - 8 (अ) नीचेनामांथी कोष्ठपक्ष पांय समासनी संस्कृत वाक्यमां प्रयोग करो :

- (1) यथाशक्ति (2) सतृणम् (3) सुखप्राप्तः (4) हरित्रातः (5) भूतबलिः (6) चोरभयम् (7) प्राचार्यः (8) सुपुरुषः (9) हरिहरौ (10) पितरौ

(ब) नीचेना समासनी संस्कृत वाक्यमां प्रयोग करी बतावो (कोष्ठपक्ष बे) :

- (1) अधिहरि ।
(2) नीलोत्पलम् ।
(3) प्राप्तोदकः ।
(4) असत्यम् ।
(5) रामलक्ष्मणौ ।
(6) पाणिपादम् ।
(7) भूतपूर्वः ।

M.A. (Sem.-1) Examination

405

English

March 2019

Time : 2-30 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions:

1. Attempt all questions.
2. All questions carry equal marks.
3. Maximum Marks 40.
4. Time: 2 hours

Q.1.A. Discuss the importance of ELT in contemporary world of pedagogy. (10)

OR

Q.1. B. Write a detailed note on the various problems faced during ELT. (10)

Q.2. A. Discuss the advantages and disadvantages of the Grammar Translation method. (10)

OR

Q.2. B. Discuss the Audio-Lingual Method and the Situational Language Teaching in ELT. (10)

Q.3. A. Define Listening and discuss the types and functions of Listening. (10)

OR

Q.3. B. Write a note on barriers in Listening and ways to improve Listening. (10)

Q.4. Write short notes on any two:

1. Contexts of Speaking
2. Discussions Skills and Presentation Skills
3. Class Seminars- Strategies for Success
4. What is Speaking?

← X →

M.A. (Sem.-1) Examination

405 Gujarati

(સાહિત્ય વિવેચન)

Time : 2-30 Hours]

March 2019

[Max. Marks : 70

- સૂચના : (૧) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.
(૨) જમણી બાજુના અંક ગુણ દર્શાવે છે.

- ૧ (અ) વિવેચનની વિવિધ વ્યાખ્યાઓ આપી, વિવેચનના પ્રકારોની ચર્ચા કરો. ૧૪
અથવા
- ૧ (અ) ટૂંક નોંધ લખો : (બંને)
(૧) વિવેચકની સજ્જતા
(૨) અવલોકન : સ્વરૂપ અને કાર્ય
- (બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ ચાર પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો. ૪
(૧) વિવેચનની મુખ્ય કેટલી પાંખ છે?
(૨) કાલિદાસ કૃત 'અભિજ્ઞાન શાંકુન્તલમ્' નાટકનું કોઈ વિવેચકનું સીધું વિવેચન હોય તો તેને કયા પ્રકારનું વિવેચન કહી શકાય. (અ) પ્રત્યક્ષ વિવેચન (બ) સિદ્ધાંત વિવેચન
(૩) વિવેચકની સુશીલતાનું એક લક્ષણ તે એનું તાટસ્થ્ય છે.- વિધાન ખરું છે કે ખોટું તે જણાવો.
(૪) ગુજરાતીમાં કયા વિવેચકે સૌ પ્રથમવાર વિવેચન પ્રવૃત્તિ માટે 'ટીકા' શબ્દ પ્રયોજ્યો હતો.
(૫) 'પ્રત્યક્ષ' વિવેચન એટલે શું?
(૬) 'વિવેચન' કયા અંગ્રેજી શબ્દનો પર્યાય છે?
- ૨ (અ) રમણભાઈ નીલકંઠે 'કવિતા' લેખમાં કવિતા વિષયક રજૂ કરેલી ચર્ચા વિશે નોંધ લખો. ૧૪
અથવા
- ૨ (અ) ટૂંક નોંધ લખો (બંને) :
(૧) 'પ્રાચીન ગુજરાતી સાહિત્યમાં ઊગેલા વિવેચનના અંકુર' લેખનો પરિચય આપો.
(૨) 'કવિત્વરીતિ' લેખનો પરિચય આપો.
- (બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ ચાર પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો. ૦૪
(૧) રમણભાઈ નીલકંઠ કયા યુગના વિવેચક છે?
(૨) રમણભાઈ નીલકંઠના કયા લેખમાં કલ્પન અને અનુકરણની ચર્ચા કરવામાં આવી છે?
(૩) વલ્લભે કયા બે કવિની તુલના 'પ્રાચીન ગુજરાતી સાહિત્યમાં ઊગેલા વિવેચનના અંકુર' લેખમાં કરી છે?
(૪) અખા અને શામળનો ઉલ્લેખ રમણભાઈ નીલકંઠના કયા લેખમાં થયો છે?
(૫) 'કવિત્વરીતિ' લેખના લેખકનું નામ જણાવો.
(૬) શીઘ્ર કવિતાની ચર્ચા રમણભાઈ નીલકંઠના કયા લેખમાં કરવામાં આવી છે?
- ૩ (અ) સુરેશ જોષીની 'આપણી ટૂંકીવાર્તા' વિષયક વિચારો વિશે નોંધ લખો. ૧૪
અથવા
- ૩ (અ) ટૂંક નોંધ લખો (બંને) :
(૧) 'કાવ્યનો આસ્વાદ' લેખનો પરિચય આપો.
(૨) સુરેશ જોષીના નવલકથા વિષયક વિચારો ચર્ચા.

0903E913-2

- (બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ ત્રણ પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો. ૦૩
- (૧) સુરેશ જોષીની જન્મ સાલ જણાવો.
- (૨) બ. ક. ઠાકોર રચિત 'જૂનું પિયરઘર'નો ઉલ્લેખ સુરેશ જોષીના કયા લેખમાં થયો છે?
- (૩) સુરેશ જોષી આધુનિક યુગના વિવેચક છે. વિધાન ખરું છે કે ખોટું તે જણાવો.
- (૪) મેરી મેકાર્થીનો ઉલ્લેખ સુરેશ જોષીના કયા લેખમાં થયો છે?
- (૫) સુરેશ જોષીના કયા લેખમાં 'સરસ્વતીચંદ્ર' નવલકથાની ચર્ચા કરવામાં આવી છે?
- ૪ (અ) સાહિત્યિક સંસ્થાઓનો પરિચય આપો. ૧૪
- અથવા
- ૪ (અ) ટૂંક નોંધ લખો (બંને) :
- (૧) નવ્ય વિવેચન ૦૭
- (૨) ગુજરાત સાહિત્ય અકાદમી
- (બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ ત્રણ પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો. ૦૩
- (૧) 'ભાષાવિમર્શ' સામયિક કઈ સંસ્થા દ્વારા પ્રકાશિત થતું હતું?
- (૨) 'ગુજરાત વર્નક્યુલર સોસાયટી' હાલ કયા નામથી ઓળખાય છે?
- (૩) 'ફાર્બસ ગુજરાતી સભા' દ્વારા કયું સામયિક પ્રકાશિત થાય છે?
- (૪) 'ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ'ની સ્થાપના કોણે કરી છે?
- (૫) 'નવ્ય વિવેચન' કઈ અંગ્રેજી સંજ્ઞાનો પર્યાય છે?

प्र.- 1. अभिज्ञान शाकुन्तल नुं भूण कथावस्तु आपी कवि ओ तेमां करेवा इरुकारोनी यर्था करो.

Q. - 1. Giving the original story of अभिज्ञान शाकुन्तल, Discuss the changes made by the poet in it.

अथवा / OR

प्र.- 1. अभिज्ञान शाकुन्तल नां यतुर्थ अंक नी नाट्य शास्त्रीय समीक्षा करो.

Q. - 1. Do the Dramatic classical review of the fourth issue of the अभिज्ञान शाकुन्तल .

प्र. - 2. सर्वाणि नामानि आख्यात जातानि विशे सविस्तर नोध लपो.

Q. - 2. Write a detailed note about सर्वाणि नामानि आख्यात जातानि

अथवा / OR

प्र.- 2. निर्वचनना सिद्धांतो समझवो.

Q. - 2. Explain the principles of etymology.

प्र.- 3. नीयेना पद्यना दंडान्वय तथा खंडान्वय करो.

Q. - 3. Do the Daṇḍānvaya and Khaṇḍānvaya of the following sentences.

मन्दं मन्दं नुदति पवनश्चानुकूलो यथा त्वं
वामश्चायं नदति मधुरं चातकस्ते सुगन्धः ।
गर्भूधानलक्षणपरिचयान्नमाबद्धमालाः
सेविष्यन्ते नयनसुभगं के भवन्तं बलाकाः॥

अथवा / OR

रत्नच्छायाव्यतिकर इव प्रेक्ष्यमेतत्पुरस्ता-
द्वलमीकाग्रात्प्रभवति धनुःखण्डमाखण्डलस्य ।
येन श्यामं वपुरतितरां कान्तिमापस्यते ते
बर्हणेव स्फुरितरुचिना गोपवेषस्य विष्णोः ॥

प्र.- 4. अयोध्या कांड ना आधारे तत्कालीन सांस्कृतिक स्थिति विशे विमर्श करो.

Q. - 4. Discuss about the current cultural situation on the basis of Ayōdhyā kāṇḍa.

अथवा / OR

प्र.- 4. तत्पुरुष समास नो सोदाहरण विस्तृत परिचय आपो.

Q. - 4. Give detail introduction with an example of the Tatpuruṣa samāsa with.

M.A. (Sem.-1) Examination

406

English (Short Essay)

(For external Students Only)

Time : 2-30 Hours]

March 2019

[Max. Marks : 100

Instruction : Attempt any two.

Attempt ant two Essay from the following topics.

- (1) Othello As a Shakespearean Tragedy.
 - (2) Characterizing Traits of Restoration Tragedy
 - (3) Kanthapura : A Gandhian Novel
 - (4) ELT : Problems and Prospects
 - (5) A Room of One's own : A Feminist Bible
-

M.A. (Sem.-1) Examination

406 Gujarati

(લઘુનવલ-અધ્યયન)

Time : 2-30 Hours]

March 2019

[Max. Marks : 70

- સૂચના : (૧) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.
(૨) જમણી બાજુના અંક ગુણ દર્શાવે છે.

- ૧ (અ) ગુજરાતી લઘુનવલનો આરંભ ક્યારથી થયો અને એ સ્વરૂપ લેખનની આજ સુધીની યાત્રાની ચર્ચા કરો. ૧૪

અથવા

- ૧ (અ) ટૂંક નોંધ લખો : (બંને)
(૧) લાંબી ટૂંકી વાર્તા, લઘુનવલ અને નવલકથા વચ્ચેનો ભેદ સમજાવો.
(૨) લઘુનવલમાં ચરિત્રચિત્રણ
(બ) નીચેનામાંથી ચારનો એક કે બે વાક્યમાં જવાબ આપો. ૪
(૧) 'ધરતીનો અવતાર'ના સર્જકનું નામ આપો.
(૨) ધીરુબેન પટેલની એક લઘુનવલ કૃતિનું નામ આપો.
(૩) લઘુનવલ સ્વરૂપના (ભારત બહાર) વિશ્વના કોઈ એક સર્જકનું નામ આપો.
(૪) 'વંચિતા' કોની લઘુનવલ છે?
(૫) સુરેશ જોષી રચિત એક લઘુનવલનું નામ આપો.
(૬) રઘુવીર ચૌધરીની તમને પ્રિય એવી એક લઘુનવલનું નામ આપો.

- ૨ (અ) લઘુનવલના ઘટક તત્ત્વોને આધારે 'વળામણા'નું મૂલ્યાંકન કરો. ૧૪

અથવા

- ૨ (અ) ટૂંક નોંધ લખો (બંને) :
(૧) ઝમકુનું પાત્રાલેખન
(૨) 'વળામણા'ની ભાષાશૈલી
(બ) નીચેનામાંથી ચારનો એક કે બે વાક્યમાં જવાબ આપો. ૦૪
(૧) 'વળામણા'ના લેખકનું નામ આપો.
(૨) મનોરદાની મૃત પુત્રીનું નામ શું?
(૩) ઝમકુની માતાનું નામ શું?
(૪) 'વળામણા' લઘુનવલ કેટલા ખંડમાં વહેંચાયેલી છે?
(૫) મનોરદા ગામના શું છે?
(૬) મનોરદા ઝમકુને શાથી વેચી ના શકાય?

1103E942-2

- ૩ (અ) 'વલય' કૃતિ ને આધારે ધીરેન્દ્ર મહેતાનો લઘુનવલ કથાકાર તરીકેના પરિચય કરાવો. ૧૪
અથવા
- ૩ (અ) ટૂંક નોંધ લખો (બંને) :
(૧) 'વલય'માં પ્રણય સંઘર્ષ
(૨) 'વલય'માં અભિવ્યક્તિ વિશેષ
- (બ) પાંચમાંથી ત્રણના એક કે બે વાક્યમાં જવાબ આપો. ૦૩
(૧) 'વલય'નું પ્રકાશન વર્ષ જણાવો.
(૨) ત્રિલોકના ઘરનું નામ શું છે અને તે કોના નામ પર રાખ્યું હતું?
(૩) ધીરેન્દ્ર મહેતાએ અન્ય કયા સ્વરૂપમાં સર્જન કર્યું છે.
(૪) "મારી આસપાસ વિષાદનું વલય રચાયેલું છે." આ વાક્ય કોણ બોલે છે?
(૫) કાજલના બાનું નામ શું છે?
- ૪ (અ) 'અંગદનો પગ' કૃતિને અતિ મહત્વાકાંક્ષી મનુષ્યના જીવનની કરુણતાના નિરૂપણ લેખે સમીક્ષા કરો. ૧૪
અથવા
- ૪ (અ) ટૂંક નોંધ લખો (બંને) :
(૧) 'અંગદનો પગ'માં વસ્તુ સંકલના ૦૭
(૨) 'અંગદનો પગ'માં મનોસંઘર્ષ
- (બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ ત્રણના એક કે બે વાક્યમાં જવાબ આપો. ૦૩
(૧) 'અંગદનો પગ'નું પ્રથમ પ્રકાશન ક્યારે થયું?
(૨) 'અંગદનો પગ'ના લેખકનું નામ આપો.
(૩) ડાયરીમાં પોતાની હકીકતોના પ્રાયશ્ચિત પછી કિરણ દવે શું કરે છે?
(૪) 'અંગદનો પગ'ના કથક કોણ છે?
(૫) ટ્રસ્ટીઓએ શાહ પાસે શેનો જવાબ માંગ્યો?

M.A. (Sem.-1) Examination

406

Hindi (Short Essay)

March 2019

[Max. Marks : 70]

Time : 2-30 Hours]

सूचना : निम्नलिखित प्रश्नों में से किन्हीं दो प्रश्नों के उत्तर 1000 शब्दों में लिखिए।

प्रश्न:1. हिन्दी की साठोत्तरी कविता।

प्रश्न:2. सूर की गोपियाँ।

प्रश्न:3. रवीन्द्रनाथ ठाकुर।

प्रश्न:4. भारतीय एवं पाश्चात्य काव्यशास्त्र का तुलनात्मक अध्ययन।

प्रश्न:5. भारतीय साहित्य की अवधारणा।

* ——— *

M.A. (Sem.-1) Examination

406 - History

(Social Change in Gujarat During the 19th Century)

Time : 2-30 Hours]

March 2019

[Max. Marks : 70

સૂચના : (૧) જમણી બાજુના અંક ગુણ દર્શાવે છે.

- ૧ (અ) ૧૯મી સદીના પ્રારંભની ગુજરાતની રાજકીય અને સામાજિક સ્થિતિની ચર્ચા કરો. ૧૪
અથવા
- ૧ (અ) સહજાનંદ સ્વામી અને સ્વામીનારાયણ પંથની ભૂમિકા ચર્ચા. ૦૪
(બ) નીચેનામાંથી (કોઈપણ ચાર) જોડો :
અ	બ
(૧) તાલુકા	(a) ગુજરાતમાં સામાજિક પરિવર્તન
(૨) હિન્દ અને બ્રિટાનિયા	(b) નાણાં ધીરનાર
(૩) ૧૮૪૪	(c) અંગ્રેજી શિક્ષણ
(૪) મેકોલે	(d) મીઠા પર વેરો
(૫) પેટી	(e) ઇચ્છારામ સૂર્યરામ દેસાઈ
(૬) નીરા દેસાઈ	(f) મહલ
- ૨ (અ) બ્રિટિશ શાસન સમયના ગુજરાતમાં આર્થિક અને શૈક્ષણિક પરિવર્તન વિષે નોંધ લખો. ૧૪
અથવા
- ૨ (અ) સામાજિક પરિવર્તનમાં માનવધર્મ સભાની ભૂમિકા આલેખો. ૦૪
(બ) ખાલી જગ્યા પૂરો (કોઈપણ ચાર) :
- (૧) એ જમીન મહેસૂલ સિદ્ધાંતનો પાયો નાંખ્યો (લોર્ડ એલફિન્સ્ટોન, લોર્ડ મેકોલે)
(૨) જમીન મહેસૂલ માટે પ્રથા દાખલ કરવામાં આવી. (રૈયતવારી, મનસબદારી)
(૩) ગુજરાત વર્નાક્યુલર સોસાયટી વર્ષમાં સ્થપાઈ (ઈ.સ. ૧૮૪૮, ૧૮૪૯)
(૪) એ ગુજરાત વર્નાક્યુલર સોસાયટીની સ્થાપનામાં મહત્વની ભૂમિકા નિભાવી હતી. (એલેક્ઝાન્ડર ફોર્બસ, મેકોલે)
(૫) ગુજરાતની ભૂમિમાંથી શરૂ થયેલ પ્રથમ સામયિક હતું. (વર્તમાન, બુદ્ધિપ્રકાશ)
(૬) માનવ ધર્મ સભાની સ્થાપના માં થઈ હતી. (સુરત, વલસાડ)
- ૩ (અ) સામાજિક સુધારક તરીકે કરસનદાસ મૂળજીનું મૂલ્યાંકન કરો. ૧૪
અથવા
- ૩ (અ) ૧૯મી સદીમાં ગુજરાતમાં સામાજિક સુધારા ચળવળ આલેખો. ૦૩
(બ) ખરાં કે ખોટાંમાં જવાબ આપો (કોઈપણ ત્રણ) :
- (૧) “ડાંડિયો” દલપતરામ વ્યારા શરૂ થયું હતું.
(૨) “સત્યપ્રકાશ” કરસનદાસ મૂળજી વ્યારા શરૂ થયું હતું.
(૩) “મારી હકીકત” આત્મકથા છે.
(૪) મણિલાલ નભુભાઈ દિવેદીએ “પ્રિયંવદા” શરૂ કર્યું હતું.
(૫) ૧૮૨૯માં સતીપ્રથા પ્રતિબંધિત કાનૂન બહાર પડ્યો હતો.
- ૪ (અ) આર્ય સમાજની પ્રવૃત્તિઓ વિસ્તારથી આલેખો. ૧૪
અથવા
- ૪ (અ) ગુજરાત સભા અને લેડીઝ ક્લબની સામાજિક સુધારાની પ્રવૃત્તિઓ ચર્ચા. ૦૩
(બ) તમારો જવાબ એક વાક્યમાં લખો. (કોઈપણ ત્રણ) :
- (૧) “સત્યાર્થ પ્રકાશ” ગ્રંથ કોણે લખ્યો?
(૨) “આર્ય સમાજ”ની સ્થાપના ક્યાં થઈ હતી?
(૩) “ધર્મ સભા”ના સ્થાપક કોણ હતા?
(૪) “લેડીઝ ક્લબ” ના સ્થાપક કોણ હતા?
(૫) “પ્રાર્થના સમાજ” ના સ્થાપક.

ENGLISH VERSION

Instruction : Figures to right indicates full marks.

- 1 (a) Discuss the political and social condition of Gujarat on the eve of to 19th century. 14
- OR**
- 1 (a) Discuss the role of Sahajanand Swami and Swaminarayan sect. 04
- (b) Match any four from the following :
A	B
(1) Taluka	(a) Social Change
(2) Hind & Britaniya	(b) Loan giver
(3) 1844 A.D.	(c) English education
(4) Macauley	(d) Tax on salt
(5) Peddhi	(e) Ichcharam Sunjaram Desai
(6) Neera Desai	(f) Mahal.
- 2 (a) Write a note on economic & educational change in Gujarat during British rule. 14
- OR**
- (a) Narrate the role of Manav Dharm Sabha in social change. 04
- (b) Fill in the blanks (any four) :
- (1) The foundation of principle of land revenue laid by
(Lord Elphinstone, Lord Macauley)
- (2) system was introduced for land revenue (Ryotwar, Mansabdari)
- (3) The Gujarat vernacular society was founded in year (1848 AD, 1849 AD)
- (4) played important role in the foundation of Gujarat vernacular society.
(Alexander forbes, Macauley)
- (5) was the first periodical, started from the land of Gujarat.
(Varatman, Buddhiprakash)
- (6) Manav Dham Sabha was founded in city (Surat, Valsad)
- 3 (a) Evaluate Karsandas Mulji as a social reformer. 14
- OR**
- 3 (a) Sketch the social reform movement in Gujarat in 19th century. 03
- (b) Write your answer in true or false (any three) :
- (1) "Dandiyo" was started by Dalpatram
- (2) "Satya prakash" is an autobiography.
- (3) "Mari Hakikat" is an autobiography.
- (4) "Priyamvadu" was started by Manilal Nabhubhai Dwivedi.
- (5) The law of Sati, was introduced in 1829 A.D.
- 4 (a) Sketch in detail the activities of Arya Samaj. 14
- OR**
- 4 (a) Discuss the social reform activities of Gujarat Sabha and ladies club. 03
- (b) Write your answer in a one sentence (any three) :
- (1) Who has written "Satyarth Prakash"?
- (2) Where did "Arya Samaj" wasfounded?
- (3) Who played key role in the establishment of "Dharm Sabha"?
- (4) Who was the founder of "Ladies Club"?
- (5) Founder of "Prarthana Samaj".

1103M944-3

Candidate's Seat No : _____

M.A. (Sem.-1) Examination
406 - History
(Art & Architecture of India)

Time : 2-30 Hours]

March 2019

[Max. Marks : 70

સૂચના : (૧) જમણી બાજુના અંક ગુણ દર્શાવે છે.

Q-1. (A) ભારતના મુખ્ય બૌદ્ધ સ્તુપો વિષે લખો. (14)

અથવા

(A) બ્રાહ્મણી રોક કટ સ્થાપત્ય વિષે સમજાવો.

Q-1. (B) જોડકાં જોડો (કોઈપણ ચાર) (04)

(1) મહાન સાંચી સ્તૂપ	(1) બૌદ્ધ ભીક્ષુનું નિવાસસ્થાન
(2) ધામેક સારનાથ સ્તૂપ	(2) પ્રાર્થના ખંડ
(3) કેસરિયા સ્તૂપ	(3) કુશીનગર
(4) રામભાર સ્તૂપ	(4) બિહાર
(5) ચૈત્ય	(5) ઉત્તર પ્રદેશ
(6) મઠ	(6) મધ્ય પ્રદેશ

Q-2.(A) હિન્દુ મંદિરોની ઉત્પત્તિ અને વિકાસની પ્રક્રિયાનું મૂલ્યાંકન કરો. (14)

અથવા

(A) દક્ષિણ ભારતના મંદિરો વિષે નોંધ લખો.

Q-2 (B) ખાલી જગ્યા પૂરો (કોઈપણ ચાર) (04)

- (1) લિંગરાજ મંદિર _____ માં આવેલું છે (બંગાળ, ભુવનેશ્વર)
- (2) જગન્નાથ મંદિર ભગવાન _____ ને સમર્પિત છે (શિવ, વિષ્ણુ)
- (3) વિરૂપાક્ષ મંદિર _____ નદીને કિનારે સ્થિત છે (ગોદાવરી, તુંગભદ્રા)
- (4) મીનાક્ષી મંદિર _____ ને સમર્પિત છે (પાર્વતી, સરસ્વતી)

Mg 44- 4

(5) બૃહદેશ્વર મંદિરનું બાંધકામ _____ દ્વારા થયું (ચોલ, પાંડય)

(6) સબરીમાલા મંદિર _____ ભગવાનને સમર્પિત છે (ગણેશ, અયપ્પા)

Q-3. (A) સ્થાપત્યની વ્યાખ્યા સમજાવી, ગાંધાર શાખાના સ્થાપત્યોનું વર્ણન કરો. (14)

અથવા

(A) મથુરા શાખાના સ્થાપત્યો વિષે લખો.

Q-3. (B) ખરા અથવા ખોટા (કોઈપણ ત્રણ) (03)

- (1) સ્થાપત્ય એટલે સ્થાપત્ય બનાવવાની કળા.
- (2) ગાંધાર શાખાની કળાના પોષકો કુષાણો અને શકો હતા.
- (3) અભયમુદ્રા ગાંધાર કળા સાથે સંકળાયેલ છે.
- (4) દિલ્લી મથુરા કળાનું મુખ્ય કેન્દ્ર હતું.
- (5) ઇલોરામાં ગુફા 16 કૈલાસનાથ ગુફા તરીકે ઓળખાય છે.

Q-4. (A) ભારતીય ચિત્રકલાના મુખ્ય લક્ષણો પર નોંધ લખો. (14)

Or

(A) મુઘલ શાખાની લઘુ ચિત્રકલા વિષે ચર્ચા કરો.

Q-4. (B) એક વાક્યમાં જવાબ આપો (કોઈપણ ત્રણ) (03)

- (1) મુઘલ લઘુ ચિત્રકલાનો પ્રણેતા કોણ હતો?
- (2) અજંટાની ગુફાઓ ક્યાં આવેલી છે?
- (3) અજંટાની ગુફાઓ કોની સાથે સંકળાયેલી છે?
- (4) હુમાયુ પર્શીયાથી પાછો આવ્યો ત્યારે તેની સાથે કયા બે પર્શિયન ચિત્રકારો ભારત આવ્યા હતા?
- (5) પિથોરા ચિત્રકલા ક્યાં જોવા મળે છે?

Mg 24-5

M.A. Semester-I

HIS-406 (Optional)

Art & Architecture of India

Time: 2.30 Hours

Total Marks: 70

Q-1. (A) Write about the main Buddhist Stupas of India. (14)

Or

(A) Explain about the Brahmanical rock cut architecture.

Q-1. (B) Matching the Pairs (Any four) (04)

(1) Great Sanchi Stupa	(1) Accomodation for Buddhist monk
(2) Dhamek Sarnath Stupa	(2) Prayer Hall
(3) Kesariya Stupa	(3) Kushinagar
(4) Ramabhar Stupa	(4) Bihar
(5) Chaitya	(5) Uttar Pradesh
(6) Monastery	(6) Madya Pradesh

Q-2.(A) Evaluate the process of origin & development of Hindu temple. (14)

Or

(A) Write a note on the temples of Southern India.

Q-2 (B) Fill the blanks (Any Four) (04)

- (1) The Lingaraja Temple is located at _____ (Bengal, Bhubaneswar)
- (2) The Jagannath Temple is dedicate to Lord _____ (Shiva, Vishnu)
- (3) The Virupaksha Temple is situated on the bank of _____ (Godavari, Tungabhadra)
- (4) Tha Meenakshi Temple is dedicated to _____ (Parvati, Sarswati)
- (5) The Brihadeshwara Temple is built by _____ (Chola, Pandyas)
- (6) The Sabarimla Temple is dedicated to Lord _____ (Ganesha, Ayyappa)

Q-3.(A) By explaining definition of sculpture and Describe sculptures of Gandhara School. (14)

Or

(A) Write about sculptures of Mathura School.

P. T. O

M944-8

Q-3. (B) True or false (Any Three)

(03)

- (1) Sculpture meant the art of making sculpture.
- (2) Kushans & Shaka were the patrons of Gandhara School of art.
- (3) Abhayamudra is related with Gandhara Art.
- (4) Delhi was the main centre of Mathura Art.
- (5) In Ellora, Cave 16 is better known as Kailashnath.

Q-4. (A) Write a note on salient feature of Indian Painting.

(14)

Or

(A) Discuss about the Mugal School of miniature painting.

Q-4. (B) Answer in one sentence (Any Three)

(03)

- (1) Who was the pioneer of miniature painting?
- (2) Where did Ajanta Caves found?
- (3) To whom, Ajanta Caves dealt?
- (4) Which two Persian painters came to India with Humayun from Persia?
- (5) Where did found Pithora Painting?

1103M944-7

Candidate's Seat No : _____

M.A. (Sem.-1) Examination

405 - History

(Indian Society in Fransition 1800 A.D. to 1920 A.D.)

Time : 2-30 Hours]

March 2019

[Max. Marks : 70

સૂચના : (૧) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.
(૨) જમણી બાજુના અંક ગુણ દર્શાવે છે.

- ૧ (અ) ભારતમાં બ્રિટિશ સત્તાની સ્થાપના પૂર્વેની ભારતના સામાજિક સ્વરૂપની ચર્ચા કરો. ૧૪
અથવા
- ૧ (અ) ૧૯મી સદી દરમિયાન ભારતમાં આધુનિકીકરણનો ખ્યાલ તપાસો.
(બ) જોડકાં જોડો (કોઈપણ ચાર) : ૦૪
અ બ
(૧) ૧૯મી સદી	(a) સિરામપુર
(૨) અંગ્રેજી શિક્ષણનું કેન્દ્ર	(b) પુનઃઉત્થાન યુગ
(૩) કાવ્ય સંગ્રહ	(c) બોમ્બે ગેઝેટ
(૪) વર્તમાન પત્ર	(d) આનંદ મઠ
(૫) સાહિત્યકાર	(e) મેક્સમૂલર
(૬) સમાજ સુધારક	(f) પંડિતા રમાબાઈ.
- ૨ (અ) આર્યસમાજની સુધારણા પ્રવૃત્તિઓ તપાસો. ૧૪
અથવા
- ૨ (અ) સમાજ સુધારણામાં બ્રહ્મોસમાજનું પ્રદાન મૂલવો.
(બ) ખાલી જગ્યા પૂરો (કોઈપણ ચાર) : ૦૪
- (૧) ૧૯મી સદીની મહિલા સમસ્યા હતી. (છૂટાછેડા, પૈઠણ)
(૨) મહિલા શિક્ષણના હિમાયતી હતા. (એમ.જી. રાનાડે, શ્યામ પ્રસાદ વર્મા).
(૩) પ્રાર્થના સમાજનું મુખપત્ર હતું. (સુંદરી, સુબોધપત્રિકા)
(૪) ઈ.સ. ૧૮૬૩માં બ્રહ્મોસમાજના પ્રમુખપદે નિયુક્ત થયા. (કેશવચંદ્ર સેન, રવિન્દ્રનાથ ટેગોર)
(૫) સમાજ સુધારક હતા. (તેલંગ રાનાડે, ડૉ. ભાંડારકર)
(૬) થિયોસોફિકલ સોસાયટીનું મુખ્ય કાર્યાલય હતું. (અડિયાદ, નડિયાદ)
- ૩ (અ) અલીગઢ આંદોલનની સમાજ સુધારણા પ્રવૃત્તિઓ આલેખો. ૧૪
અથવા
- ૩ (અ) વહાબી આંદોલનની સામાજિક ધાર્મિક સુધારણા પ્રવૃત્તિઓ જણાવો.
(બ) ખરાં કે ખોટાં માં જવાબ આપો. (કોઈપણ ત્રણ) : ૦૩
- (૧) વિલાયતઅલી, ઈનાયત અલી વહાબી આંદોલનના આગેવાનો ન હતા.
(૨) દેવબંધમાં ઈ.સ. ૧૮૬૬માં દાર-અલ-ઉલુમ સંસ્થા સ્થપાઈ.
(૩) "The causes of Indian Revolt". પુસ્તક સર સૈયદ અહમદખાને લખ્યું હતું.
(૪) બહેરામજી મલબારી સ્ત્રી શિક્ષણના હિમાયતી હતા.
(૫) રાસ્ત ગોફતારમાં લેખો દાદાભાઈ નવરોજીના લેખો પ્રસિદ્ધ થતાં ન હતાં.
- ૪ (અ) દલિત સમાજ સુધારણામાં જ્યોતિબા ફૂલેનું પ્રદાન નોંધો. ૧૪
અથવા
- ૪ (અ) ખ્રિસ્તી મિશનરીઓની આદિવાસી સમાજ સુધારણા પ્રવૃત્તિઓ ચર્ચો.
(બ) એક-બે વાક્યમાં જવાબ લખો. (કોઈપણ ત્રણ) : ૦૩
- (૧) બિશપ દેલરે કોણ હતા?
(૨) ઈશ્વર ચંદ્ર વિદ્યા સાગરની સુધારક પ્રવૃત્તિઓ નોંધો.
(૩) ભારતમાં સ્ત્રી ઉત્કર્ષ પ્રવૃત્તિના મુખ્ય સુધારકોના નામ આપો.
(૪) ગુજરાતમાં દલિત સુધારણા માટે કયું આંદોલન થયું?
(૫) ભારત સેવક સંઘની પ્રવૃત્તિઓ કયા સમાજ સાથે જોડાયેલી છે.

1103M944-8

ENGLISH VERSION

Instruction : Figures to right indicates full marks.

- 1 (a) Discuss the social structure of India on the eve of British rule in India. 14
- OR**
- 1 (a) Examine the concept of modernization in India during 19th century. 04
(b) Match any four from the following
A	B
(1) 19th century	(a) Sirampur
(2) British education	(b) Revival era
(3) Collection of poems	(c) Bombay Gazzat
(4) News paper	(d) Anand Math
(5) Writer	(e) Mexular
(6) Social reformar	(f) Pandita Ramabai.
- 2 (a) Examine social reform activites of Arya Samaj. 14
- OR**
- (a) Evaluate the contribution of Bramosamaj in social reform activites. 04
(b) Fill in the blanks (any four) :
- (1) was a woman evil in 19th century (divorce, dowry)
(2) was a supportor of women education (M. G. Ranade, Syam Prasad Varma)
(3) was a main news paper of Prathna samaj (Sundri, Subodh Patrika)
(4) was selected as a president of Bramosamaj in 1863 A.D.)
(5) was a social reformer. (Talang Ranade, Dr. Bhandarkar)
(6) was a man office of Theosofial society.
- 3 (a) Discribe the social reforms activities of Aligadh movement. 14
- OR**
- 3 (a) State the socio-Religios reform activities of Wahabi movement. 03
(b) Write your answer in true/false (any three) :
- (1) Vilayat Ali and Inayat Ali were not a leader of Wahabi movement.
(2) Dar-Al-Ulum institution was established in 1866 in Devolonadh.
(3) "The causes of Indian Revalt". -book was written by Sir Sayad Ahmedkhan.
(4) Bahramji Malbari was a founder of waman education.
(5) The artical of Dadabhai Navroj was not published in Rastgoftar.
- 4 (a) Mention the confribution of Jyotiba phule in Dalit social reform activites. 14
- OR**
- 4 (a) Discuss the social reform activites of missionary in tribals. 03
(b) Write your answer in a one sentence (any three) :
- (1) Who was the Bishap Healar?
(2) Give the main social reformernames of women uplift activites in India.
(3) Which movement became for Dalit in Gujarat?
(4) Ishwar chanda Vidhya Sagar.
(5) In which society joined the reform activites of Bharat Sevak Sangh.

M.A. (Sem.-1) Examination
PSY-406 Psychology (Health Psychology)

Time : 2-30 Hours]

March 2019

[Max. Marks : 70

- સૂચના : (૧) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.
(૨) જમણી બાજુના અંક ગુણ દર્શાવે છે.
- ૧ (અ) સ્વાસ્થ્ય મનોવિજ્ઞાનની વ્યાખ્યા આપી અને આ ક્ષેત્રનો મહત્ત્વ સમજાવો. ૧૪
અથવા
- ૧ (અ) (૧) રૂઘિરાભિસરણ તંત્રની વિકૃતિઓની ચર્ચા કરો. ૦૭
(૨) પાચનતંત્રનું કાર્ય સમજાવો. ૦૭
- (બ) કોઈપણ છ માંથી ચારના જવાબ આપો. ૦૪
(૧) શૈલી ટેલર કોણ છે?
(૨) વ્યાપકતા એટલે શું?
(૩) મૃત્યુનું દર એટલે શું?
(૪) પ્રયોગની વ્યાખ્યા આપો.
(૫) હેપેટાયટિસ-બી નો અર્થ સ્પષ્ટ કરો.
(૬) લોહીનો દબાણનો અર્થ શું છે.
- ૨ (અ) સ્વાસ્થ્ય વર્તન એટલે શું? સ્વાસ્થ્ય વર્તનમાં કયા પરિબલો એના મહાવરા અને પરિવર્તનમાં કામ કરે છે. ૧૪
અથવા
- ૨ (અ) (૧) કસરતના ફાયદાઓ ઉપર નોંધ લખો ૦૭
(૨) સ્થૂળતા સાથે કયા પરિબલો જોડાયેલા છે? ૦૭
- (બ) કોઈપણ છ માંથી ચારના જવાબ આપો. ૦૪
(૧) સાત સારી સ્વાસ્થ્ય ટેવો કઈ છે?
(૨) સ્વાસ્થ્ય બઢતી શું છે?
(૩) સ્વ-નિરિક્ષણ શું છે?
(૪) મોડિલિંગ એટલે શું?
(૫) સ્ટ્રેસ મેનેજમેન્ટનો અર્થ સ્પષ્ટ કરો.
(૬) વજન ઉપર નિયંત્રણ કેવી રીતે લાવી શકાય.
- ૩ (અ) દીર્ઘકાલીન મનોભારના સ્ત્રોતોની વિગતે ચર્ચા કરો. ૧૪
અથવા
- ૩ (અ) (૧) સામાજિક સમર્થનની અસરો માંદગી અને સ્વાસ્થ્ય ટેવો ઉપર કેવી પડે છે. ૦૭
(૨) શિથિલીકરણની તાલીમ અને મનોભાર સંભાળનો સંબંધ સમજાવો. ૦૭
- (બ) કોઈપણ પાંચ માંથી ત્રણના જવાબ આપો. ૦૩
(૧) મનોભારની વ્યાખ્યા આપો.
(૨) સામાજિક સમર્થનની વ્યાખ્યા આપો.
(૩) CBTનો અર્થ સ્પષ્ટ કરો.
(૪) કાર્યસ્થળ ઉપર મનોભાર એટલે શું?
(૫) બે દીર્ઘકાલીન માંદગીના નામ આપો.

1103M945-2

- ૪ (અ) દર્દી-સહાયક સંદેશવ્યવહારને સુધારવા માટે શું કરી શકાય? ૧૪
અથવા
- ૪ (અ) (૧) પીડા અને વ્યક્તિત્વનો સબંધ સમજાવો. ૦૭
(૨) જૈવ-પ્રતિપૂષ્ટિને પીડાને નિયંત્રણ કરવા માટેની એક પદ્ધતિ તરીકે વર્ણવો. ૦૭
- (બ) કોઈપણ પાંચ માંથી ત્રણના જવાબ આપો. ૦૩
(૧) સહાયકો કોણ હોય છે?
(૨) સહાયકના ખોટા સંદેશવ્યવહારના બે પરિબળો કયાં છે?
(૩) હિપનોસિસ એટલે શું?
(૪) પીડાનો માપન કેવી રીતે થઈ શકે?
(૫) દીર્ઘકાલીન પીડાને સંભાળવા માટેની બે પદ્ધતિઓ કઈ છે?

ENGLISH VERSION

Instruction : Figures to right indicates full marks.

- 1 (a) Define health psychology and show the importance of the field of health psychology. 14
OR
- 1 (a) (i) Discuss the disorders of the Cardiovascular system. 07
(ii) Explain the functioning of the Digestive system. 07
- (b) Answer any 4 out of 6 : 04
(1) Who is Shelley Taylor?
(2) What is mortality?
(3) What is mortality
(4) Define an experiment.
(5) What is Hepetitis - B?
(6) What is Blood Pressure.
- 2 (a) What are health behaviours? Which factors influence the practise behaviours 14
OR
- 2 (a) (i) Write a note on the benefits of exercise. 07
(ii) Which factors are connected with obesity? 07
- (b) Answer any 4 out of 6 : 04
(1) Which are the seven good health habits?
(2) What is health prommotion?
(3) What is self observation?
(4) What is modelling?
(5) What is stress management?
(6) How can weight be controlled?
- 3 (a) Discuss the sources of chronic stress. 14
OR
- 3 (a) (i) What are the effect of social support on illness & health habits? 07
(ii) Explain the relationship between relaxation traning & stress management. 07

1103M945-3

- (b) Answer any 5 out of 3 : 03
- (1) Define stress.
 - (2) Define social support.
 - (3) What is CBT?
 - (4) What is stress in the work place.
 - (5) Name any two chronic illness.
- 4 (a) How can you improve patient provider communication? 14
- OR**
- 4 (a) (i) Explain associate pain and personality 07
- (ii) Explain Bio-feedback method to control pain. 07
- (b) Answer any 5 out of 3 : 03
- (1) Who are provider?
 - (2) Which are the two factors of faulty communication by provider.?
 - (3) What is hypnosis?
 - (4) How can you measure pain?
 - (5) Name two methods to manage pain.
-

M.A. (Sem.-1) Examination

406

Political Science

March 2019

Time : 2-30 Hours]

[Max. Marks : 70

- પ્ર.૧(અ) વિદેશનીતિને વિગતે ચર્ચો
અથવા
વિદેશનીતિના સાધનો ચર્ચો. 14
- પ્ર.૧(બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ ચારના ટૂંકમાં જવાબ આપો. 04
- ૧) રાષ્ટ્રીય હિતની વ્યાખ્યા આપો.
 - ૨) બહિષ્કાર એટલે શું?
 - ૩) સંધિનું ઉદાહરણ આપો
 - ૪) વિદેશ નીતિનું મહત્વ જણાવો
 - ૫) વિદેશ નીતિની વ્યાખ્યા આપો
 - ૬) બિન જોડાણવાદની વ્યાખ્યા આપો
- પ્ર ૨ (અ) ઐતિહાસિક અભિગમને સમજાવો
અથવા
તુલનાત્મક અભિગમને વિગતે ચર્ચો
- પ્ર ૨(બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ ચારના ટૂંકમાં જવાબ આપો. 04
- ૧) અભિગમની વ્યાખ્યા આપો
 - ૨) કાનૂની અભિગમ એટલે શું?
 - ૩) અભિગમ એટલે શું?
 - ૪) અભિગમની મર્યાદા જણાવો.
 - ૫) વૈચારિક અભિગમ નું મહત્વ વર્ણવો.
 - ૬) તુલનાત્મક અભિગમની ટીકા કરો.
- પ્ર ૩ (અ) વિદેશનીતિનાં આંતરિક નિર્ણાયક પરિબલોને ચર્ચો.
અથવા
પ્ર ૩ (અ) રાષ્ટ્રીય હિતને વિગતે ચર્ચો.
- પ્ર.૩(બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ ત્રણના ટૂંકમાં જવાબ આપો. 03
- ૧) વિચારધારાની વ્યાખ્યા આપો
 - ૨) વિદેશનીતિમાં વિસ્તારની મહત્તા જણાવો.
 - ૩) વિદેશનીતિમાં નેતૃત્વની ભૂમિકા લખો
 - ૪) વિકાસની વ્યાખ્યા આપો
 - ૫) મુત્સદીગીરીની વ્યાખ્યા આપો
- પ્ર ૪ (અ) વિદેશનીતિના બાહ્ય નિર્ણાયક પરિબલોને ચર્ચો.
અથવા
વિદેશનીતિના બાહ્ય નિર્ણાયક પરિબલ તરીકે માળખાગત સત્તાને વિગતે સમજાવો
- પ્ર ૪(બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ ત્રણના ટૂંકમાં જવાબ આપો. 03
- ૧) આંતર રાષ્ટ્રીય સંબંધની વ્યાખ્યા આપો
 - ૨) વિશ્વ લોકમતને સમજાવો
 - ૩) UNO નું પૂરું નામ લખો
 - ૪) વિકસિત દેશોના ઉદાહરણ આપો.
 - ૫) આંતરરાષ્ટ્રીય રાજકારણની વ્યાખ્યા આપો

14946-2

Q-1(A) Discuss in detail the foreign policy. 14.

OR

Q-1(A) Discuss the instruments of foreign policy.

Q-1(B) Answer in short: (Any four) 04.

- 1) Define the nation interest.
- 2) What is Boycott ?
- 3) Give the example of Treaty.
- 4) State the importance of foreign policy.
- 5) Define the foreign policy.
- 6) Define the non-alignment.

Q-2(A) Explain the Historical Approach. 14.

OR

Q-2(A) Discuss in detail the comparative Approach.

Q-2(B) Answer in short: (Any four) 04.

- 1) Define the Approach.
- 2) What is legal Approach?
- 3) What is approach?
- 4) State the limitation of Approach.
- 5) State the importance of Ideological approaches.
- 6) State the Criticism of comparative approach.

Q-3(A) Discuss the domestic determents of foreign policy. 14.

OR

Q-3(A) Discuss in detail the Nation Interest.

Q-3(B) Answer in short: (Any Three) 03.

- 1) Define the Ideology
- 2) State the importance of area in foreign policy.
- 3) Write the role of leadership in foreign policy.
- 4) Define the Development.
- 5) Define the Diplomacy.

Q-4(A) Discuss the External determents of foreign policy. 14.

OR

Q-4 (A) Describe the detail the structural power as external determents of foreign policy.

Q-4(B) Answer in short: (Any Three) 03.

- 1) Define the international relation.
- 2) Describe the world public opinion.
- 3) Write the full name of UNO.
- 4) Give the example of developed countries.
- 5) Describe the international politics.

— X —

M.A. (Sem.-1) Examination
406

Economics (Old/New)

Time : 2-30 Hours]

March 2019

[Max. Marks : 70

સૂચના : (૧) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

(૨) જમણી બાજુના અંક ગુણ દર્શાવે છે.

- ૧ (અ) પર્યાવરણ અને આર્થિક વિકાસ વચ્ચેનો સંબંધ સમજાવો. ૧૪
અથવા
- ૧ (અ) પર્યાવરણીય લેખા અનુદાન પદ્ધતિ અને રાષ્ટ્રીય લેખા અનુદાનની પદ્ધતિ સમજાવો.
(બ) એક કે બે લીટીમાં લખો (ગમે તે ચાર) : ૦૪
(૧) નિવસન તંત્રના જુદા જુદા પ્રકાર જણાવો.
(૨) ઉખાગતિના બીજો નિયમ કયો છે?
(૩) પર્યાવરણ કઈ કઈ સેવાઓ આપે છે?
(૪) નિવસનતંત્ર કયા કાર્યો કરે છે?
(૫) પર્યાવરણીય અર્થશાસ્ત્રની વ્યાખ્યા આપો.
(૬) પર્યાવરણીય અર્થશાસ્ત્ર અને એકમલક્ષી અર્થશાસ્ત્ર વચ્ચેનો તફાવત જણાવો.
- ૨ (અ) બજાર નિષ્ફળતા એટલે શું? પર્યાવરણીય વસ્તુમાં કઈ રીતે અપૂર્ણ માહિતી બજાર નિષ્ફળતામાં પરિણમે છે? ૧૪
અથવા
- ૨ (અ) પર્યાવરણીય વસ્તુમાં બાહ્યતા કઈ રીતે બજારની નિષ્ફળતામાં પરિણમે છે?
(બ) એક બે લીટીમાં લખો (ગમે તે ચાર) : ૦૪
(૧) બિન બર્દિગોળતા એટલે શું?
(૨) જાહેર વસ્તીના કયા લક્ષણો છે?
(૩) મફત સવારી એટલે શું?
(૪) બજારના કાર્યા જણાવો.
(૫) સામુહિકતાની કડ્ડણાંતિકા એટલે શું?
(૬) સામુહિક સંપદાના લક્ષણો જણાવો.
- ૩ (અ) શું તમે માનો છો કે પિગુવિનય કરવેરા પ્રદુષણને અંકુશમાં લેવા અસરકારક છે? કઈ રીતે ? ૧૪
અથવા
- ૩ (અ) ચર્ચા કરો.
(૧) વિનિમય યોગ્ય પ્રદુષણ કરવારોના સિદ્ધાંત
(૨) કોઝ પ્રમય
(બ) એક કે બે લીટીમાં લખો (ગમે તે ત્રણ) : ૦૩
(૧) કઈ રીતે સબસીડી પ્રદુષણને અંકુશમાં લેવા મદદરૂપ થાય છે?
(૨) ડિપોઝીટ રીફન્ડ એટલે શું?
(૩) આદેશ-અંકુશની વ્યાખ્યા આપો.
(૪) જવાબદારીનો કાયદો એટલે શું?
(૫) પરફોરમન્સ બોન્ડ એટલે શું?

1103M947-2

- ૪ (અ) ટીકાઉ વિકાસના જુદા જુદા મોડલનું ટીકાત્મક મૂલ્યાંકન કરો. ૧૪
અથવા
- ૪ (અ) ટકાઉ વિકાસના અભિગમની તેના નિર્દેશકો સાથે ચર્ચો કરો.
(બ) એક કે બે લીટીમાં લખો (ગમે તે ત્રણ) : ૦૩
(૧) મર્યાદિત વિકાસની ધારણાઓ કઈ છે?
(૨) મર્યાદિત વિકાસની મર્યાદાઓ કઈ છે?
(૩) શૂન્ય વિકાસની વ્યાખ્યા આપો.
(૪) ટકાઉ વિકાસનો (Stedy-State) અભિગમ શું છે?
(૫) મિનીમેટા ડિસીઝ શું છે.

ENGLISH VERSION

Instruction : Figures to right indicates full marks.

- 1 (a) Explain the relation between economic development and environment. 14
OR
- 1 (a) Discuss Natural accounting system and conventional national accerunting system.
(b) Write in one or two lines (any four) : 04
(1) Name the different types of eco-system
(2) What is the second law of the rmodynamics?
(3) What are the different services provided by enviroment?
(4) Which functions are fone by eco-system?
(5) Define environmental economics
(6) State the major differences between evvironmental economics and mine-economics.
- 2 (a) What is market faiture? How asymnetric indramation results in market failures in environmental good? 14
OR
- (a) How do etternality result in market failure in environmental goods?
(b) Write in are two lines (any four) : 04
(1) What is non-converity?
(2) What are the characteristics of public goods?
(3) Define free-rider
(4) Name the functions of market
(5) What is tragedy of commons?
(6) Write main characteristics of common property resoures.
- 3 (a) Do you think that pigovian tax is effective in controlling pollution? How? 14
OR
- 3 (a) Discuss :
(1) Theory of trafeteable pollution permits
(2) Coase theorm

1103M947-3

- (b) Write in one or two line (any three) : 03
- (1) How subsidy helps in controlling pollution?
 - (2) What is deposit of Refund?
 - (3) define command/control.
 - (4) What is liability law?
 - (5) What is performance bonds?
- 4 (a) Critically evaluate differant. models of sustairable development. 14
- OR**
- 4 (a) Discuss the concept of sustainable development with its indicators.
- (b) Write in one or two line (any three) : 03
- (1) What are the assumptions of "limits to growth"?
 - (2) What are the limitations of "limits to growth"?
 - (3) Define 'zero growth'
 - (4) What is steady state aooroch of sustainable developmet?
 - (5) What is Minimater Discuss.
-

M.A. (Sem.-1) Examination

406 : Sociology

(1) Socio in Practice (Short Essay)

Time : 2-30 Hours]

March 2019

[Max. Marks : 70

- પ્રશ્ન-૧(અ) રોબર્ટ મર્ટનનું કાર્યાત્મક પૃથ્થકરણ (૧૪)
Q-1(A) Functional analysis of Robert Merton
અથવા
- પ્રશ્ન-૧(અ) એસ.સી.દુબેનું સંરચનાત્મક કાર્યાત્મક અભિગમ (૧૪)
Q-1(A) Structural Functional perspective of S.C.Dube.
- પ્રશ્ન-૨(અ) જેન્ડર આધારીત હિંસાના કારણો (૧૪)
Q-2(A) Causes of gender based violence
અથવા
- પ્રશ્ન-૨(અ) સંશોધનમાં માહિતી એકત્રીકરણની કોઈ બે રીતો (૧૪)
Q-2(A) Any two tools of Data collection in research
- પ્રશ્ન-૩(અ) ગુજરાતમાં સ્ત્રીઓનો સામાજિક દરજ્જો (૧૪)
Q-3(A) Social status of women in Gujarat
અથવા
- પ્રશ્ન-૩(અ) ગુજરાતમાં લગ્ન અને કુટુંબ (૧૪)
Q-3(A) Marraige and Family in Gujarat
- પ્રશ્ન-૪(અ) જી.એસ.ઘુર્યનો ઈન્ડોલોજીકલ અભિગમ (૧૪)
Q-4(A) Indological perspective of G.S.Ghurye
અથવા
- પ્રશ્ન-૪(અ) ડો.બી.આર.આંબેડકરનો સબલ્ટન અભિગમ (૧૪)
Q-4(A) Subltan perspective of Dr.B.R.Ambedkar
- પ્રશ્ન-૫(અ) ગાંધીજી અને સ્ત્રી સુધારણા (૧૪)
Q-5(A) Gandhiji and women social reforme
અથવા
- પ્રશ્ન-૫(અ) સંસોધન યોજનાના પગથિયા (૧૪)
Q-5(A) Staps of Research Design

Q-2 ଶୁଣାଇ ପ୍ରକାର ଉଲ୍ଲେଖ କର। (14)
state types of family.

ତାହାର ଉପରେ ଉପଯୁକ୍ତ ଶୁଣାଇ
ଦିଅ କର।

Make your family tree of your
father and mother

Q-7 (B) ଉତ୍ତର ଯୁକ୍ତ ଉପରେ ଲିଖ। (4)
write answers in the following

- 1) ଦୁଇ ଶୁଣାଇ କି କରା ଉଲ୍ଲେଖ କର।
state two functions of family
- 2) ଗାନ୍ଧୀ ଆଶ୍ରମ କେତେବେଳେ ସ୍ଥାପନ କରା ଯାଇଥିଲା?
When was Gandhi Ashram established?
- 3) ଗାନ୍ଧୀଜୀ କି ଯୁକ୍ତ ଉପରେ ଲିଖ କର।
write two books of Gandhiji
- 4) ଯାଗା କରା ପଦ୍ଧତି କିମ୍ପା ଉଲ୍ଲେଖ କର।
state method of mate selection

Q-2 ସାଂସ୍କୃତିକ ଗୁଣା, ଉପରେ ଲିଖ। (14)
ଦିଅ ଉଲ୍ଲେଖ କର।
Give the definition of culture.
State characteristics of culture.

କିମ୍ପା ଉପରେ ଲିଖ କର।
ସାଂସ୍କୃତିକ ଗୁଣା ଉପରେ ଲିଖ କର।
Describe socio-cultural
importance of festival which
you celebrate.

Month-3

નીચેનાં તહેવારો કયારે આવે છે તે જણાવો.
State following festival. (4)

- 1) રાક્ષાબંધન - Rakabandhan.
- 2) ઈદ-ઉલ-ફિત્ર - Id ul fitra
- 3) નાતાલ - Natal.
- 4) દિવાળી - Diwali

૫-૩ તમે શુભાશીત લીધેલ ક્ષેત્રની પ્રવૃત્તિઓ અને અનુભવો જોડો.
Note activities and experience which you visited.

જેવળી પ્રકાર જણાવો.
State types of group.

(B) નોડકા નોડકા

- 1) કુટુંબ - family A) લિંગ તહેવાર - longest festival.
- 2) સુશીભટ્ટ - Sushibhatt B) પ્રાથમિક ઓસર - Primary group
- 3) નવરાત્રી C) OBC કમિશન - OBC Commission.

૫-૪ તમારા પાંચ પડોશીઓ વિષેની માહિતી આપો.
Give information of your five neighbour group.

ગાંધીજીનું આશરિત સુદેશભાગીય યત્ન
State contributions of Gandhiji

in Social reforms

ଅନୁସୂଚିତ ଉପାଦାନ ଦିଅନ୍ତୁ.

(3)

Write answer in the following

୧) କାଷ୍ଠ କର୍ମ କ'ଣ ?

What is caste.

୨) ଅନୁସୂଚିତ ଉପାଦାନ କ'ଣ ?

What is reservation ?

୩) ବିବାହ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଦୁଇଟି ନିୟମ ଦିଅନ୍ତୁ.

State two laws regarding marriage.